

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา

อมรรัตน์ สังโคมินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา
ชื่อ – ชื่อสกุลผู้ทำวิทยานิพนธ์ : อมรรัตน์ สังโคมินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

..... กรรมการที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุญนรัช)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....
(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำเร็จการศึกษา เมื่อวันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 โดยการหาคุณภาพ สร้างเกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 405 คน เป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า

คุณภาพแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงานและด้านการปฏิบัติตนของครูประถมศึกษา มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะพฤติกรรม มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 8.47 ถึง 17.02 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพรู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านมีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.91 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.83 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.96 เกณฑ์ปกติมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{25} ถึง T_{72} ส่วนแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพรู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 9.34 ถึง 18.53 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.89 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.84 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.93 เกณฑ์ปกติ มีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{24} ถึง T_{66}

Abstract

The develop a form for assessment of capabilities of primary-education teachers in Songkhla Province

This study aimed to develop a form for assessment of capabilities of primary-education teachers in Songkhla Province under Songkhla Educational Zone 1 by determining the quality of the form as well as constructing a norm and a manual for the instrument. The sample consisted of 405 primary-education teachers under Songkhla Educational Zone 1 in the second term of the 2006 academic year. The findings of the study were as follows.

The quality of the capability-assessment form regarding primary-education teachers' work performance and conduct was as follows. The content validity by means of correspondence index values between question items and behavioral attributes was 0.80-1.00 in value. The discriminative power was 8.47-17.02 in value. The construct validity of the capability-assessment form regarding work performance by 12 standard criteria of the teaching profession, by means of correlation coefficient values between item scores and aspect scores, was 0.50-0.91 in value. The relations between aspect scores and total-form scores by means of correlation coefficient values were 0.54-0.83 in value, of statistical significance at the .05 level. The reliability of the instrument was 0.96 in value. The normal T scores of the norm were $T_{25}-T_{72}$. The capability-assessment form for conduct in compliance with five points of the professional teacher's code of conduct was characterized by the following. The discriminative power was 9.34-18.53 in value, with correlation coefficient values between item scores and aspect scores of 0.60-0.89, and with relations between aspect scores and total-form scores showing correlation coefficient values of 0.79-0.84, of statistical significance at the .05 level. The reliability of the instrument was 0.93 in value. The normal T scores for the norm were $T_{24}-T_{66}$.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี ประธานที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์ และคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตากรุณามาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนน และความสมบูรณ์ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ประถมศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ณรงค์ ชุ่มทอง รองผู้อำนวยการโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ นิสิตวิชาเอกการวัดผลการศึกษาทุกคน รวมถึงเพื่อนร่วมงานที่ได้ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณคุณธนวรรณ สังคมินทร์ คุณจรรยา สังคมินทร์ และญาติพี่น้องทุกท่านที่เป็นกำลังใจ แรงกระตุ้น คอยสนับสนุนด้วยดีเสมอมาและเป็นเบื้องหลังความสำเร็จของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณบุคคลทุก ๆ ท่าน ที่มีจิตกรุณาให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอภัยทุก ๆ ท่าน ในความผิดพลาดใดๆทั้งปวงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ความสำเร็จในคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบไว้เป็นความกตัญญูตเวทีแด่คุณพ่อบุรณ สังคมินทร์ คุณแม่นิยม สังคมินทร์ คณาจารย์ทุกท่าน และสถาบันการศึกษา

อมรรัตน์ สังคมินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของสมรรถวิสัย	12
สมรรถวิสัยของครูโดยทั่วไป	13
การปฏิรูปการศึกษา	14
วิชาชีพควบคุมทางการศึกษา	20
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	25
มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูของคุรุสภา	29
มาตรฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา	36
มาตรฐานการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
กรอบแนวคิดในการวิจัย	81
3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	84
เครื่องมือและวิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	90
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	102
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	102

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	104
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	104
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	126
บทย่อ	126
สรุปผล	128
อภิปรายผล	130
ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	142
ประวัติย่อผู้วิจัย	186

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและครั้งที่ใช้ในการทดสอบ 87
2	อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน โดยการทดสอบที่ จากการสอบถามครั้งที่ 1 106
3	อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตน ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ โดยการ ทดสอบที่ จากการสอบถามครั้งที่ 1 109
4	อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน โดยการทดสอบที่ จากการสอบถามครั้งที่ 2 111
5	อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตน ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ โดยการทดสอบที่ จากการสอบถามครั้งที่ 2 114
6	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้าน การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน 116
7	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้าน การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ 119
8	ค่าสถิติพื้นฐาน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน และภายใต้ 5 จรรยาบรรณ 121
9	เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน 122
10	เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ 124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน 146
12	ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ 149
13	เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน 169
14	เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ 171

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	83
2 ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา	99

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงสังคมโลกในปัจจุบันเป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญและความก้าวหน้าทางการสื่อสารคมนาคม ทำให้ประชากรทุกภูมิภาคของโลกสามารถแสวงหาข้อมูลความรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้มากมาย ระบบการศึกษาของไทยจึงต้องปรับเปลี่ยน โดยการพัฒนาศักยภาพของประชากรให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างสมดุล การที่บุคคลสามารถจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งร่างกาย และจิตใจนั้น จะต้องมีความสามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสม คือ เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคมด้วยหลักฐานที่สำคัญที่สนับสนุนแนวคิดนี้ ได้แก่ การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2539 ที่มุ่งเน้นให้คนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดี และอยู่ในสังคมโลกอย่างเป็นสุข (ส.วาสนา ประมวลพฤษ. 2539 : 46 - 51) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และกำหนดไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 8 - 22) และเพื่อสนองนโยบายการศึกษาของชาติที่มุ่งหวังในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ คนไทยในอนาคตควรจะเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (ส.วาสนา ประมวลพฤษ. 2539 : 46 - 51)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคลสังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีประชากรที่มีคุณภาพ ความมีคุณภาพยังขึ้นอยู่กับการวางแผนในการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นคนที่มีความสามารถทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และ

เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในส่วนรวม ตามคำกล่าวที่ว่าการศึกษาเป็น กุญแจที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้ไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาในอนาคต (มนตรี แยมกสิกร. 2539 : 2) ด้วยเหตุนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์สูงกว่าด้านอื่น โดยเน้นคนเป็น ศูนย์กลาง โดยมีจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา คือมุ่งให้คนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้โดยคาดหวังว่าเมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจแล้วย่อมจะส่งผลให้การสร้างครอบครัว ชุมชน และสังคมมีคุณภาพ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1) การศึกษาเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถรวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมและ คุณธรรมของบุคคลคุณสมบัติดังกล่าวเป็นปัจจัยและพลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง ยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คุณภาพ ของประชากรยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ที่เป็น กระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากรประเทศไทยได้ทุ่มเทกำลังทั้งในแง่ ความคิดและทรัพยากรของประเทศที่จะปฏิรูปหรือพัฒนาการศึกษาของประเทศ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 3. 2545 : 1) จากพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดนโยบายปฏิรูปการ บริหารจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างจริงจัง (กรมวิชาการ. 2544 : 1)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการ ประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งจากพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติสิ่งสำคัญของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ก็คือ การที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเด็กแต่ละคน มีวิธีการเรียนรู้หรือไม่ และสามารถจัดการเรียนการสอน การประเมินผลให้สอดคล้องกับวิธีการ

เรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผู้สอนทุกคนควรคำนึงถึงเป็น ประการสำคัญคือ 1) คนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ 2) คนทุกคนมีความสามารถแตกต่างกัน และ 3) คนทุกคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ คือ 1) ระดับช่วงชั้น ซึ่งเป็นเป็น 4 ช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 2) สาระการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ดังนี้ คือ กลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กรมวิชาการ. 2545 : 5)

ครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมากยิ่ง ความก้าวหน้าของครู หมายถึง ความก้าวหน้าของนักเรียน สิ่งที่จะต้องพัฒนาในโรงเรียนคงจะไม่มีอะไรยิ่งไปกว่าการพัฒนา วิชาชีพ และบุคลิกภาพของครูที่จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ ความเชื่อมั่นในตนเองและ พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ก็คือ การพัฒนา ซีดความสามารถในการสังเกตและวิเคราะห์ผลลัพธ์ของวิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่ครู นำมาใช้ ตลอดจนเรียนรู้วิธีที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนจากการสังเกตและวิเคราะห์นั้น ทั้งนี้ รวมถึงการที่ครูจะต้องร่วมมือกับครูอื่น ๆ ให้เกิดการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน (เชิน แก้วยศ. 2540 : 38) ซึ่ง ชำนาญ อริยะกุล (2540 : 24 - 29) กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา คนหากต้องการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงความสำเร็จของการจัดการศึกษา หรือ คุณภาพการศึกษานั้น สิ่งสำคัญคือต้องพัฒนาคุณภาพของครูก่อน เช่น พัฒนาระบบการ บริหารงานบุคคลของครูให้เหมาะสมกับวิชาชีพ และจัดให้มีการกำกับดูแลคุณภาพ มาตรฐาน และการปฏิบัติวิชาชีพตามจรรยาวิชาชีพครู เป็นต้น นอกจากนี้ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2539 : 4 - 5) ได้ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้ได้ผลผลิตตามจุดหมายของหลักสูตร และมีคุณภาพใกล้เคียงกันนั้น โรงเรียนจำเป็นที่จะต้องมีการมีปัจจัยและกระบวนการต่าง ๆ อันเป็น มาตรฐาน 3 ประการ ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านผลผลิตที่พึงประสงค์ (2) มาตรฐานด้านปัจจัยที่ จำเป็น และ (3) มาตรฐานด้านกระบวนการ ซึ่งมาตรฐานด้านปัจจัยที่จำเป็น คือ ผู้เรียนมีความ พร้อมและวุฒิภาวะที่จะเรียนรู้เหมาะสมกับวัย มีครูพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน ครูมี ลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถและ คุณลักษณะในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองและชุมชนให้ความ สนับสนุนร่วมมือในการจัดการศึกษา และพัฒนาสถานศึกษา หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนหลากหลายเพียงพอ และมีประสิทธิภาพที่จะสร้างและพัฒนาการเรียนรู้อ

ของผู้เรียน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งสถานการณ์ทางการศึกษาดังแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตลอดจนแนวโน้มในอนาคต ของแผนพัฒนาวิชาชีพครู พุทธศักราช 2545 – 2549 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 2) ครูไทยมีปัญหาที่ทุกคนมองเห็นแต่ไม่มีใครคิดแก้ไขจนเกิดวิกฤตศรัทธา เนื่องจากวิชาชีพครู เป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่มีวงจรวินิจฉัยไม่ครบวงจรเหมือนวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ จึงเกิดปัญหาซ้ำซากที่พบ ดังนี้ หนึ่ง ปัญหาด้านการผลิตครู ไม่มีความสมดุล เนื่องจากมีสถาบันการผลิตครูหลายสังกัด ขาดการประสานงานและขาดเอกภาพทางด้านวิชาการ และหลักสูตร บางสาขาวิชาชีพผลิตมากเกินไป บางสาขาขาดแคลน สอง การคัดเลือกบุคคลากรเข้าสู่อาชีพครู ไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอนในการคัดสรรและขาดการกลั่นกรองบุคคลที่เหมาะสม ทำให้อาชีพครูขาดครูที่มีฝีมือ สาม ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยการผลิต หน่วยใช้ และหน่วยพัฒนาครู ส่งผลให้การผลิต การใช้และการพัฒนาครู ไม่สอดคล้องกัน สี่ ขาดการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ห้า อาชีพครูไม่ก้าวหน้า เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น การพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ไม่สอดคล้องกับความเป็นวิชาชีพครู หก รายได้ต่ำแต่มีภาระมากเกินกรอบภารกิจ เนื่องจากสังคมไทยในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมบริโภค จึงส่งผลไปยังผู้ประกอบวิชาชีพครู ภาวลักษณะครูไปสู่สังคมบริโภค ทำให้ความเป็นปฐมนิยบุคคลในตัวครูลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันมีการใช้ครูเกินกว่าบทบาทหน้าที่ หรือใช้ครูไม่ตรงกับความรู้ที่เรียนมา เจ็ด มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ไม่มีการนำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ มาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนาวิชาชีพครู และประกอบกับวิชาชีพครูไม่มีบทลงโทษผู้ประกอบวิชาชีพที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ หรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ครูบางคนจึงประพฤติตนไม่เหมาะสมกับความเป็นครู สร้างความเสื่อมเสียแก่ครูโดยส่วนรวม แปด ครูประจำการมีแนวโน้มที่ความสามารถด้านความรู้ทางวิชาการ การถ่ายทอดความรู้ เจตคติต่อความเป็นครูอาชีพลดลง

คุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครู ได้ตระหนักถึงปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และมองเห็นความสำคัญในการกำกับดูแลบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสมกับที่วิชาชีพครูได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น โดยยึดแนวคิดและความเชื่อที่ว่า เพื่อให้ครูและบุคลากรอื่นดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาและตามความคาดหวังของสังคม เกณฑ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติงาน เกณฑ์แต่

ละข้อกำหนดลักษณะของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่นำไปสู่ผลสำเร็จของบุคลากรทางการศึกษา มี สิบสองมาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่หนึ่ง ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานที่สอง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน มาตรฐานที่สาม มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่สี่ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ห้า พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่หก จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่เจ็ด รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ มาตรฐานที่แปด ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่เก้า ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่สิบ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน มาตรฐานที่สิบเอ็ด แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มาตรฐานที่สิบสอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 66)

การพัฒนาศักยภาพครูถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะพัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพ โดยศึกษาวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ ของสถานศึกษาว่ามีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร รวมทั้งระบบการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การวิเคราะห์ครูผู้สอนในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับพิจารณาสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง การกำหนดให้ครูจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม การมีครูพี่เลี้ยง ครูทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร ครูแนะแนว ทั้งหมดเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องพัฒนาสร้างสรรคให้เป็นระบบ โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนที่มีประสิทธิภาพพร้อมด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายผู้เรียนมีระบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมีผู้เรียนเป็นผู้ช่วยครู เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 : 27)

นอกจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยยังมีความคิดเห็นว่า ครูซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการศึกษานั้น มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมาก ดังนั้น คุณลักษณะและสมรรถวิสัยของครูมีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพของนักเรียนที่ผลิตออกไป และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแก่นักเรียนนั้น ก็เพื่อให้เป็นผู้มีคุณภาพที่ดีตามที่วางไว้ในหลักสูตรการศึกษา การที่จะทำให้นักเรียนมีคุณภาพได้นั้นในเบื้องต้นครูต้องมีคุณภาพเสียก่อน จึงจะสามารถทำการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่พึงประสงค์ได้ โดยเหตุผลดังกล่าว การปรับปรุงคุณภาพของครูจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ซึ่งการที่จะปรับปรุงครูให้มีคุณภาพได้นั้น สิ่งที่สำคัญก็คือ ต้องมีการควบคุมและส่งเสริมด้านวิชาชีพครูโดยวิธีการต่าง ๆ และกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ครูที่ดีตามอุดมคติหรือลักษณะที่ดีที่สังคม

ต้องการ จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวข้างต้น น่าจะเป็นสาเหตุมาจากครูขาดการ ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา เพื่อค้นหาข้อบกพร่องอันจะช่วยให้สามารถนำไปปรับปรุง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู และพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการ ปฏิบัติตน ในประเด็นต่อไปนี้

1. หาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา
2. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครู

ประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัด สงขลา ซึ่งการวิจัยมีประโยชน์ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ได้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลาที่มีคุณภาพและได้ เกณฑ์ปกติ (norms) ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1
2. เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินสมรรถวิสัยของวิชาชีพอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 146 โรงเรียน จำนวนครู 2,143 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. 2549 : 1- 2)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 405 คน ซึ่งเลือกมา โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบประเมินสมรรถวิสัย สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 2 ฉบับ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2545 : 1 - 66)

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์

และแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตนของครูยึดตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา ประกอบด้วย

- 1. จรรยาบรรณต่อตนเอง
- 2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- 3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- 4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 5. จรรยาบรรณต่อสังคม
- 4. คุณภาพของเครื่องมือประกอบด้วย
 - 4.1 ความเที่ยงตรง
 - 4.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 - 4.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

- 4.2 อำนาจจำแนก
- 4.3 ความเชื่อมั่น
5. เกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้เครื่องมือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษาในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

2. แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา หมายถึง แบบประเมินที่ประกอบไปด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษาในการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความสามารถ และความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ ประกอบด้วย

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์

2.2 สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษา ในการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับ ประกอบด้วย

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
5. จรรยาบรรณต่อสังคม

3. คุณภาพของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ความเที่ยงตรง (validity) ของแบบประเมิน หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่สามารถวัดสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 ได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินที่ครอบคลุมลักษณะที่ต้องการวัดตามนิยาม ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และตัดสินค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence : IOC)

3.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึงคุณสมบัติของแบบประเมินสมรรถวิสัยที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะโครงสร้างสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน และคะแนนรวมแต่ละด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

3.2 อำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบประเมิน หมายถึงคุณสมบัติของแบบประเมินที่สามารถจำแนกครูออกเป็นกลุ่มที่มีสมรรถวิสัยสูงและต่ำได้อย่างถูกต้อง โดยใช้การทดสอบที (t – test)

3.3 ความเชื่อมั่น (reliability) หมายถึง คุณสมบัติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ได้คงที่แน่นอน คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค

4. เกณฑ์ปกติ (norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงของสถิติที่บรรยายการแจกแจงคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการประเมินด้วยแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู และคะแนนนี้จะแสดง

เป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (normalize T-score) เพื่อบอกระดับของผู้ถูกประเมินว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร

5. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปิดสอนวิชาสามัญ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 (ช่วงชั้นที่ 1) และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 (ช่วงชั้นที่ 2) ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยอำเภอเมืองสงขลา อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอนาหม่อม และอำเภอสิงหนคร

6. ครูประถมศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 (ช่วงชั้นที่ 1) และครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 (ช่วงชั้นที่ 2) สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1 จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของสมรรถวิสัย
2. สมรรถวิสัยของครูโดยทั่วไป
3. การปฏิรูปการศึกษา
 - 3.1 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช
2539 – 2550
 - 3.2 การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้ทันสมัย
 - 3.4 การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 แผนการดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. วิชาชีพควบคุมทางการศึกษา
 - 4.1 การกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม
 - 4.2 การประกอบวิชาชีพควบคุม
 - 4.3 การประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา
 - 4.4 การพัฒนาตัวครูด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน
5. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
 - 5.1 ความหมายของมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา
 - 5.2 มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ
 - 5.3 มาตรฐานประสบการณ์ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา
6. เครื่องมือที่ใช้วัดสมรรถวิสัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสมรรถวิสัย (Competencies)

คำว่า สมรรถวิสัย เป็นคำสมาสระหว่างคำ 2 คำ คือ “สมรรถ” และ “วิสัย” ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2531 : 759 - 785) ได้ให้ความหมายของคำ 2 คำนี้ว่า

“สมรรถ” เป็นคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ แปลว่า สามารถ

“วิสัย” เป็นคำนาม แปลว่า ลักษณะที่เป็นอยู่ ความสามารถ ขอบเขต

ดังนั้นสมรรถวิสัยในที่นี้จึงหมายถึง ความสามารถที่เป็นอยู่ของบุคคล

นอกจากนี้ คำว่า “สมรรถวิสัย” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชูดิมา ไบแสง (2542 : 15) ได้กล่าวว่า สมรรถวิสัย หมายถึง ความสามารถเฉพาะตัวบุคคลในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการสอน/การฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดาวเทียม ยูวานนท์ (2545 : 6) ได้กล่าวว่า สมรรถวิสัย หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่เป็นอยู่ของบุคคล ทักษะ เจตคติและพฤติกรรมของครูที่แสดงออกมา อันมีผลกระทบโดยตรงต่อการศึกษาและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

อุบลรัตน์ อินทวงศ์ (2535 : 6) ได้กล่าวว่า สมรรถวิสัย หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

ชมพันธ์ ฤกษ์จร ฤ อยุธยา (2543 : 11) ได้ให้ความหมายของสมรรถวิสัยของครูไว้ว่า หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ครูพึงมีในการให้นักเรียนมีการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์และร่างกาย

มนตรี ศิวาลัยกุล (2538 : 9) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสมรรถวิสัยของครูว่า หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเฉพาะ และกระบวนการแสวงหาความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดี ทั้งด้านสติปัญญา สังคม และอารมณ์

จากคำนิยามดังกล่าว สรุปได้ว่า สมรรถวิสัยของครู หมายถึง ความสามารถของครู ประถมศึกษาในการปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

2. สมรรถวิสัยของครูโดยทั่วไป

วงการศึกษาย่อมต้องการครูที่มีสมรรถวิสัย เนื่องจากครูเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ครูที่มีสมรรถวิสัยครบถ้วนนับได้ว่าเป็นครูดี

ฮอลล์ และโจนส์ (Hall and Jones. 1976 : 48 - 50) จำแนกสมรรถวิสัยของครูออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. สมรรถวิสัยในด้านสติปัญญา (cognitive competencies) เน้นด้านความรู้เข้าใจ ปัญหา และความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีสอน การวิเคราะห์ โปรแกรมและหลักสูตร
2. สมรรถวิสัยในด้านอารมณ์และจิตใจ (affective competencies) เป็นสมรรถวิสัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม เจตคติ ความสนใจ และความซาบซึ้งในอาชีพ
3. สมรรถวิสัยในด้านการปฏิบัติการ (performance competencies) เป็นสมรรถวิสัยในด้านการจัดอุปกรณ์การสอน การตั้งคำถาม ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานจากข้อ 1
4. สมรรถวิสัยในด้านผลการสอน (consequence or product competencies) เป็นสมรรถวิสัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวนักเรียน
5. สมรรถวิสัยในด้านการศึกษาค้นคว้า (exploratory or expressive competencies) ซึ่งจะก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีคุณค่าในตัวครู

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับครูผู้สอนไว้ว่า เมื่อจะทำการสอนระดับใดก็ตามสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับครูต้องมี คือพื้นฐานความรู้ทางวิชาการดี มีความสามารถเชี่ยวชาญในอาชีพที่จะสอนนั้น และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการสอนพื้นฐานทางด้านส่วนตัวของผู้สอนในด้านอื่น ๆ เช่น เพศ วุฒิ ประสบการณ์ในการสอน สถานภาพทางสังคมของผู้เรียนในปัจจุบันเป็นอย่างไร ทัศนคติต่อการสอน ได้แก่ มีความรักใคร่ในตัวผู้เรียน รักวิชาที่สอน และรวมถึง รักการสอน สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพของการสอน

สรุปได้ว่า สมรรถวิสัยของครูโดยทั่วไป ครูดีหรือครูที่มีสมรรถวิสัยสูงจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพครูเป็นสำคัญ กล่าวคือเป็นผู้ที่ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ที่จะเป็นผลต่อประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ นอกเหนือไปจากองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ครูทุกคนจำเป็นต้องมี เช่น ความเป็นผู้มีคุณธรรม การสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชน

3. การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงการศึกษาให้เป็นที่ไปในแนวทางที่ถูกต้องให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ได้มีนักการศึกษาและนักปฏิรูปการศึกษาให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การยกเครื่องทางปัญญา การสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาในทุกส่วนของสังคมอย่างก้าวกระโดดโดยเร็ว โดยจัดระบบการดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างสมดุล ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และการพัฒนาสถาบันต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสังคมที่สันติสุข (ประเวศ วะสี. 2539 : 2) อันมีสาระคล้ายคลึงกับความเห็นของ สิปปนนท์ เกตุทัต (2539 : 3) ได้เสนอความเห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาจะต้องรื้อระบบ กระบวนการศึกษา และปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกันไปให้ทุกคนในชุมชนและสังคมพึ่งตนเองได้ มีความมั่นใจ มีความภูมิใจ มีศักดิ์ศรีเข้มแข็งและร่วมมือ ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาคมโลกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชิต ภีบาลแทน และชูลีพร สุสุวรรณ (2541 : 293) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงการศึกษาให้เป็นที่ไปในทางที่ถูกต้องหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับ สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2542 : บทนำ) กล่าวไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษา เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งในเชิงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และภาวะการณเป็นผู้นำในการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง วันชัย ดนัยตโมนุท (2543 : 11) กล่าวเพิ่มเติมว่า การปฏิรูปการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพและเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และความต้องการของสังคม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ส่วนต่าง ๆ ของระบบการศึกษาอย่างละมุนละม่อม และเป็นขั้นตอน เพื่อบังเกิดผลทางการศึกษาที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ ระบบการบริหาร ระบบหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน และระบบผู้ประกอบวิชาชีพ

3.1 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช

2539 – 2550

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรร เปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติม แนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม ด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิม

ให้เบาบางลงหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี พุทธศักราช 2550

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2542 : 6) กล่าวไว้ว่า จุดหมายของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นโดยผู้ผ่านการศึกษแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือเป็นผู้มีสุขภาพอนามัยดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ และอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ ความเป็นประชาธิปไตย รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทยและความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ

แนวทางการปฏิรูปการศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานสี่ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา มุ่งกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจด้านการบริหารและการจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาองค์กรรองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และเอกชน ด้านที่สอง การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาเร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดการบริหารครอบคลุมทุกพื้นที่ ด้านที่สาม การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเร่งปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกประเภททุกระดับ ด้านที่สี่ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เร่งปฏิรูประบบการผลิตการสรรหาและการพัฒนาครูทั้งทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากข้อบ่งชี้ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการทั้งระบบ ตั้งแต่ระบบบริหาร การศึกษาโรงเรียนและสถานศึกษา หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการศึกษามีคุณภาพผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานสูงในระดับสากล สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

3.2 การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

การปฏิรูปวิชาชีพครู ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญยิ่ง เพราะครูเป็นตัวการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในสถานการณต่าง ๆ ปัญหาสำคัญของครูต่อการศึกษาคือ ปัญหาวัฒนธรรมในการทำงานทั้งความคิดความเชื่อ และวิธีการทำงานที่ยึดเอาตัวครูเป็นหลัก (teacher centered) ผลผลิตที่ออกมาจึงทำให้เด็กจำเก่ง แต่คิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่เป็น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบครบถ้วนกระบวนการของการพัฒนา เพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงานที่สามารถสร้างเด็กยุคใหม่ให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีคุณธรรมจริยธรรมเหมาะสมกับสังคมไทย และมีทักษะความรู้ได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ซึ่งมีขอบข่ายของการพัฒนาตามหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าด้วย ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้ทันสมัย การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา แผนการดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะได้แยกกล่าวตามลำดับดังนี้

3.3 การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้ทันสมัย

การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้ทันสมัยนั้น ระบบแรกกล่าวถึงระบบการสรรหาบุคคลมาเป็นครู สำคัญคือ ระบบการสรรหาบุคคลมาเป็นครูควรมีหลากหลาย เช่น คัดเลือกบุคคลทั่วไปมาเป็นครูหรือวิชาชีพการพิเศษ เช่น การคัดเลือกนักเรียนทุนประเภทต่าง ๆ ระบบสรรหาต้องกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา หรือผู้ใช้ครูเป็นผู้ดำเนินการ โดยองค์การกลางบริหารงานบุคคลจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์กลาง การสรรหาครูดี และวิธีการประเมินครูให้ได้ครูดีตามเกณฑ์การสรรหา ทั้งให้นำวิธีการทางเอกชนมาใช้ในกระบวนการสรรหาคัดเลือกบุคคลมาเป็นครูให้มากขึ้นเมื่อได้บุคคลมาเป็นครูแล้ว มีระบบการทดลองปฏิบัติราชการที่เข้มแข็งมีระยะเวลา 2 ปี ระหว่างทดลองจัดให้มีระบบครูพี่เลี้ยง (moritoring system) และมีการ “ประเมินเพื่อพัฒนา” เป็นระยะ ๆ ส่วนระบบที่สองคือระบบพัฒนาครู จัดให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ให้ได้ครูที่มีมาตรฐานทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดการสอน สนับสนุนผู้เรียนให้มีความสามารถเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีทักษะปฏิบัติที่มีมาตรฐานสูง มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รู้จักรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 31) ซึ่งมีสาระสำคัญของระบบพัฒนาครู ดังนี้

สาระสำคัญของระบบพัฒนาครูประกอบด้วย หนึ่ง ให้กระจายอำนาจการพัฒนาครูในเขตพื้นที่ และสถานศึกษาเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดครู และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สอง มีนโยบายและแผนพัฒนาครู ทั้งในระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานที่ สาม กำหนดเกณฑ์กลางมาตรฐานวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาครู สี่ การพัฒนาครูต้องสร้างความเข้มแข็งทั้งเนื้อหาวิชาที่จะสอนและความสามารถในการเป็นครู รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูด้วย ห้า ต้องมีระบบให้ครูถือว่าการพัฒนาเป็นหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่จะต้องกระตุ้นส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูได้มีการวิจัยในชั้นเรียน หก การพัฒนาครูต้องเป็นระบบต่อเนื่อง และได้มาตรฐาน แก้ปัญหาคุณภาพครูในปัจจุบันตอบสนองความต้องการในอนาคต เจ็ด การพัฒนาครูต้องเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ เช่น ระบบการผลิต ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยใช้การพัฒนาเป็นระบบแทรกแซง การพักและเพิกถอนใบอนุญาตฯ ในกรณีไม่ได้รับการพัฒนาตามที่กำหนด หรือพัฒนาไม่ได้มาตรฐาน แปด การพัฒนาครูให้ใช้รูปธรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ เก้า ต้องมีการประเมินคุณภาพครูเป็นระยะ มีระบบการรายงาน เพื่อใช้เป็น ข้อมูลวางแผนและประกันคุณภาพครู สิบ จัดระบบสิ่งจูงใจ เช่น จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู กองทุนส่งเสริมครูที่ระบบสะสมหน่วยกิตการฝึกอบรม เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มพูนคุณวุฒิสูงขึ้น หรือเพิ่มเงินเดือน ค่าตอบแทน สิทธิพิเศษ จัดสร้างครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และให้ครูเหล่านี้ขยายเครือข่ายครูต้นแบบให้กว้างขวาง สิทธิพิเศษ ดึงทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาครู สิทธิสาม จัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู และกองทุนส่งเสริมครู สิทธิสี่ ให้มีระบบกำกับ และรายงานผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และใช้ผลการพัฒนาเพื่อประโยชน์ใน ด้านการบริหารงานบุคคล (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 31 – 32)

3.4 การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง จำเป็นจะต้องปรับปรุงระบบการผลิตบุคลากรด้วย จึงเสนอให้มีการปฏิรูปสถาบันผลิตครูและปรับหลักสูตรการผลิตครูที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการศึกษา เป็นหลักสูตร 5 ปี การพัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน 1 ปี หลักสูตรปริญญาโททางการสอน สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาอื่นที่มีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหาร สำหรับผู้ที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

บริหารการศึกษา รวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนในสถาบันผลิตครู เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและการเรียนการสอนควบคู่ไปด้วย (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 31 - 32)

และสงบ ลักษณะ (2543 : 39 - 40) ได้กล่าวถึงกระบวนการผลิตครูว่า ควรมีสาระสำคัญของการดำเนินงานดังนี้ หนึ่ง ปฏิรูปโครงสร้างหลักสูตรคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ยึดมาตรฐานครูเก่ง ครูดีมีความรอบรู้อย่างกว้างขวางในวิทยาการที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถเชิงกระบวนการที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานการณ์ชีวิตจริง และมีเจตคติค่านิยมของความเป็นครูดี ครูมืออาชีพ หลักสูตรอาจมีความหลากหลาย ทั้งหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตร 5 ปี ที่ให้ผู้เรียนได้ปริญญาครุศาสตร์ และปริญญาตรีสาขาอื่น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูที่มีต่อยอด 1 ปี หรือ 2 ปี สำหรับผู้จบปริญญาตรีสาขาอื่นแล้วปรารถนาจะเป็นครู รวมถึงหลักสูตรเฉพาะกิจระยะสั้นสำหรับฝึกอบรมครูประจำการในเรื่องที่เขาขาดแคลนและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู สอง ปฏิรูปการรับนักเรียนครู จะรับนักเรียนใหม่จำนวนที่สอดคล้องกับแผนความต้องการครู ค้นหาผู้มีแววแห่งการเป็นครูตั้งแต่นั้นยังเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีคุณลักษณะเก่งทางการสื่อสาร ชอบร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวมพอใจในการถ่ายทอดความรู้ความคิดให้กับผู้อื่น และมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้คน การรับนักศึกษาครูรุ่นใหม่ควรมีการจูงใจด้วยการรับประกันการมีงานทำ มีผลตอบแทนสมเกียรติความเป็นครูดี และมีทุนการศึกษาให้ได้คนเก่งคนดีมาเลือกเรียนเป็นครู สาม ปฏิรูปกระบวนการเรียนยึดตามแนวพระราชดำริในโครงการสวนพระองค์ คือ ค้นให้พบ ทดลองให้ได้ผล และสาธิตให้เห็นยึดกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวม ให้โอกาสได้ฝึกกระบวนการคิด การวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง สี่ ปฏิรูปบทบาทของคณาจารย์ในสถาบันการผลิตครูให้คณาจารย์ปฏิบัติการเป็นครูเก่ง ครูดี ครูมีความสุขเป็นแบบอย่างสมกับเป็นครูของครู อาจารย์พอใจดำเนินการวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอและมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ห้า ปฏิรูประบบสื่อและเทคโนโลยีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ผ่านทางศูนย์วิทยบริการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้จากระบบข้อมูลข่าวสาร และใช้ระบบเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน หก ปฏิรูประบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ผสมผสานระหว่างการฝึกในระหว่างศึกษาปริญญาตรี เช่น จัดระบบฝึกสอน 1 ภาคเรียนที่เรียกว่า Internship และระบบการฝึกปฏิบัติทดลองปฏิบัติงานครูหลังจบปริญญาตรีอีก 2 ปี เรียก Externship เจ็ด ปฏิรูประบบบริหารการจัดการในการเพิ่มประสิทธิภาพและควบคุมคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบการประเมินมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพครูอย่างแท้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลผลิตของสถาบันการผลิตครู

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้ การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การปฏิรูปโครงสร้างการผลิต การสรรหา การคัดเลือก บุคคลที่เข้ารับการศึกษาใน สถาบันการผลิตครู พร้อมทั้งระบบการประเมินมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพครูอย่างแท้จริงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการผลิตครู พัฒนาคุณภาพครูและการจัดการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.5 แผนการดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

คนไทยและสังคมไทยในอนาคตต้องมีความสามารถ “มุ่งก้าวมัน รู้ทันโลก” และสามารถก้าวไปสู่ “สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้” ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีอิทธิพลต่อการพัฒนาครูและวิชาชีพครู ตั้งแต่มาตรา 52 – 57 ดังนี้ หนึ่ง ให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สอง ให้มีองค์กรวิชาชีพทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สาม ให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ สี่ ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา ห้า ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ หก ให้มีการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544 : 90)

ภารกิจในการปฏิรูปหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สามารถกำหนดเป็นแผนงานได้ดังนี้ หนึ่ง แผนผลิตครู สอง แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สาม แผนจัดทำฐานข้อมูลและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ สี่ แผนการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ห้า แผนการดำเนินการตอบแทนและยกย่องครู หก แผนการจัดระบบประกันคุณภาพครู (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 34)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญยิ่งของการปฏิรูปการศึกษา แม้ว่าหากยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อและวิธีการทำงานของครูจากเดิมที่ยึดครูเป็นสำคัญแล้ว เปลี่ยนเป็นให้ยึดมั่นปฏิบัติตามหลักของการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญได้ คุณภาพที่จะเกิดแก่เยาวชนไทยก็จะบรรลุผลได้อย่างดียิ่ง

4. วิชาชีพควบคุมทางการศึกษา

วิชาชีพ (profession) เป็นอาชีพให้บริการแก่สาธารณชนที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นการเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพต่างกับอาชีพ (career) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำให้สำเร็จ โดยมุ่งหวังค่าตอบแทนเพื่อการดำรงชีพเท่านั้น

วิชาชีพซึ่งได้รับยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงตามมา เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา (Intellectual method) ได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอ (long period of training) มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ (professional autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (professional ethics) รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ (professional Institution) หรือองค์กรวิชาชีพ (professional organization) เป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรคจรรยาบรรณวิชาชีพ

4.1 การกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม

วิชาชีพทางการศึกษา นอกจากจะเป็นวิชาชีพชั้นสูงประเภทหนึ่งเช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนายความ พยาบาล สัตวแพทย์ ฯลฯ ซึ่งจะต้องประกอบวิชาชีพเพื่อบริการต่อสาธารณชนตามบริบทของวิชาชีพนั้นๆ แล้ว ยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ กล่าวคือ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 มกราคม 2550 จาก <http://www.google.com>)

1. สร้างพลเมืองดีของประเทศโดยการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีตามที่ประเทศชาติต้องการ
2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองตอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ

3. สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ จากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง ให้มีการรักษาความเป็นชาติไว้อย่างมั่นคงยาวนาน จากบทบาทและความสำคัญดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดแนวทางในการดำเนินงานกำกับดูแลรักษาและพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษากำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม ประกอบด้วย

1. วิชาชีพครู
2. วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
3. วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา
4. วิชาชีพควบคุมอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

การกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม จะเป็นหลักประกันและคุ้มครองให้ผู้รับบริการทางการศึกษาได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งจะเป็นการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพให้สูงขึ้น

4.2 การประกอบวิชาชีพควบคุม

ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุม ต้องประกอบวิชาชีพภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขของคุรุสภา ดังนี้

1. ต้องได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ โดยยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด ผู้ไม่ได้รับอนุญาต หรือสถานศึกษาที่รับผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตเข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษา จะได้รับโทษตามกฎหมาย
2. ต้องประพฤติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถ และความชำนาญการตามระดับ คุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ
3. บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ หรือกรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และบุคคลอื่น มีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณได้

4. เมื่อมีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพอาจวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกข้อกล่าวหา/กล่าวโทษ ตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ และผู้ถูกพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตไม่สามารถประกอบวิชาชีพต่อไปได้

4.3 การประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้ครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และมีองค์รววิชาชีพจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

หนึ่ง ให้มี “สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา” เป็น “องค์กรวิชาชีพ” ในกำกับของกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินงานในรูปแบบ “สภาวิชาชีพ” ทำหน้าที่กำกับมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพิกถอนและพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมทั้งรับรองหลักสูตรการผลิตครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันผลิตครู สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าว จัดตั้งโดยยึดหลักการสำคัญ คือ เอกภาพในการรักษามาตรฐานวิชาชีพ เน้นหลักการปกครองกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการระดมทุนหรือกำไร มีสำนักงานเลขาธิการสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่บริหารกิจการ และเป็นฝ่ายเลขานุการให้กับสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพครูและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบและเสนอความเห็นต่อสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยที่คณะกรรมการทั้ง สาม ชุด ประกอบด้วย กรรมการผู้แทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการที่มาจากวิชาชีพ ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ สามปี ไม่เกิน สอง วาระติดต่อกัน

สอง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ในระยะแรกกำหนดให้มี สอง ประเภท คือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ในระยะยาวสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอาจกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเฉพาะสาขาวิชาชีพและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่นได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมี สอง กรณีคือ กรณีบุคลากรประจำ กรณีครูบรรจุใหม่

กรณีบุคลากรประจำ จะต้องมีความสมบัติดังนี้

หนึ่ง มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาตรีสาขาอื่นที่ ก.ค. รับรอง ให้บรรจุเป็นข้าราชการครู และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า สอง ปี หรือ

สอง มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาตรีสาขาอื่นที่ ก.ค. รับรอง ให้บรรจุเป็นข้าราชการครู แต่มีประสบการณ์สอนไม่ถึง สอง ปี จะได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอนเป็นการชั่วคราว ไปจนกว่ามีประสบการณ์ครบ สอง ปี จึงจะได้รับใบประกอบวิชาชีพครู หรือ

สาม มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอื่นที่มีสาขาที่ ก.ค. รับรอง ให้บรรจุเป็น ข้าราชการครูหรือมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีจะได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอนเป็นการชั่วคราว และ จะได้รับใบประกอบวิชาชีพครูเมื่อได้พัฒนาตามเงื่อนไขภายใน ห้า ปี ดังนี้

ประการที่หนึ่ง สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่นที่ ก.ค. รับรอง ให้บรรจุเป็นข้าราชการครู หรือสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน หรือผ่านการประเมินประสบการณ์และผลงานที่มีคุณค่าเทียบเคียงคุณวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตาม หลักเกณฑ์ที่องค์การวิชาชีพกำหนด และ

ประการที่สอง มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า สอง ปี

กรณีครูบรรจุใหม่ จะต้องมีความสมบัติดังนี้

ต้องมีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรใหม่ และปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษาที่องค์การวิชาชีพรับรองอย่างน้อย หนึ่ง ปี และผ่านการประเมินการสอนตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์การวิชาชีพกำหนด (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544 : 91 - 93)

จากข้อบ่งชี้ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษา คือการเสนอให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทาง การศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็น วิชาชีพชั้นสูง และมีองค์การวิชาชีพ

4.4 การพัฒนาตัวครูด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน

การที่ครูต้องการพัฒนาตนเองให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง สิบสอง มาตรฐาน นั้นเพื่อครอบคลุมสาระสำคัญทั้ง สิบสอง มาตรฐาน ครูควรเริ่มพัฒนามาตรฐานที่สี่ (พัฒนา แผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง) เพราะว่า “แผนการสอน” เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้

การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น ครูจึงควรมีการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงเป็นอันดับแรก (นุรักษ์ สิงห์ศิลป์. 2542 : 12)

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงแผนการสอนว่า “แผนการสอนที่ดีควรเป็นแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเน้นกระบวนการ” (วัฒนาพร ระวังทุกข์. 2542 : 12)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้น ครูต้องพัฒนาแผนการศึกษาดังนี้

การเลือกเฟ้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่หก)

การเลือกเฟ้นเพื่อให้ได้กิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับเด็ก และเหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่ม ครูต้องศึกษาหาความรู้ทางวิชาการ ในเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น เข้าร่วมอบรมสัมมนา ศึกษาจากตำราวิชาการ ฯลฯ (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่ หนึ่ง, สอง, สิบเอ็ด)

การใช้สื่อที่หลากหลายและต้องมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่ห้า)

การจัดทำแผนการสอน ครูจะต้องขอความร่วมมือจากผู้รู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และให้คำปรึกษาเพื่อนครูในสิ่งที่เรารู้จักจะเกี่ยวกับแผนการสอนหรืออื่น ๆ เมื่อปฏิบัติเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอ ครูจะได้รับความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำมาประยุกต์ใช้พัฒนางานของตนเองได้ (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่เก้า และสิบ)

การเรียนการสอนแต่ละครั้งต้องมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ เป็นระยะ ๆ อาจจะมีการวัดผลก่อนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพของแผนการสอน เพราะฉะนั้น ครูต้องมีการรายงานผลการพัฒนาให้นักเรียนทราบอย่างเป็นระบบ เพื่อนักเรียนจะได้ทราบจุดเด่นจุดด้อยของตนเองส่งผลให้นักเรียนสามารถปรับปรุง แก้ไขจุดบกพร่องของตนเองด้วยตนเองได้ และครูหรือผู้รับผิดชอบก็สามารถหาทางปรับปรุงแก้ไขได้ด้วย (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่เจ็ด)

การที่ครูได้พบปะกับท่านผู้รู้ และเพื่อนร่วมงาน เพื่อปรึกษาสอบถามความรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ครูมีพัฒนาการด้านมนุษยสัมพันธ์ เพราะครูต้องปรับตัวให้เข้ากับแต่ละ

คนที่ครูเข้าไปหาให้ได้ ครูควรถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้เรียนด้วย เช่นถ้านักเรียนต้องการเรียนรู้สิ่งใดควรสอบถามหรือปรึกษากับผู้รู้เรื่องนั้นโดยตรง จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ละเอียดลึกซึ้ง นับเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้ร่วมงานทั่วไป เพราะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นต้องมีการปรับตัวเข้าหาสังคม จึงจะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่แปด) (นุรักษ์ สิงห์ศิลป์. 2542 : 18)

จากขอบข่ายของเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ การพัฒนาตัวครูด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน เป็นกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพราะผลพวงจากการพัฒนาตัวครูนั้นเป็นการพัฒนาตัวผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติซึ่งจะนำพาการเรียนรู้มุ่งสู่เวทีโลกได้อย่างรู้เท่าทัน ซึ่งถือว่าครูได้พัฒนาตนด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานทั้ง สิบสอง เกณฑ์มาตรฐาน

5. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ได้มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และนักการศึกษาให้ทัศนะเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ไว้ดังนี้

เกณฑ์ หมายถึง หลักที่กำหนดไว้ ส่วนคำว่า มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่ดีเอามาเป็นหลัก สำหรับเทียบกำหนด กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความหมายไว้ว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2526 : 107,130) ส่วนชาญชัย อาจิมสมาจาร (2536 : 57) ได้ให้ความหมายไว้ว่า มาตรฐาน หมายถึง หน่วยของการวัดที่สามารถใช้เป็นการอ้างอิงสำหรับประเมินผลลัพธ์ มาตรฐานจะระบุระดับของการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ มาตรฐาน คือ สภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นสภาพปัจจัย วิธีการดำเนินงานหรือผลผลิตที่มีคุณภาพ สภาพที่พึงประสงค์นี้อาจกล่าวถึงสภาพที่เป็นอุดมคติ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่มีโอกาสเป็นจริงได้ และเกณฑ์มาตรฐาน (standard criteria) คือเครื่องชี้วัดคุณภาพ ส่วน ประสงค์ ภูมิพัทธ์ (2542 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ในนิยามศัพท์ เฉพาะว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ที่คุรุสภากำหนดไว้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

วิชาชีพครูเป็นประเภทวิชาชีพชั้นสูงจึงจำเป็นต้องมีสถาบันหรือองค์กรเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่ครูอาจารย์โดยเฉพาะ สถาบันหรือองค์กรที่กล่าวถึงคือ “คุรุสภา” คุรุสภาในฐานะสถาบันวิชาชีพครูและเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ ตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช 2488 ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินการตามเป้าหมายหลัก ดังนี้ ให้ครูได้รับบริการอย่างเสมอภาคทั้งด้านสวัสดิการ วิชาการ พิทักษ์ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการของครู และให้มีการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 18) ได้กล่าวว่า ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครู ด้วยตระหนักว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของอาชีพครูเข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครูเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผลงานที่เกิดจากครูใช้ความรู้ความสามารถในการสอนและการปฏิบัติตนด้วยความจริงใจตามจรรยาบรรณของครู การปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังนั้นในการพัฒนาวิชาชีพครู คุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพจึงมีความสำคัญมีอิทธิพลทั้งในทางบวกและทางลบต่อการพัฒนาวิชาชีพครู การปฏิบัติงานของครูจะมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันขององค์กรนั้นเป็นปัจจัยสำคัญคอยช่วยเหลือ ดังนั้นคุรุสภา ในฐานะองค์กรวิชาชีพครู จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขึ้นมาเพื่อให้ครูได้ใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูและเรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู”

คณะกรรมการจัดทำเอกสารชุดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (2533 : 9 - 29) ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเน้นถึงคุณลักษณะของครูที่ดี สรุปได้สามด้าน ดังนี้ ด้านที่หนึ่ง รอบรู้ สอนดี ครูต้องมีความรู้ในวิชาชีพของตน ต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการแนะแนวได้ทุกด้าน จัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันได้ ด้านที่สอง คุณธรรมจรรยาบรรณ ครูต้องมีศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของอาชีพครู มีความรับผิดชอบในด้านการศึกษา อุทิศตนและเวลาเพื่อนักเรียน ด้านที่สาม มุ่งมั่นพัฒนา ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจศึกษาหาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และชุมชน ต่อมาคณะกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ให้มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน

ได้ โดยได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูฉบับใหม่ มีจำนวนสิบสอง มาตรฐานคือ หนึ่ง ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ สอง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน สาม มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สี่ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง ห้า พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หก จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน เจ็ด รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ แปด ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เก้า ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ สิบ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ในชุมชน สิบเอ็ด แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา สิบสอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์

จากข้อบช่ายดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึงข้อกำหนดที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการของกระบวนการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครูที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

5.1 ความหมายของมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวม ความหมายของมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไว้ดังนี้

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติ ปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ ตอบสังคมได้ว่าการที่กฎหมายให้ความสำคัญ กับวิชาชีพทางการศึกษา และกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มี ลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ

ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนด ให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย (สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2550, จาก <http://www.google.com>)

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพจึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้ เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิด ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับ คุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามี ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตทุก ๆ 5 ปี

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ที่สภาวิชาชีพ (คุรุสภา) กำหนด ประกอบด้วย 12 เกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรม ตาม จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไป หากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใด ประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นจนได้รับการร้องเรียนถึง คุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยกข้อกล่าวหา
- (2) ตักเตือน

- (3) ภาคทัณฑ์
- (4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี
- (5) เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (มาตรา 54)

5.2 มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา สรุปได้ดังนี้

มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภา
รับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้
4. จิตวิทยาสำหรับครู
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน
7. การวิจัยทางการศึกษา
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. ความเป็นครู

สาระความรู้ และ สมรรถนะของครู

1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู

สาระความรู้

- 1) ภาษาไทยสำหรับครู
- 2) ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สำหรับครู
- 3) เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครู

สมรรถนะ

1) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย เพื่อการสื่อ
ความหมายได้อย่างถูกต้อง

2) สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษหรือภาษา
ต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

- 3) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน

2. การพัฒนาหลักสูตร

สาระความรู้

- 1) ปรัชญา แนวคิดทฤษฎีการศึกษา
- 2) ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย
- 3) วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาไทย
- 4) ทฤษฎีหลักสูตร
- 5) การพัฒนาหลักสูตร
- 6) มาตรฐานและมาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตร
- 7) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 8) ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร

สมรรถนะ

- 1) สามารถวิเคราะห์หลักสูตร
- 2) สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย
- 3) สามารถประเมินหลักสูตรได้ ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร
- 4) สามารถจัดทำหลักสูตร

3. การจัดการเรียนรู้

สาระความรู้

- 1) ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน
- 2) รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- 3) การออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 4) การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 5) การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
- 6) เทคนิค และวิทยาการจัดการเรียนรู้
- 7) การใช้และการผลิตสื่อและการพัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้
- 8) การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 9) การประเมินผลการเรียนรู้

สมรรถนะ

- 1) สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค
- 2) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- 3) สามารถเลือกใช้ พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

4. จิตวิทยาสำหรับครู

สาระความรู้

- 1) จิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์
- 2) จิตวิทยาการศึกษา
- 3) จิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา

สมรรถนะ

- 1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน
- 2) สามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน
- 3) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 4) สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

5. การวัดและประเมินผลการศึกษา

สาระความรู้

- 1) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
- 2) การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- 3) การประเมินตามสภาพจริง
- 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน
- 5) การประเมินภาคปฏิบัติ
- 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

สมรรถนะ

- 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง
- 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

6. การบริหารจัดการในห้องเรียน

สาระความรู้

- 1) ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ
- 2) ภาวะผู้นำทางการศึกษา
- 3) การคิดอย่างเป็นระบบ
- 4) การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร

- 5) มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร
- 6) การติดต่อสื่อสารในองค์กร
- 7) การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 8) การประกันคุณภาพการศึกษา
- 9) การทำงานเป็นทีม
- 10) การจัดทำโครงการทางวิชาการ
- 11) การจัดโครงการฝึกอาชีพ
- 12) การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนา
- 13) การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
- 14) การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

สมรรถนะ

- 1) มีภาวะผู้นำ
- 2) สามารถบริหารจัดการในชั้นเรียน
- 3) สามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ
- 4) สามารถในการประสานประโยชน์
- 5) สามารถนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ

7. การวิจัยทางการศึกษา

สาระความรู้

- 1) ทฤษฎีการวิจัย
- 2) รูปแบบการวิจัย
- 3) การออกแบบการวิจัย
- 4) กระบวนการวิจัย
- 5) สถิติเพื่อการวิจัย
- 6) การวิจัยในชั้นเรียน
- 7) การฝึกปฏิบัติการวิจัย
- 8) การนำเสนอผลงานวิจัย
- 9) การค้นคว้า ศึกษางานวิจัยในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู
- 10) การใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหา
- 11) การเสนอโครงการเพื่อทำวิจัย

สมรรถนะ

- 1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

สาระความรู้

- 1) แนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยี และนวัตกรรมการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนา

คุณภาพการเรียนรู้

- 2) เทคโนโลยีและสารสนเทศ
- 3) การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ
- 4) แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้
- 5) การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้ การประเมินและการปรับปรุง นวัตกรรม

สมรรถนะ

- 1) สามารถเลือกใช้ออกแบบ สร้างและปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 2) สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 3) สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. ความเป็นครู

สาระความรู้

- 1) ความสำคัญของวิชาชีพครู บทบาท หน้าที่ ภาระงานของครู
- 2) พัฒนาการของวิชาชีพครู
- 3) คุณลักษณะของครูที่ดี
- 4) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
- 5) การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู
- 6) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และการเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 7) เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
- 8) จรรยาบรรณของวิชาชีพครู
- 9) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

สมรรถนะ

- 1) รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน
- 2) อุดหนุนและรับผิดชอบ
- 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 4) มีวิสัยทัศน์
- 5) ศรัทธาในวิชาชีพครู
- 6) ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

5.3 มาตรฐานประสบการณ์ของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
 2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ
- สาระการฝึกทักษะ และ สมรรถนะของครู

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

สาระการฝึกทักษะ

- 1) การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา
- 2) ฝึกปฏิบัติการวางแผนการศึกษาผู้เรียน โดยการสังเกต สัมภาษณ์รวบรวมข้อมูล

และนำเสนอผลการศึกษา

3) มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้

- 4) ฝึกการจัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา
- 5) ฝึกปฏิบัติการดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยเข้าไปมีส่วนร่วม

ร่วมในสถานศึกษา

- 6) การจัดทำโครงการทางวิชาการ

สมรรถนะ

- 1) สามารถศึกษาและแยกแยะผู้เรียนได้ตามความแตกต่างของผู้เรียน
- 2) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้

3) สามารถฝึกปฏิบัติการสอน ตั้งแต่การจัดทำแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและปรับปรุง

4) สามารถจัดทำโครงการงานทางวิชาการ

2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกทักษะ

1) การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) การจัดกระบวนการเรียนรู้

4) การเลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

5) การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้

6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

7) การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

8) การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

9) การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้

10) การสัมมนาทางการศึกษา

สมรรถนะ

1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ

2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ

ศักยภาพของผู้เรียน

3) สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

4) สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

ในด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาพุทธศักราช 2537 นั้น เกณฑ์มาตรฐานทั้ง สิบสอง ข้อนี้ เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้ครูพัฒนาเด็ก พัฒนาคุณภาพของการศึกษาและพัฒนาสังคมในอนาคต เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นที่น่าสังเกตว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูพุทธศักราช 2537 เป็นเกณฑ์คุณภาพซึ่งกำหนดลักษณะการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ผลสำเร็จและประกันคุณภาพของผู้เรียน

ครูและผู้บริหารการศึกษาสามารถนำเกณฑ์ไปปฏิบัติได้ทันทีหากครูทุกคนได้สำรวจตนเอง และ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองได้มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแล้ว เท่ากับครูทุกคน ได้ช่วยกันยกมาตรฐานแห่งวิชาชีพของตนให้สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูและวิชาชีพครูมีความมั่นคง มีเกียรติ ศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ และศรัทธาของสังคมสืบไป

นักวิชาการและผู้รู้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หรือคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไว้หลายประการ จากแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการ ครูสภา (2538 : 10-22) ได้กำหนดการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ของครูเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานตามลำดับดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งตนเอง และวิชาชีพ ในการพัฒนาตนเองนั้น วัชรีย์ ภูธรธรรม (ม.ป.ป. : บทนำ) และสมิต อาชวานิจกุล (ม.ป.ป.) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ในเบื้องต้นนั้นจะต้องมีความเข้าใจตนเอง เพราะอย่างยิ่ง ได้มีโอกาสรู้จักตนเองดีขึ้นเท่าไรก็ย่อมจะยิ่งมีความสามารถที่จะตัดสินใจและเลือกสิ่งที่เหมาะสม สำหรับตนเองให้มากยิ่งขึ้น ในการพัฒนาตนเองนั้นจะต้องสำรวจตนเองเป็นต้นว่าด้านบุคลิก ด้านความต้องการ และความรู้ความเข้าใจ ด้านสุขภาพ รู้จักเพิ่มพูนจุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อพัฒนาตนเองต่อไป สุนทร มุสิกรัมย์ (2535 : 31-32) กล่าวว่า ครูควรสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจ ใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ อยู่เสมอ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง คิดค้นและทดลองใช้ วิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และประโยชน์ต่อชุมชน ส่วนสายหยุด จำปาทอง (2532 : 24-25) ได้แสดงทัศนะว่า ครูควรมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในอาชีพครู ศึกษาหาความรู้และปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดเป็นของตนเอง เพื่อประโยชน์ในการสอน การแสดงความคิดเห็นหรือให้ความรู้ใหม่ ๆ ต่อผู้เรียน สำหรับ ลูติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์, 2536 : 47 ; อ้างอิงมาจาก ลูติภัทร ประสิทธิ์พร, 2535) กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูเป็นผู้มีความรอบรู้ โดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อจะนำความรู้เหล่านั้นมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สมบูรณ์ โพธิยะ (2537 : 15-16) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมในฐานะผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูว่า ครูต้องมีทักษะ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ต้องเข้าใจหลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรอย่างถ่องแท้ เปิดโอกาสให้ครูได้ พบกับเพื่อนร่วมงานจากที่ต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวปฏิบัติ ตลอดจนจนการได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญการ ควรให้ครูทุกคนได้รับการ

อบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดเนื้อหาสาระของการอบรมดำเนินการให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของชาติ และความต้องการของท้องถิ่น ก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเป็นที่น่าสังเกตว่าแนวทางการปฏิรูปทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2539-2550 ในส่วนของการปฏิรูปบุคลากรทางการศึกษา ข้อสาม ได้มีมาตรการให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุกสองปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ทั้งการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการและหรือกรมต้นสังกัด และการอบรมของสถาบันอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีวุฒิบัตรรับรองให้อีก ตลอดจนการอบรมประชุมทางไกล การเข้าร่วมประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ ซึ่งถือเป็นผลการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งของครูด้วย นอกจากนี้ ครูยังเป็นผู้ที่ต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมออีกด้วย เพื่อความทันสมัย ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การศึกษาต่อ การอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร จากการสัมมนา เรื่องการยกระดับมาตรฐานข้าราชการครู โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ด้วยความร่วมมือของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและองค์การคำคุรุสภา เมื่อ วันที่ 30 กันยายน 2531 ณ ห้องประชุมคุรุสภา ได้สรุปผลการสัมมนาไว้ว่า การจะบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครู ควรรับเฉพาะผู้ที่มีวุฒิทางครูเท่านั้น หากมีความจำเป็นต้องรับจากผู้ที่มีวุฒิทางวิชาชีพอื่นในบางสาขาที่ขาดแคลนครูให้มีการศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพครูเพิ่มเติม และระดับวุฒิของผู้ที่จะเข้ารับราชการครู ควรมีวุฒิปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ เพื่อเป็นการยกมาตรฐานวิชาชีพครู

หากมีความจำเป็นต้องรับบุคคลผู้ไม่มีวุฒิทางครูเข้ารับราชการครู ควรจัดให้บุคคลเหล่านี้ได้มีการศึกษาหรือฝึกอบรมวิชาชีพครูเพิ่มเติม ตามหลักสูตรดังนี้ หนึ่ง หลักสูตรและวิธีการสอน และการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ สอง จิตวิทยาการศึกษา สาม เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา สี่ การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ ห้า วิธีสอนทั่วไปและวิธีสอนเฉพาะวิชา หก พื้นฐานการศึกษาปรัชญา และคุณธรรมสำหรับครู ดังนั้นควรจัดไม่ต่ำกว่าสิบห้าหน่วยกิต (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2531 : 12-15)

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 10-11) บันทึกว่า ครูควร ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ควรจัดทำและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดทำขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 30) อธิบายไว้ดังนี้ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการ โดยทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

คุรุสภาหวังว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาพุทธศักราช 2537 นี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาครูไปสู่มาตรฐานที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูและวิชาชีพครูมีความมั่นคง มีเกียรติศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคม จึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นระดับคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอโดยพิจารณาจาก
หนึ่ง การศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ

สอง การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพครู

คุณภาพระดับสอง มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร สมาคมชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

สอง การเป็นผู้นำหรือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู

สาม การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

คุณภาพระดับสาม เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง เป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

สอง เป็นวิทยากรประชุม อบรม สัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

สาม เป็นผู้จัดทำและเสนอรายงานทางวิชาการในการประชุม อบรม สัมมนา

สี่ มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรอบรู้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง การเข้าร่วมพัฒนาตนเองเป็นสิ่งจำเป็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการได้ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและวิชาชีพ สามารถเสนอความรู้ใหม่ ๆ กับผู้เรียน ชุมชนและสังคมได้

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น ได้มีนักการศึกษาให้ทัศนะไว้ดังนี้ กมล สูดประเสริฐ (2532 : 130) ชี้แนะว่า การสอนที่ดีที่สุด คือ การสอนที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนได้เรียนเองมากที่สุด กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเกี่ยวพันกับผู้เรียน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องศึกษา และหาทางพัฒนาด้านการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 19) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้จัดจะต้องตระหนักไว้ คือ การทำงานของสมองในการคิด ทั้งในด้านส่วนสมองที่ควบคุมการทำงานในด้านต่าง ๆ ความสามารถของสมองส่วนนั้น ๆ วิธีการพัฒนาของสมองในแต่ละส่วน วิธีการพัฒนาสมองทั้งซ้ายและขวาให้สมดุล เพื่อการที่จะสามารถคิดได้รอบด้านเกิดการบูรณาการความคิด ได้เกิดผลผลิตหรือความคิดที่ดีเหมาะสมเฉียบคม นอกจากนี้ผู้จัดการเรียนรู้ต้องวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมาของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อการจัดกิจกรรมให้สมองส่วนนั้น ๆ พัฒนาขึ้น และมีการพิจารณาว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาสมองส่วนใดเป็นพิเศษ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมพัฒนาสมองให้เกิดการคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลากหลายบูรณาการรอบด้าน นอกจากนี้ ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2538 : 38) ได้กล่าวสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน สรุปได้ ดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งในโรงเรียน กิจกรรมเหล่านี้มีความสำคัญในการทำประโยชน์ให้กับการพัฒนาเด็กโดยตรง การพัฒนากิจกรรมเหล่านี้เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของครูเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ลูติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์. 2536 : 47 ; อ้างอิงมาจาก ลูติภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) อธิบายเพิ่มเติมว่า ครูต้องมีความพยายาม มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียนดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการ

สอนและกิจกรรมอื่น ๆ จะต้องคำนึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการ
คุรุสภา. 2544 : 32)

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการตัดสินใจปฏิบัติ
กิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังต่อไปนี้
คุณภาพระดับหนึ่ง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน เฉพาะใน
ด้านการเรียนการสอนในชั้น โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้จริง

สอง เป็นกิจกรรมสร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติแก่ผู้เรียน

สาม เป็นกิจกรรมสร้างคุณธรรมที่มีผลให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

คุณภาพระดับสอง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน เฉพาะใน
ด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้ โดยพิจารณาจาก

การเลือกปฏิบัติกิจกรรมเสริมตามลำดับความสำคัญก่อนหลังโดยให้ความสำคัญกับ
กิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยตรง มากกว่ากิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยอ้อม

คุณภาพระดับสาม ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน และ
ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง กิจกรรมทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียน

สอง กิจกรรมและงานต่าง ๆ ในหน้าที่ครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถ
ของผู้เรียนทุกด้าน

สาม กิจกรรมและการปฏิบัติงานต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ในการพัฒนา
ความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ส่งผลถึงตัวผู้เรียนอย่างชัดเจน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม
ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนใน
ชั้นเรียน กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องสัมพันธ์กันโดยคำนึงถึงผล
ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพนั้น สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42) บันทึกไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถ
พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วนนั้น ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร

รักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนโดย ต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลทั้งจากหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดปฏิบัติจริงแสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกัน ครูจัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ให้นักเรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและประเมินผลทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับเยอวา เดชะคุปต์ (2540 : 13) ได้เสนอแนะว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึงการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน (whole child) และทุก ๆ คน โดยเน้นการพัฒนาไปตามความสามารถส่วนบุคคล ซึ่งจำเป็นจะต้องมีหลักสูตรที่แตกต่างกัน ออกไปอย่างน้อยสามหลักสูตรคือ หลักสูตรสำหรับเด็ก หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ และหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัชย์ ทับจันทร์ (บุญล มณีวงศ์. 2539 : 133 ; อ้างอิงมาจาก สุรัชย์ ทับจันทร์. 2533) ที่สรุปว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพจำเป็นต้องช่วยเหลือ ดูแลเด็กที่มีความสามารถต่ำและสูงกว่าเกณฑ์ปกติให้มากกว่าเด็กปกติเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและส่งเสริมสติปัญญาให้เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ตรงกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองให้ถึงขีดสุดมีความสมดุลทางด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม โดยการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา บุญล้อม (2544 : 20) สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ โดยจัดและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม และจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งกระบวนการในการเรียนรู้จะต้องให้ความเคารพในศักยภาพของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียนที่สั่งสมมาว่าเป็นทรัพยากรของการเรียนรู้ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งจุดประสงค์ของการเรียนด้วยตนเอง จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเน้นการแก้ปัญหา จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การวางแผน และการจัดการ จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะต้องใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างหลากหลายในการจัดระบบการเรียนรู้อีก ครูจะต้องมีบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่วนจิตภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์. 2536 : 46-47 ; อ้างอิงมาจาก จิตภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) ได้สรุปภาพรวมเพื่อชี้ให้เห็นความพยายาม

ของครูที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนว่า ครูจะต้องมีความพยายาม มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความพยายามในการนำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนเดการเรียนรู้ตามขีดความสามารถของแต่ละคนให้มากที่สุด ส่วนกรมสามัญศึกษา (2542 : 26) เสนอแนะว่า การจัดการเรียนการสอน ต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียนแต่ละท้องถิ่น มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

กรมวิชาการ (2534 : 6) ระบุว่าในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน ควรเน้น “กระบวนการ” ซึ่งผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องทำความเข้าใจเพื่อการนำไปใช้ ประกอบด้วย หนึ่ง ความก้าวหน้า และเพิ่มพูนวิทยาการต่าง ๆ กับความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนซึ่งต้องเปลี่ยนยุทธวิธีที่ต้องทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้มากเพื่อรับวิทยาการก้าวหน้าใหม่ ๆ สอง การให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความสำเร็จ สองประการคือ ประการแรกเกิดการพัฒนาคุณสมบัติในตัวเอง ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านคุณลักษณะและด้านความคล่องแคล่วทางกายตามศักยภาพที่เขามีอยู่ ประการที่สอง เกิดคุณสมบัติที่จะติดตัวไป เพื่อให้ประโยชน์ในอนาคต ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ จริยธรรม คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนบุคลิกภาพ

กรมวิชาการ (2542ก : 18) ยังระบุอีกว่าทักษะกระบวนการเป็นแนวทางดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีขั้นตอน ซึ่งวางไว้อย่างเป็นลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้เวลาและทรัพยากรน้อยที่สุดและเป็นสิ่งที่คาดว่าจะติดตัวผู้เรียนอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลให้ผู้เรียนกระทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัยในการทำงานตลอดไป จึงกำหนดรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการ เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงด้วยการทำบ่อย ๆ จนเกิดการเรียนรู้ และเป็นทักษะติดตัวตลอดไป ประกอบด้วย เก้าขั้น ดังนี้

- หนึ่ง ตระหนักในปัญหาและความจำเป็นเข้าใจภาระงาน มองเห็นความจำเป็น
- สอง คิดวิเคราะห์วิจารณ์ พิจารณางานนั้นอย่างถี่ถ้วน จนเข้าใจ
- สาม สร้างทางเลือกอย่างหลากหลายพิจารณาแนวทางที่ทำงานอย่างรอบคอบ
- สี่ ประเมินและเลือกทางเลือก ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม
- ห้า กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ทำแผนปฏิบัติการ
- หก ปฏิบัติด้วยความชื่นชม ลงมือทำด้วยความพอใจ
- เจ็ด ประเมินระหว่างปฏิบัติ ติดตามกำกับการทำงานให้เป็นไปตามแผน

แปด ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

เก้า ประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

จรรยา บุญล้อม (2544 : 26) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการตามขั้นตอนการเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ได้มาตรฐานตามต้องการ โดยใช้เทคนิค วิธีสอน ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ตามการสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ โดยเคารพในศักยภาพของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเชิงกระบวนการ ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ครูผู้สอนมีบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก จัดให้ผู้เรียนตระหนักในปัญหา และความจำเป็น คิดวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย ประเมินและเลือกทางเลือก กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ปฏิบัติด้วยความชื่นชม ประเมินระหว่างปฏิบัติ ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความภูมิใจ

การมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยการวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้เกิดผลดีกว่าเดิม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 34)

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก

สอง การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของนักเรียน

คุณภาพระดับสอง มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม

หนึ่ง การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้พัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นหลัก

สอง การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามด้านที่บกพร่องอย่างเหมาะสม

คุณภาพระดับสาม พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายสมรรถภาพ

สอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนเหมาะสม และเต็มตาม
ศักยภาพตามลำดับขั้นการพัฒนา

สาม การตอบสนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้
ความพยายามอย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเองมากที่สุด จนสามารถปฏิบัติ
กิจกรรมได้บรรลุผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

แผนการสอน เป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบว่าแต่ละครั้งของการสอนผู้เรียนได้รับอะไรบ้าง
ครูจึงจำเป็นต้องเตรียมการสอนทุกครั้งที่ทำการสอน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ชาญชัย อาจินสมอาจารย์
(2528 : 38-39) เชื่อว่า ครูควรมีการวางแผนการสอนอย่างชัดเจน เช่น การลำดับการสอน การ
เตรียมเนื้อหาและวิธีสอนที่เหมาะสม โดยครูจะต้อง เตรียมสิ่งเหล่านี้ไว้ให้พร้อมอยู่เสมอ คือ
หนึ่งรู้และเข้าใจเนื้อหาที่ตัวเองสอนอย่างชัดเจน สองต้องทบทวนกระบวนการเรียนการสอนอย่าง
สม่ำเสมอ สอนวางแผนการเรียนว่าจะใช้สอนอย่างไร รวมถึงเทคนิคการสอนที่ใช้เหตุผลที่มี
จุดมุ่งหมาย มีการอภิปราย มีกระบวนการของเนื้อหาและการวัดผล ใช้ตัวอย่างและวัสดุอุปกรณ์
เพื่อทำมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ทัศนีย์ สงวนสัตย์ (2534 : 14-17) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ครูควรเปลี่ยนบทบาทให้
สอดคล้องกับกิจกรรมและสถานการณ์ในชั้นเรียน พยายามสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกคนมี
ความเชื่อมั่นในตนเองและในตัวเพื่อน เตรียมการสอน โดยสร้างปัญหาให้ผู้เรียนคิด วินิจฉัย
โดยตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน ร่วมกันออกแบบการเรียนรู้ ร่วมเรียนไปกับผู้เรียน โดย
คำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตามแนว
ทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2539 – 2550 (2539 : 3) ในส่วน
ของการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาข้อ สี่ ได้กำหนดเป็นแนวทางให้ครูเลือกแผนการสอน
หรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิต
อย่างแท้จริง

สำหรับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 14) เสนอแนะว่า ครูต้องเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกรายการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติของครูในการพัฒนาแผนการสอนให้ สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง แผนการสอนที่ใช้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

สอง แผนการสอนที่ใช้เน้นผู้เป็นศูนย์กลาง

สาม แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกระบวนการแสวงหาความรู้ และการสร้างความรู้

คุณภาพระดับสอง ปรับปรุงแผนการสอนที่มีอยู่ ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง แผนการสอนที่ปรับปรุงมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

สอง แผนการสอนที่ปรับปรุงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง มากขึ้น

สาม แผนการสอนที่ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละข้อจำกัด ของสถานศึกษา

คุณภาพระดับสาม สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้ค้นหาคำตอบด้วย ตนเอง โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนสัมพันธ์กัน

สอง แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง

สาม แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัดของสถานศึกษา

การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน หรือบันทึกรายการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถ นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 36)

จากองค์ความรู้ที่นักวิชาการกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ การปรับปรุง หรือการสร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบการสอนทุกด้าน เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2526 : 825) ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อการศึกษา ไว้ว่า สื่อการศึกษา หมายถึง วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการศึกษา ส่วนสำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 92) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนว่า เป็นสิ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสมากที่สุดโดยเฉพาะการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองนั้น สื่อการเรียนการสอนจะมีบทบาทสำคัญมากดังต่อไปนี้ หนึ่ง ประหยัดเวลา และคำอธิบายของครู สอง ดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดี สาม จุดจำและเก็บประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้จากสื่อได้นานกว่าการฟัง สี่ ปลูกฝังเจตคติ และคุณลักษณะด้านจิตพิสัยได้ดี ห้า สามารถใช้ซ้ำ ๆ เพื่อทบทวนบทเรียนได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 57-58) กล่าวส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อประกอบการสอนสรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย และให้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทและทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้เป็นสิ่งสำคัญคือ หนึ่ง ลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ สอง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาม ตัวผู้เรียน สี่ สภาพท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 112) ได้แบ่งสื่อประเภทการสอนไว้ สาม ประเภท คือ หนึ่ง วัสดุ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่การพู่พั้งสิ้นเปลือง เช่น ซอล์ค ภาพถ่าย ภาพยนตร์ และสไลด์ สอง อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดานดำ กล้องถ่ายภาพ เครื่องฉาย ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ฯลฯ สาม กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ การจัดระบบการสาธิต ทดลอง เกม และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูจัดทำขึ้นและมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 52) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนการสอน พุทธศักราช 2541 มีทั้งหมดสิบมาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานที่เก้า ได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนการสอนโดย

ใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสื่อตามคำอธิบายของของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้แก่ ประเภทวัสดุ เครื่องมือ วิธีการ หรือแหล่งความรู้ ซึ่งมีทั้งบุคคล สถานที่ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งอาจเป็นสื่อที่ทันสมัย สื่อที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น ภาพ แผนภูมิ ของจริง ของจำลอง เทปบันทึกภาพ วิทยุ คอมพิวเตอร์ การศึกษานอกสถานที่ การสาธิต การทดลอง เกม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สวนเกษตร วัด สถานที่ประกอบกรต่าง ๆ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 47) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนอย่างเพียงพอ และครบถ้วนทุกกลุ่มประสบการณ์ ตรวจสอบความต้องการวางแผน วางแผนเพื่อจัดหาและดำเนินการเพื่อจัดหา ดำเนินการจัดหา บริการและจัดทำ รายงานผลการดำเนินงานอย่างมีระบบ ส่งเสริมและสนับสนุนให้รู้จักทำ รู้จักใช้ และรู้จักเก็บ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ ในแผนการสอนโดยการอบรม ประชุมปฏิบัติการ ให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดค้นสร้างสรรค์หรือหาวิธีการใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การสร้างผลงานทางวิชาการ แสวงหาแหล่งวิทยากรที่เป็นสื่อการเรียนการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น บุคลากร สถานที่ประกอบการ การสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการสังเกตการสอน ดูแผนการสอน บันทึกการสอนและสถิติการยืมสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 ค : 52) ได้กำหนดการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน โดยการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นผู้ใช้เป็นผู้ปฏิบัติให้เพียงพอ ส่งเสริมการใช้สื่ออุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมีการติดตามประเมินผล และรายงานตามสายบังคับบัญชาอย่างเป็นระบบ

ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์, 2536 : 46-47 ; อ้างอิงมาจาก ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร, 2535) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้สื่อประกอบการสอนว่า ครูควรจัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มิใช่ครูพูดแต่เพียงอย่างเดียว การพูดประกอบสื่อหรืออุปกรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น เนื่องจากได้เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่า นอกจากนี้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2539 – 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนข้อห้าระบุว่า ครูต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนารูปแบบเทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนให้สามารถ

ให้บริการที่สนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง แต่ถึงกระนั้นก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 68) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ข้อสี่ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจะต้องมีการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพการสอนของครู และการเรียนด้วยตนเองของผู้เรียน

ส่วน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 39-40) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสื่อเพื่อทำให้การสอนมีประสิทธิภาพได้นั้น หมายความว่า ครูจะต้องประดิษฐ์ คิดค้นผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมือ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เป็นระดับคุณภาพไว้ดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของสื่อการเรียนการสอนกับองค์ประกอบของการสอนคือ ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

คุณภาพระดับสอง ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ความเหมาะสมกับสื่อของผู้เรียน กิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้

สอง ผู้เรียนมีส่วนในการใช้และบำรุงรักษา

สาม สื่อมีความหลากหลายหลาย ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน

สี่ ผู้เรียนได้ใช้สื่อการเรียนการสอนตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการตัดสินใจของตนเอง

คุณภาพระดับสาม คิดค้น ผลิต และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ผู้เรียนมีส่วนในการคิดค้น ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน

สอง สื่อการเรียนการสอนที่ได้มาจากวัสดุในท้องถิ่น

สาม ประเมินผลการใช้สื่อ และปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สี่ เผยแพร่ผลการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้ผลแล้ว

จากคำอธิบายและข้อเสนอแนะที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การหาวิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต คิดค้น เลือกลง และปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามแนวทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นผลถาวร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียนว่า เป็นการเรียนที่ยึดผู้เรียนและใช้ทักษะกระบวนการเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือการสอนตามแนวปฏิรูป ดังนี้ ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541 : 55) ได้กล่าวว่า การสอนหมายถึงกระบวนการจัดสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากกิจกรรม ประสบการณ์ที่จัดให้ ส่วนการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ค่อนข้างถาวร และเป็นไปได้ในแนวทางที่สังคมต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ กานเย บริก และเวเกอร์ (ชมพันธ์ กุญชร ณ อัญญา. 2543 : อ้างอิงมาจาก Gagne, Briggs and Wager. 1983 : 3) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การเรียนการสอน (instruction) หมายถึง เหตุการณ์ (events) ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งเหตุการณ์ภายนอกและภายในของผู้เรียน เหตุการณ์ภายนอกของผู้เรียนได้แก่ หนังสือตำราเรียน การพูดของครู รูปภาพวาด รายการโทรทัศน์ หรือวัสดุสิ่งของต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้จัดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนเหตุการณ์ภายในของผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนบรรจง จันทรส (2522 : 170-173) ซึ่งได้สรุปไว้ว่า ครูต้องคอยกระตุ้น ยั่วยุ และปลุกใจนักเรียนให้ตื่นขึ้นเพื่อเห็นตนเอง ตั้งคำถามให้คิดเพื่อให้ผู้เรียนตื่นตัวและเกิดสำนึกขึ้นมาโดยไม่ล้ามตัวเองไว้ในกรอบของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สายหยุด จำปาทอง (2532 : 24-25) อธิบายไว้ว่าให้ครูเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวเองจากการเป็นครูบอกความรู้ ผู้นำแสดง มาเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม รู้จักวิธีศึกษาหาความรู้ ฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีวินัยในตนเอง ครูต้องศึกษาธรรมชาติและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2542 : 484) อธิบายไว้ว่า การสอนหมายถึง การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสอนมีในทัศนคติใด ๆ คือ การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มโนทัศน์ นั้น ๆ ข้อที่น่าสังเกตคือ บ่อยครั้งที่การสอนเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงโดยที่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นถ้า เป้าหมายของการเรียนการสอนอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียน “ก็ตอกเน้นที่” การเรียน “มากกว่า การสอน” ยิ่งปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีด้วยแล้ว มีความรู้มากมายทุกวินาที ยิ่ง จำเป็นที่การบริการและการจัดการเรียนการสอนต้องยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องให้ผู้เรียน เรียนรู้ “วิธีการเรียนและวิธีการแสวงหาความรู้” มากกว่าเรียน “ตัวความรู้หรือเนื้อหาวิชา สำเร็จรูป” เพราะเนื้อหาวิชามีมากมาย ไม่มีทางใครจะสอนหรือเรียนได้หมด และเนื่องจากความรู้ เกิดขึ้นทุกเสี้ยววินาที คนในยุคนี้จำเป็นต้องศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้น ต้องเน้นที่คุณภาพในการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประเด็นสำคัญ ส่วนอัปสร มีสิงห์ (2534 : 12-13) ได้กล่าวเพิ่มเติม ว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเรื่องการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการ สอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับคุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นพบคำตอบ ด้วยตนเอง เป็นผู้ชี้แนะแหล่งความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นการ เรียนโดยอาศัยกระบวนการการคิดแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ส่วนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2539-2550 ใน ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 2.2 กำหนดให้ครูจัดกระบวนการเรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ และการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำเพื่อให้ผู้เรียนมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความรู้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้แห่งโลกอนาคต กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 15) ได้วางเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ว่า เป็นการ ดำเนินงานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ และความ รับผิดชอบ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน และการปฏิบัติในสิ่งที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิตและ การเป็นพลเมืองดีของชาติโดยได้ดำเนินการทั้งการวิจัย พัฒนารูปแบบและเทคนิคการสอนโดยให้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 14-15) ได้กำหนดการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย ที่สามารถให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้อง

กับสภาพจริงในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น การเรียนรู้ เน้นกระบวนการกลุ่มและสามารถบูรณาการให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่นได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะและบุคลิกภาพของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับระดับขั้นพัฒนาของพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ ดังนั้นถ้าโรงเรียนจัดกิจกรรมที่ ถูกต้อง นักเรียนจะเกิดคุณลักษณะที่ต้องการเป็นกิจนิสัยอย่างถาวร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีจุดเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้หลาย ๆ ด้าน สอดคล้องกับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ และ สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนมีบรรยากาศไม่เป็นทางการเป็นธรรมชาติของนักเรียนมีความสุขในการเรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความคิดประสบการณ์ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ หลาย ด้านในเวลาเดียวกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอน โดยวิธีการสอนแบบค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีอิสระในการ แสวงหาและสร้างความรู้ตอบสนองของความสนใจใฝ่รู้ ตลอดจนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการ ความรู้และความรับผิดชอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน หรือเน้นการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ และแลกเปลี่ยน ข้อความรู้ซึ่งกันและกันทำให้ได้ข้อสรุปที่สมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากได้ผ่านการพิจารณา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และปรับปรุงแล้วนอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความแตกต่างกันทั้งในด้าน สติปัญญา ความสามารถและประสบการณ์ ประสบผลสำเร็จ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการทำโครงการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนจะมีโอกาสใช้ ความคิดในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะมีโอกาสได้ทำการทดลองพิสูจน์ สิ่งที่ตนเองอยากรู้ซึ่งสามารถวางแผนในการทำงานและรู้จักวิเคราะห์ประเมินผลงานได้ด้วย ตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีกรณีศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ ศึกษาค้นคว้าเรื่องที่ตนเองสนใจอยากรู้หรืออยากเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงแล้วนำมาแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นเรื่องราว และปัญหาในชีวิตจริง ได้แก่ กรณีศึกษาปาฐกถา กรณีศึกษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือชุมชน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องปฏิบัติการทางภาษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก ไปตามสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมทั้งเทคโนโลยีที่ได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นชีวิตความเป็นอยู่จึงเปลี่ยนแปลงไปมีการแข่งขันกันมากขึ้น ความต้องการข้อมูล การตัดสินใจต้องรวดเร็วถูกต้อง ระบบการสื่อสารต้องครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วโลก และสิ่งสำคัญที่บุคคลต้องมีคือภาษาที่สามารถสื่อสารกับคนส่วนใหญ่เข้าใจกันได้ รวมทั้งจัดการเรียนการสอนโดยใช้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนได้มากที่สุด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการค้นคว้าหาความรู้จากมวลข้อมูลที่มากมาย เครื่องมือที่จะนำพาเราเข้าไปถึงข้อมูลดังกล่าวเหล่านั้นได้ คือเครื่องมือคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นผู้สร้างเยาวชน หรือเป็นผู้นำทางด้านสังคมในอนาคต ดังนั้น จึงต้องเตรียมนักเรียนของเราเข้าสู่สังคมในอนาคตอย่างภาคภูมิใจ ในส่วนของโรงเรียนที่จะต้องนำคอมพิวเตอร์ไปสอนนักเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งจะสอนวิชาอะไร เรื่องใดก็ต้องสร้าง พัฒนา หรือจัดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ตรงกับความต้องการมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักเรียนในโรงเรียนมีเจตคติและความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยการทดลองปฏิบัติจริง ได้สังเกตและสัมผัสกับของจริงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แท้จริง จากการเรียนการสอน การจัดห้องวิทยาศาสตร์มีความจำเป็นที่จะทำให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกหัดและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการปรับเข้าสู่ยุคที่โลกพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องสมุด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งผู้เรียนจะได้รับทั้งข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ ความเพลิดเพลินอีกทั้งเป็นการปลูกฝังการรู้คุณค่าของเวลาความรับผิดชอบการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่ผู้เรียนไปด้วย ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยให้ผู้สอนปรับวิธีการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 70)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 41) แนะนำว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้

ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป จากเจตนารมณ์ดังกล่าวครูสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระดับคุณภาพไว้ดังนี้

- คุณภาพระดับหนึ่ง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเนื้อหาเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก
- หนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้
 - สอง ผู้เรียนปฏิบัติงานแบบหรือทำตามตัวอย่าง
 - สาม ผู้เรียนทำตามข้อกำหนดหรือคำสั่ง

คุณภาพระดับสอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนลงมือทำงานตามกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

- สอง ผู้เรียนค้นหาความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดได้เองตามคำแนะนำ

คุณภาพระดับสาม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดกระบวนการสร้างนิสัยเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และพัฒนาความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยการนำใช้สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

- สอง ผู้เรียนเลือกและปฏิบัติงานตามศักยภาพ

- สาม ผู้เรียนประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเอง

- สี่ การเรียนการสอนมุ่งเน้นการสร้างนิสัยการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพติดตัวถาวรตลอดไป

จากข้อเสนอแนะแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ ชี้นำแหล่งความรู้โดยการปฏิบัติด้วยตนเองและมุ่งสร้างนิสัยการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพติดตัวถาวรตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบทำให้ครูประเมินผลผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้ ชาญชัย อัจฉริมาจาร (2538 : 37-38) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “ครูและอาชีพของครู” ในส่วนของ

ทักษะประเมินผล สรุปได้ดังนี้ ครูจะต้องใช้เกณฑ์เฉพาะสำหรับการประเมินผลการเรียนของแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม มีการคัดเลือกพัฒนา และใช้ประโยชน์ของแบบทดสอบอย่างคุ้มค่าวิเคราะห์ และประเมินผลลัพท์อย่างเป็นระบบ และใช้ประโยชน์ของผลการประเมินเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนความเจริญอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534 : 13-17) ได้กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

หนึ่ง การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน แบ่งเป็น สอง ชั้น ดังนี้

ชั้นที่หนึ่ง การประเมินก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

ชั้นที่สอง การประเมินผลระหว่างเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ ตามจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

สอง การประเมินผลเพื่อการตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลปลายภาคเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และการประเมินผลปลายปีในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการประเมินผลการเรียนทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างภาคเรียน การประเมินผลปลายภาคเรียน หรือการประเมินผลปลายปี ผู้สอนจะต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาเป็นรายบทเรียน รายจุดประสงค์ ว่าผู้เรียนคนใดมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ในบทเรียนหรือจุดประสงค์ใด แล้วจัดการสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างครบถ้วน แต่ก่อนที่จะเริ่มการสอนซ่อมเสริม ผู้สอนควรจะวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของผู้เรียนให้ทราบชัดเจนว่าเกิดมาจากสาเหตุใดบ้าง แล้วดำเนินการแก้ไขให้ตรงกับข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งบางครั้งอาจจะต้องนำเทคนิค วิธีการและนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ตลอดจนปรับปรุงการเรียนการสอนของครูด้วย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 43-45) อธิบายว่า การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติงานในรายละเอียดดังนี้ หนึ่งปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการ

พัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน สองเทคนิคและวิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิคหรือนวัตกรมนั้น ๆ สาม ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน สี่ ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปด้วยความชัดเจน เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ครูสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวมของกลุ่มผู้เรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายในการพัฒนาที่เป็นภาพรวมกลุ่มใหญ่หรือผู้เรียนทั้งห้อง

สอง เทคนิควิธีการ นวัตกรรมที่นำเสนอเป็นเทคนิคที่ใช้กับผู้เรียนแบบเดียวกันทั้งห้อง

สาม รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมภาพรวมของการพัฒนาผู้เรียนทั้งห้อง

สี่ ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ เป็นการเสนอในการปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนกันทั้งห้อง

คุณภาพระดับสอง เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ของห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่

จำแนกเป็นกลุ่ม กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน หรือกลุ่มเฉพาะอย่างอื่น ๆ

สอง ข้อเสนอในการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนาในแต่ละระดับ

คุณภาพระดับสาม เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนกเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่

จำแนกเป็นรายบุคคล

สอง เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอในการพัฒนาผู้เรียนสนองตอบต่อ

สภาพความแตกต่าง ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สาม รายงานผลการใช้เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมแสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สี่ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

จากข้อเสนอแนะและแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรายงานผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่ได้จากการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และก่อนเรียน ที่แสดงถึงข้อบกพร่อง สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะ ครู คือแม่พิมพ์ของชาติ ยกให้ครูเป็นอาวุโสและวุฒิภาวะสูงกว่าผู้เรียน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านคุณปัญญาและด้านบุคลิกภาพ ครูต้องทำตัวเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับจิตสูงสุด (บรรจง จันทรสภา. 2522 : 170-173) ส่วน จันทร ชุ่มเมืองปักษ์ (2528 : 131) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของครูว่า ครูต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูง มีความละเอียดต่อความประพฤติที่ไม่ดีไม่งาม มีความอดทนเสียสละ มีความเมตตา กรุณา กตัญญู ประพฤติเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และผู้อื่น บุคลิกภาพต้องดูน่าศรัทธา ต้องระมัดระวังกริยา วาจา ยึดแบบแผนสมณะ ไม่ล้ำสมัยนิยม มีจริยวัตรที่งดงาม คุณลักษณะของครูที่ดีนั้น วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544 : 143-146) ได้กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ดังนั้นครูที่ดีจะต้องมีลักษณะบางประการที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น การที่จะศึกษาลักษณะของครูที่ดีนั้นเพื่อให้ต้องผู้ที่เป็นครูได้รู้ถึงลักษณะที่ดีของครูเป็นอย่างไร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับครูดีว่า “ ...ครูนั้นจะเป็นครูจีน ครูไทย ครูฝรั่ง ครูแขก ชาติใดก็ตาม ผู้ที่เป็นครูนั้นจะต้องมีจิตใจสูง ถ้าครูมีจิตใจสูงก็จะทำงานของตนด้วยความสำเร็จ จะเป็นที่นับถือของลูกศิษย์และเป็นที่เคารพของผู้ที่เป็นประชาชนทั่ว ๆ ไป ... ”

จะเห็นได้ว่าผู้ที่เป็นครูไม่ว่าจะชนชาติใดก็ตาม จะต้องเป็นคนที่มีจิตใจสูง สมกับที่ได้รับยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล นอกจากนี้พระองค์ยังมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับครูที่ทำดีว่าเป็นครูที่แท้จริง “ ...ครูที่แท้จริง จะต้องเป็นครูกระทำแต่ความดี คือ ต้องมันขยันและอดสาหะพากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวมระวัง ความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม ต้องปลื้มตัวปลื้มใจจากความสะอาดสบาย และความสนุกสนานรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มันคงและแน่น ต้องซื่อสัตย์รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยเป็นอำนาจ

อคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งในด้านวิทยาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล...”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานพระราโชวาทแก่ครูอาวุโส ประจำปี 2527 ณ ศาลาดุสิดาลัย วันพฤหัสบดีที่ 18 ตุลาคม 2527 ที่เกี่ยวกับครูดีดังนี้ “ผู้ทำงานเป็นครูต้องมีความสามารถพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติพิเศษ และต้องมีหน้าที่พิเศษ นอกเหนือขึ้นไปกว่าผู้ทำงานอาชีพอื่น ๆ เป็นอันมาก ที่กล่าวเช่นนั้นเพราะครูนั้นถือว่าเป็นบุพการีที่ส่งรองจากบิดามารดา มีหน้าที่ต้องดูแลอบรมพร้อมทั้งให้การศึกษาคุณูปการคุณิศาให้มีความรู้ ความฉลาด ความสามารถและคุณธรรมดี สำหรับที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและเจริญมั่นคง ดังนั้น ครูทุกคนนอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถแล้ว ยังจะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติพิเศษ คือ ความสุจริต ความเป็นผู้ใหญ่ ความมีเมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์เป็นพื้นฐานทางจิตใจ อย่างหนักแน่น จึงจะสามารถทนลำบากตรากตรำ อบรมสั่งสอน ถวายทอดความรู้ ความดีให้แก่ศิษย์ได้ ตลอดเวลาที่ทำหน้าที่ครูนั้นยังต้องยอมเสียสละความสุขส่วนตัว ต้องสำรวมระมัดระวัง ความประพฤติปฏิบัติทุกอย่างอย่างเคร่งครัดไม่ปล่อยตัวปล่อยใจไปตามความสนุกสนาน ซึ่งไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของครูอีกด้วย และเมื่อคำนึงถึงผลตอบแทน เช่น รายได้ หรือฐานะ ตำแหน่งแล้วก็ไม่ทัดเทียมกับอาชีพอื่น ๆ อีกหลายอย่าง สิ่งตอบแทนที่เราจะได้รับก็มีความสุขทางใจ คือ ความปิติ อิ่มเอมใจที่ได้เป็นผู้ปลูกฝังความรู้ ความดี ความสามารถ ให้แก่ศิษย์และได้เห็นศิษย์เหล่านั้นสามารถประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเป็นหลักฐานและดำรงตนเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เห็นได้ว่าผู้ทำงานเป็นครูได้ยั่งยืนจะต้องมีความรัก ความศรัทธาในความเป็นครูอย่างแน่วแน่ พร้อมทั้งมีความเสียสละเป็นอย่างสูง สมควรแก่การเทอดทูนเคารพอย่างแท้จริง ” หากพิจารณาตามหลักพระพุทธศาสนา ครูในฐานะกัลยาณมิตรของศิษย์คือเป็นมิตรแท้ หรือมิตรดี เป็นที่พึ่งของศิษย์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วยหลักธรรม 7 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง ปิโย หมายถึง น่ารัก คือ การทำตัวเป็นที่รักแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป การที่ครูจะเป็นที่รักแก่ศิษย์ควรตั้งอยู่ในพรหมวิหารสี่ คือ

เมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์ หาทางให้ศิษย์เป็นสุข และเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต

อุเบกขา คือ วางตัวเป็นกลาง จิตใจที่ตั้งอยู่ในความยุติธรรม ไม่ลำเอียงและไม่มีอคติ

ประการที่สอง ครู หมายถึง การเป็นบุคคลที่มีความหนักแน่นมั่นคง ทั้งในด้านของจิตใจและความรอบรู้ที่จะช่วยให้ครูมีคุณสมบัติดังกล่าว คือ พละ ห้า ได้แก่

ศรัทธาพละ คือ ความเชื่อถือในทางที่ดี เช่น เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อเกิดขึ้นในใจแล้ว จะเป็นพลังต่อต้านฝ่ายอกุศล

วิริยะพละ คือ ความเพียรในทางที่ดี คือเพียรตรึงความชั่วไม่ให้เกิดขึ้นในตัว
สติพละ หมายถึง ความระลึกได้มีความรู้สึกตัวในการกระทำ การพูด การคิดให้รอบคอบ

สมาธิพละ หมายถึง ความมีใจจดจ่อแน่วแน่มั่นคงในสิ่งที่เป็นบุญกุศลพลังสมาธินี้เป็นกำลังต่อต้านความฟุ้งซ่านมิให้เกิดขึ้นในใจ

ปัญญาพละ หมายถึง ความรอบรู้ คือ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรทำอะไร ไม่ควรทำ

ประการที่สาม ภาวนีโย คือ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความประพฤติดีงาม ควรแก่การเคารพ คือ การแต่งกายเรียบร้อย กิริยาท่าทางสง่าผ่าเผย วาจาอ่อนหวาน มีวิทยาความรู้ และมีระเบียบวินัยอันดี การที่ครูจะอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้มีความประพฤติดีงามได้นั้น ตัวครูจะต้องอบรมตนเองให้เป็นผู้มีความประพฤติที่ดีงามเสียก่อน

ประการที่สี่ วิตตา คือ เป็นผู้ที่มานะในการตักเตือนสั่งสอน เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดี คือ ใช้ความรู้ ความสามารถไปในทางสุจริต เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ ลักษณะการสอนในทางพระพุทธศาสนา มี สี่ ประการคือ

สันทัสสนา คือ สอนให้เข้าใจชัดเจน เห็นจริงอย่างที่ต้องการ ซึ่งจะต้องดำเนินไปตามลำดับขั้นดังนี้ สอนจากสิ่งที่ย้ายไปยาก สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหาสิ่งที่เป็นนามธรรม สอนจากสิ่งคุ้นเคยไปหาการใช้เหตุผล

สมาทปทา มีการกระตุ้นเร่งเร้า เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะประพฤติปฏิบัติตามที่ครูสอน

สมุตเตชนา สร้างกำลังใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และมีมานะว่าต้องเรียน

สัมปหังสนา สร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้เรียน คือ มีเทคนิคในการสอนที่จะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ ครูจะต้องมีกลวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความร่าเริง และมีความสุขต่อการเรียน

ประการที่ห้า วจนัภขโม คือ เป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำ อดทนต่อกริยา วาจาอันก้าวร้าวรุนแรงของผู้อื่นได้ ครูจะต้องมีขันติ รู้จักรักษาควบคุมอารมณ์ มีความยับยั้งชั่งใจเพราะหน้าที่ของครูก็คือ เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ที่ไม่รู้ให้รู้ ดังนั้นครูจึงต้องพร้อมที่จะทนต่อถ้อยคำรบกวน

โต้แย้งซักถามของผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายหรือขุ่นเคืองที่จะให้ความกระจ่างในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนยังเคลือบแคลงสงสัยไม่เข้าใจ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีสติปัญญาความสามารถแตกต่างกัน

ประการที่หก คัมภีร์จกถัง กัตตา คือ สามารถขยายข้อความที่ยากให้ง่ายแก่การเข้าใจ เพราะวิชาการต่าง ๆ ที่ครูนำมาสอนนั้นล้วนเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่เคยเรียนมาก่อน ครูจะต้องมีวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องยาก ๆ ได้ง่ายโดยวิธีการดังนี้คือ ชี้ให้เห็นหัวข้อสำคัญ ๆ หรือโครงสร้างของวิชานั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดก่อนที่จะอธิบายในรายละเอียดต่อไป แสดงเหตุผลในวิชานั้น เช่น อธิบายจากเหตุไปสู่ผล ยกตัวอย่างประกอบหรือเปรียบเทียบเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง สรุปเนื้อหาที่เป็นแก่นหรือสาระสำคัญของวิชานั้น ๆ ตลอดจนชี้ให้เห็นคุณค่าในเชิงปฏิบัติ เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใกล้ตัวสามารถนำมาปฏิบัติได้

ประการที่เจ็ด โนัจฐาเน นิโยชเย คือ การรู้จักและแนะนำศิษย์ไปในทางที่ถูกที่ควร วิธีการแนะนำศิษย์ไปในทางที่ถูกที่ควรนั้นมีอยู่ สาม ประการ คือ

นิกคหวิธิ ใช้วิธีขู่กำราบ เป็นวิธีเตือนให้ศิษย์รู้สึกตัวและละความชั่ว กล่าวคือ เมื่อศิษย์ประพฤติไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ครูต้องกล่าวตักเตือนหรือลงโทษไม่ควรปล่อยปละละเลย ให้มีการกระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นนิสัย แต่การลงโทษก็ต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความสำนึกผิดหรือหลาบจำ ไม่ใช่เป็นการซ้ำเติมหรือทำจนเกินกว่าเหตุ

ปัคคหวิธิ ใช้วิธียกย่องชมเชย เป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดนิสัยที่ดีและป้องกันมิให้เกิดนิสัยที่ไม่ดี เมื่อใดที่เห็นศิษย์ทำความดีครูจะต้องยกย่องชมเชยเพื่อให้ศิษย์มีกำลังใจที่จะทำความดีซ้ำอีกจนกลายเป็นนิสัยที่ดีงามติดตัว การยกย่องชมเชยควรจะทำทั้งต่อหน้าและลับหลังเพื่อแสดงให้เห็นว่าครูมีความจริงใจ

ทิฏฐานคตวิธิ ใช้วิธีกระทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ครูต้องการให้ศิษย์ประพฤติปฏิบัติอย่างไร ครูก็ต้องปฏิบัติเช่นนั้นให้ศิษย์เห็นเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่กล่าวกับศิษย์ว่า “ จงปฏิบัติตามที่ฉันบอก แต่อย่าปฏิบัติตามที่ฉันทำ ” เพราะลัทธิการเรียนแบบมีอยู่ในตัวคนทุกคนอยู่แล้ว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของครูที่ดีของท่านพุทธทาสภิกขุ ดิเรก พรสีมา และคนอื่น ๆ (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2545 : 146-147 ; อ้างอิงมาจาก ดิเรก พรสีมา และคนอื่น ๆ . 2545 : 35-38) พบว่า ลักษณะของครูที่ดีมี 3 ด้านดังนี้

ด้านคุณลักษณะ

ในด้านคุณลักษณะนั้นกล่าวไว้โดยสรุปดังนี้ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย ตลอดจนมีความเป็นประชาธิปไตย ใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง

อยู่เสมอ มีความเมตตาแก่ศิษย์ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และสามารถ
ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน และสามารถ
ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาษา และการวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และสามารถ
พัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบใหม่ในระดับสากลได้ ซึ่งในด้านสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบ
ใหม่ในระดับสากลได้นั้น มีวิธีการดังนี้

วิธีที่หนึ่ง เป็นครูที่เน้นความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนเป็นหลัก แนะนำผู้เรียน
สามารถพัฒนาเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับผู้เรียนได้
อย่างต่อเนื่อง

วิธีที่สอง รู้วิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เพราะ
การศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

วิธีที่สาม เป็นครูที่ต้องไปหานักเรียนมากขึ้น เข้าเยี่ยมชุมชนได้มากขึ้น

ด้านความรู้

ในด้านความรู้ นั้น กล่าวได้โดยสรุปดังนี้ มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง
สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการปฏิบัติในระดับสากลและระดับ
ท้องถิ่นมีความรู้ด้านกรวิจัย วิทยาการคอมพิวเตอร์ และภาษาเพื่อเครื่องมือในการแสวงหา
ความรู้ มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัดผลและประเมินผล และสามารถประยุกต์ใช้
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อ
แลกเปลี่ยนความรู้และฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้

ด้านการถ่ายทอดความรู้

ในด้านการถ่ายทอดความรู้ นั้น สามารถสรุปได้ดังนี้ สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอน
ต่าง ๆ เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนตลอดจน
สามารถเชื่อมโยงความรู้นั้นสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือใช้ในการเรียนรู้ต่อไป
สามารถอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย รวมทั้งรักใน
ความเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข
สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ และก้าวทันเทคโนโลยี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกัน
เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้และ
เรียนได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมองกว้างคิดไกลและมีวิจรรย์ญาณที่จะวิเคราะห์และ
เลือกใช้ข่าวสารข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ พัฒนาผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของชุมชน
สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาชุมชน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้

ส่วนพระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ) (2529 : 96) ได้ให้ความหมายของการเป็นครู และบทบาทของครูไว้ว่า ...ครูโดยหน้าที่คือ ผู้นำทางวิญญาณ หรือเป็นที่ปรึกษาในด้านจิต ด้านวิญญาณให้แก่ผู้มีหน้าที่การงานใหญ่ยิ่ง...

นอกจากนั้นท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของครูกล่าวโดยสรุป คือ ครูเป็นผู้นำโลกในด้านวิญญาณ ครูเป็นผู้สร้างโลกในอนาคต โดยผ่านทางศิษย์ โลกจะดีหรือเลวก็เพราะคนในโลก คนในโลกจะดีหรือเลวเพราะว่าการศึกษา การศึกษาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับครู ครูคือผู้สร้างโลก ครูให้การศึกษาอย่างไร คนในโลกก็เป็นอย่างนั้นแล้วโลกก็เป็นอย่างนั้นแต่คนประกอบกันเป็นสังคม ความอยู่รอดของสังคมนั้นขึ้นอยู่กับทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง

นอกจากนั้น บรรจง ชูสกุลชาติ (2527 : 261-269) ได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ว่า ผู้ที่จะมีวิญญาณแห่งการเป็นครูนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ซึ่งกล่าวโดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

ต้องเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ (trustworthy) คือ พุดจริง ทำจริง มีความจริงใจและมีคุณธรรม ย่อมเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ ครูที่มีวิญญาณแห่งความเป็นครูย่อมเป็นที่เชื่อถือได้

ต้องเป็นผู้ที่มีมารยาท (etiquette) คือ ในฐานะที่ครูเป็นสื่อและสารทางจริยธรรมไทย ครูต้องเป็นผู้ที่มีมารยาท ความเป็นผู้ที่มีมารยาทนั้นเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของผู้มีวิญญาณครู

ต้องเป็นผู้ที่มีความใฝ่สูง (ambition) เพราะความใฝ่สูงเป็นลักษณะของผู้มีจิตใจสูง ผู้ที่มีจิตใจสูงก็คือผู้ที่แสวงหาสิ่งดีกว่าอยู่เสมอในชีวิต เช่นเดียวกันนั้น ครูได้ชื่อว่าเป็นผู้นำความคิด และวิญญาณของศิษย์ ดังนั้นครูต้องมีความใฝ่สูง ความใฝ่สูงเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของผู้มีวิญญาณครู

ต้องเป็นผู้เห็นเด็กนั้นมีความสำคัญ (children) คือ ครูผู้อยากเห็นเด็กทุกคนมีความสำคัญ ต้องรู้จักและเข้าใจเด็ก การรู้จักเด็กนั้นเป็น คุณสมบัติอย่างหนึ่งของผู้มีวิญญาณครู

ต้องรู้จักรักษาสุขภาพอนามัย (health) การไม่มีโลกเป็นลาภอันประเสริฐ เป็นพุทธภาษิตที่เป็นจริง การระมัดระวังสุขภาพไว้ให้ดีอยู่เสมอ

ต้องเป็นผู้มีอุดมคติ (ideal) เพราะโดยวัฒนธรรมไทยและโดยอาชีพครู ครูไทยจึงต้องมีอุดมคติ อุดมคตินั้นคือ หลักใจ และหลักชีวิต ตลอดจนเป็นหลักแห่งความคิด หลักแห่งการพูด และการกระทำของบุคคลเปรียบได้กับเข็มทิศและหางเสือของเรือที่จะนำเรือ คือชีวิตนั้นไปสู่จุดหมายปลายทางได้โดยตลอดและปลอดภัย ครูที่มีวิญญาณแห่งความเป็นครูจึงต้องเป็นผู้มีอุดมคติ

ต้องไม่เล่นพรรคเล่นพวก (nonpartisan) คือ ครูจะต้องไม่แบ่งพวก แต่ต้องถือว่าทุกคนเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งต่างก็เป็นคนไทยด้วยกัน

ต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ (game) กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนหรือในสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะจัดขึ้นตามธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม หรือกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การสอน และอาจเป็นกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ครูที่มีวิถึญาณแห่งการเป็นครู จะต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เสมอและร่วมด้วยความเต็มใจ ด้วยความสบายใจ สนุกสนาน สะดวกใจและเสียสละ

ต้องมีความรักโรงเรียน หรือสถานศึกษา (school) เพราะเป็นสถานที่ประกอบอาชีพ ดำเนินชีวิต และได้ปฏิบัติสิ่งที่เป็นอุดมคติ ตลอดจนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อตนเองและผู้อื่น โรงเรียนจึงยอมเป็นบ้านที่สองของผู้มีอาชีพครู เป็นสถานที่ที่ให้โอกาสแสดงวิถึญาณแห่งความเป็นครู ครูที่มีวิถึญาณครู จะต้องเป็นผู้ที่มีความรักโรงเรียน

ต้องมีความอดทน (patience) คือ ครูจะต้องประสบสิ่งที่พึงปรารถนาและสิ่งไม่พึงปรารถนาอยู่เสมอในการฝึกอบรมเด็ก ในเรื่องของความรักโรงเรียน และในเรื่องของการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ที่มีความอดทนได้มากที่สุด เท่านั้นที่แสดงความเป็นมนุษย์ได้มากที่สุด ครูที่มีวิถึญาณครูจะต้องมีความอดทนเป็นเลิศ

ต้องเป็นผู้มีความสุจริตใจ (integrity) ครูที่มีวิถึญาณครูนั้น ต้องเป็นผู้มีความสุจริตใจในวิชาการศึกษา ต้องสุจริตในปรัชญาการศึกษาของตน ต้องสุจริตต่อหลักจิตวิทยาที่ตนรำเรียนมา ต้องสุจริตต่อหลักวิชาการทั่วไป และในหัวใจต้องมีความสุจริตต่อเด็กที่สอน ครูที่มีวิถึญาณครูจะต้องมีความสุจริตต่ออาชีพ และต่อชาติบ้านเมืองด้วย

ต้องเป็นผู้รู้จักกอบกู้ (rehabilitation) อาชีพครูเป็นอาชีพที่เป็นงานบุญ และทำบาปให้เห็นกันน้อยกว่าอาชีพอื่น ครูที่มีวิถึญาณครูต้องรู้จักกอบกู้อาชีพของงาน และภูมิใจในอาชีพของตน

ต้องเป็นผู้มีเชาวน์ไวไหวพริบ (intelligence) คือ ครูจะต้องมีเชาวน์ไวไหวพริบในการสั่งสอนอบรมนักเรียน เพราะครูมักพบปัญหาที่เด็กถามอย่างคาดไม่ถึงอยู่เสมอ

ต้องเป็นผู้ร่วมงานเป็นคณะได้ (team-work) ครูที่มีวิถึญาณของการเป็นครู ต้องเป็นผู้ร่วมงานเป็นคณะได้ และอาศัยส่วนรวมเป็นเกณฑ์

จากการสำรวจความต้องการ ของนักศึกษาเกี่ยวกับ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อำภา บุญช่วย, 2531 : 17) พบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มีดังนี้ มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง แต่งกายสุภาพและสะอาด มีความรู้ดี ตั้งใจสอนศิษย์ และสอนอย่างมีคุณภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำตนน่าเคารพนับถือ เข้าใจนักศึกษา ไม่เกี้ยวกราด ไม่อาฆาตต่อศิษย์สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้มี

ชีวิตที่วุ่นวายค้นหาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความยุติธรรม ตรงต่อเวลา รักการสอนอุทิศเวลาเพิ่มเติมให้แก่ศิษย์ ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา

ส่วน ไรอัน (Ryans, 1969 : 310) ได้สำรวจและวิเคราะห์คุณลักษณะของครูไว้ดังนี้ มีความเข้าใจ และให้ความเป็นมิตร การทำงานเป็นระบบ และมีความรับผิดชอบ มีการกระตุ้นช่วย ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ มีความใส่ใจในความคิดของนักเรียน มีจิตใจและพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหาร ถือการเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งตรงกันข้ามกับถือเด็กเป็นศูนย์กลาง เข้าใจภาษาพูดได้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถปรับตัวได้ดี มีการตอบสนองที่ถูกต้อง และ สมบัติ มหารศ (2528 : 13) เสนอแนะว่า ครูต้องรู้ว่าตนเองอยู่ในลักษณะใด และควรปฏิบัติตนอย่างไร มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อสังคมและผู้อื่น กล้าแสดงออกและกระทำในทางที่ถูกต้อง มีวัฒนธรรมประจำตน เป็นแบบอย่างและยอมเสียสละเพื่อศิษย์ นอกจากนี้ ชาญชัย อาจิณสมจารย์ ยังได้อธิบายเพิ่มเติม ถึงความสามารถส่วนตัวและทางสังคมของครู ในบทความเรื่อง “ครูและอาชีพของครู” มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ ครูต้องปฏิบัติตามกฎแห่งจรรยาบรรณครูและกฎระเบียบอื่น ๆ ของโรงเรียน ทำตามเวลาราชการ และพร้อมที่จะทำงานนอกเวลาถ้าหากทุกคนขอร้อง แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ในกิจกรรมทั้งหลายของตนเอง เป็นตัวอย่างในด้านศีลธรรมและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณแก่นักเรียน กลุ่มเพื่อนและชุมชน

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 46) ได้อธิบายไว้ว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยาวาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูสุภาพเสมอ ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

เพื่อให้การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของครูมีความชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ด้วยตนเองและผู้อื่น คุรุสภาจึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานของครูเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นระดับคุณภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ
- สอง การใช้วาจาสุภาพ
- สาม มีความประพฤติเรียบร้อย
- สี่ มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน

ห้า รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง

คุณภพระดับสอง ปฏิบัติตนเป็นอย่างดีที่ด้อย่างสม่ำเสมอให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การให้คำแนะนำ

สอง การเชิญชวนให้ปฏิบัติ

สาม การแก้ไขข้อบกพร่อง

สี่ การสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

คุณภพระดับสาม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้เรียนเกิดศรัทธาและปฏิบัติตามแบบอย่าง que เลือกแล้วเป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครู
ในสถานศึกษา

สอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกพฤติกรรมของตนเอง

สาม เสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน

สี่ เผยแพร่วิธีการที่ถูกต้องในการสร้างคุณธรรม

จากผลการวิจัยและแนวความคิดต่าง ๆ พิจารณาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับความเป็นครูหรือคุณลักษณะของครูที่ด้อย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและเชื่อถือนั้น มีลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

หนึ่ง ลักษณะส่วนตัวดี คือ มีบุคลิกภาพดี อาทิ ความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความกระหายในด้านการเรียนรู้ มีความประพฤติปฏิบัติดี มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความรู้ความสามารถดี มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ดี

สอง พฤติกรรมการสอนดี คือ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนดี อาทิ การเตรียมการสอนดี การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ อธิบายความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้แจ่มชัด และปฏิบัติตามได้

สาม ลักษณะส่วนวิชาดี คือ ลักษณะของความเป็นวิชาชีพชั้นสูง อาทิ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีการพัฒนาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หวังผลเลิศในการทำงานที่ปฏิบัติ และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้ บรรจง ชูสกุลชาติ และคนอื่น ๆ (2527 : 261 – 269) ได้กล่าวถึงบทบาทในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะของครู สรุปได้ว่า ครูจะต้องทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ รู้จักรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการครูด้วยกัน และใช้ความพยายามร่วมกันในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับ เจมส์ (ชูศักดิ์ แสนปัญญา. 2536 : 70 – 71 : อ้างอิงมาจาก James) ได้วิจัยพบว่า ความรู้ ความสามารถในการทำงานอย่างเดียวยังมีผลช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จเพียงร้อยละ 20 -30 เท่านั้น แต่ถ้ามีความร่วมมือกันจะทำให้งานประสบผลสำเร็จถึงร้อยละ 80 - 90 ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า มนุษย์สัมพันธ์มีความสำคัญต่อการทำงานมาก นอกจากนี้ แคทซ์ (ชูศักดิ์ แสนปัญญา. 2536 : 71 ; อ้างอิงมาจาก Katz) แนะนำว่าทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ เป็นทักษะที่บุคลากรทุกระดับจำเป็นต้องมีมากเท่า ๆ กัน การทำงานจึงจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ดังนั้น มนุษย์สัมพันธ์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับการทำงานทุกตำแหน่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่คณะครูในโรงเรียนทุกคนต้องรู้จักรักษาและเสริมสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดีต่อกันไว้เพื่อประโยชน์ต่องานและนักเรียน

ชูศักดิ์ แสนปัญญา. (2536 : 71–74) ได้เสนอแนะวิธีการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานไว้สี่ประการ คือ หนึ่งมีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน สองหลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อนร่วมงาน สามอย่าขัดท้อความผิดให้เพื่อนร่วมงาน สี่ยกย่องชมเชยเพื่อนร่วมงานในสิ่งที่ควร ทำให้ความร่วมมือในกิจกรรมของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ หากให้เพื่อนร่วมงานได้ทราบในเรื่องที่เขารับผิดชอบ เจ็ดฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ แปดหลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อนร่วมงาน เก้าให้ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในยามทุกข์ร้อน สิบออกไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานบ้างตามสมควร

สำหรับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 48) ได้อธิบายไว้ว่า การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการตระหนักถึงความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

เพื่อให้ครูได้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุ
วัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง ความเข้าใจงาน
- สอง ความสำเร็จของงาน
- สาม ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

คุณภาพระดับสอง อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ ความสามารถ
และความถนัด ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง เข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- สอง การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม
- สาม ความพึงพอใจในบทบาทของตนที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย
- สี่ ผลของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย

คุณภาพระดับสาม มุ่งมั่นพัฒนางานและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจนติดเป็นนิสัย
โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาตามเป้าหมายอย่างครอบคลุม
และสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- สอง การเป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ
- สาม ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
- สี่ การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุง
พัฒนางาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
หมายถึง การใช้ทักษะมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสถานศึกษาอย่าง
สร้างสรรค์เพื่อปฏิบัติให้กิจกรรมต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สำหรับครู ได้มี
นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะที่คล้ายคลึงกันดังนี้ ธีรวิมล ประทุมมนพรัตน์ และคนอื่น ๆ
(2530 : 121-122) ให้ทัศนะว่า การบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนเป็นภารกิจหลักของ
ผู้บริหารในการหาวิธีการเข้าถึงประชาชน หากความร่วมมือจากประชาชน เข้าใจและสร้าง
ความรู้สึกกับประชาชนว่า เขามีบทบาทในการสนับสนุนและร่วมมือพัฒนา ตลอดจนแก้ปัญหาที่

เกิดขึ้นร่วมกับครูอาจารย์ นอกจากนี้ สายันท์ ผาน้อย (2530 : 12) สนับสนุนว่า ครูไทยในอนาคตผู้นำชุมชนจะมีมากขึ้น ถ้าครูไม่แสดงบทบาทผู้นำในชุมชนอาชีพอื่นจะมาเป็นผู้นำ จะทำให้ฐานะของครูในชุมชนด้อยลงทันที ส่วนชาญชัย อาจิณสมภาร (2538 : 38) มีแนวคิดว่า สิ่งแวดล้อมของชุมชนคือ องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก ครูทุกวันนี้คาดหวังให้มีความคุ้นเคยกับชุมชนและทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อปรับปรุงสภาพของโรงเรียนและชุมชน ในการทำหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวครูควรแปลงงานส่วนของตัวเองและของโรงเรียนให้กับผู้ปกครอง โดยผ่านทางตัวเด็กในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและที่อยู่ที่บ้าน ครูควรเข้าร่วมมืออย่างกระฉับกระเฉง ในการจัดองค์การของชุมชน และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างครู – ผู้ปกครอง ทั้งเพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้นควบคู่กันไป ส่วน ทวีป อภิสัทธา (2524 : 7-10) เสนอว่าถ้าพิจารณาบทบาทหน้าที่ของครูจากคำว่า “ครู” ในภาษาอังกฤษ “TEACHER” น่าจะอธิบายตัวพยัญชนะ “H” ได้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนและบุคคลทั่วไปเพื่อเสริมประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

สำหรับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 50) ได้อธิบายไว้ดังนี้ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับ ซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานด้านความร่วมมือกับชุมชนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง ความรู้ความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย
- สอง ความสำเร็จของงานและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
- สาม ความเต็มใจรับผลกระทบบของงาน

คุณภาพระดับสอง อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานทางการศึกษาที่เกี่ยวกับชุมชน ตามความรู้ความสามารถ หรือความถนัด โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- สอง การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม

สาม ความพึงพอใจระหว่างการปฏิบัติงาน

สี่ ความพึงพอใจในบทบาทของตนที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย

คุณภาพระดับสาม มุ่งมั่นพัฒนางานการศึกษาเพื่อชุมชน และร่วมมือกันพัฒนา
การศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานอื่น
ที่เกี่ยวข้อง

สอง การเป็นผู้นำในการพัฒนางาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ

สาม ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน

สี่ การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุง
พัฒนางาน

จากทัศนะของนักการศึกษา และนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น พอที่จะสรุปได้ดังนี้ การ
ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน เป็นการให้ความสำคัญในการยอมรับฟังความคิดเห็น
ของคนอื่น การยอมรับความรู้ความสามารถของบุคคลในชุมชน การสร้างมนุษย์สัมพันธ์และการ
แสวงหาความร่วมมือจากชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะ
เกิดผลให้การพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนานั้น ครูต้องมีความตื่นตัวในการ
แสวงหาความรู้ซึ่ง เอกวิทย์ ฌ กลาง (2532 : 112-113) เชื่อว่า ในสภาพสังคมปัจจุบัน ครูต้อง
เป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากวิทยาการก้าวหน้าไปรวดเร็วกว่าหลักสูตรความ
เปลี่ยนแปลงของเอกเงยของความรู้นอกตำรา นอกชั้นเรียน นอกกระบวน มีอยู่มากมาย ดังนั้น ผู้สอน
ที่ดีต้องมีสายตากว้างไกล และสามารถรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เข้ามาสู่ตนเอง เพื่อ
พัฒนางานได้ บุปผา คุมมานนท์ (2527 : 184-186) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูยุคใหม่ สรุปได้ว่า
ครูต้องเข้าใจสถานการณ์ของประเทศชาติและในโลก ช่วยสร้างสรรค์สิ่งที่ดีต้องดิงาม ในสังคม
มีบทบาททางการเมือง สามารถชี้แนะนักเรียนให้ทันต่อสถานการณ์แสวงหาและใช้วิธีการแก้ปัญหา
อย่างชาญฉลาด เข้าใจเป้าหมายการศึกษาและแนวคิดที่เคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ
เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผล นอกจากนี้ สุนทร มุกสิกรังษี (2535 : 31) ระบุในแนวทางเดียวกันว่า
ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการที่เกิดขึ้นใน
สังคมของตนและโลก รวมทั้งสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 66) มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนางาน โดยมี มาตรการให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดพัฒนาระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถเชื่อมโยง ข้อมูลซึ่งกันและกัน และกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบ ต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ครู อาจารย์ และประชาชนทั่วไปสามารถใช้บริการข่าวสารข้อมูล ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2524 : 52-53) อธิบายไว้ว่า การแสวงหาความรู้ และข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ตามสภาพการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศที่เกี่ยวกับวิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนา สังคมได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของครูในการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการพัฒนา มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถตรวจสอบได้เป็นรูปธรรม สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภาจึงกำหนดเกณฑ์ขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ดังกล่าวของครูเป็นระดับ คุณภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง สามารถแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ประจำวัน และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับ สภาพทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับท้องถิ่น ในระดับประเทศ และใน ระดับโลก โดยพิจารณาจากการมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจัย

คุณภาพระดับสอง สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นมาใช้ในการปรับปรุงการ เรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยี เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิชาชีพครู โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คุณภาพระดับสาม สามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสารนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้เป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การจัดระบบข้อมูลข่าวสารได้

สอง การให้บริการข้อมูลข่าวสารได้

สาม การนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

จากแนวทางที่เสนอมาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ การแสวงหาและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การใช้ความพยายามในการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้านไว้อย่างเป็นระบบ และพร้อมจะนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมา วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนในทุกสถานการณ์

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 22 ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ นั่นถือว่าการเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความเชื่อ มุมมอง แง่คิดของผู้สอนและคนทั่วไปว่า การเรียนรู้ผู้เรียนต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ความคิดบทบาท จากผู้ที่รอรับความรู้จากการบอก ของครูไปเป็นผู้แสวงหาความรู้ และค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกสถานการณ์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 25) ได้ให้ความหมายไว้สามารถสรุป ได้ดังต่อไปนี้ ว่า การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ ทุกเวลา ทุก สถานที่ เป็นการประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย และองค์กรท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยการจัดการเรียนการสอนให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในด้านวิชาความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทาง สังคม สุเรขา (2544 : 30) ให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและบ้าน และระหว่าง บ้านและโรงเรียนนั้นทั้งสองอย่างที่กล่าวถึง มีส่วนสนับสนุนและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ ส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่ด้าน การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้นและหรือการที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการ เรียนการสอนของครูหรือลูกในฐานะนักเรียนด้วย การให้การบ้านหรือมอบหมายงานให้นักเรียน กลับไปทำที่บ้าน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้น โดยนำความรู้จากห้องเรียนไปขยายทำความเข้าใจต่อ ฝึกให้เด็กรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นช่องทางให้ครูและผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการหรือ ข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น การที่เด็กทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จจึง เท่ากับเป็นการสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนที่โรงเรียน ธเนศ ขำเกิด (2541 : 28)

กล่าวว่า ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ถือว่าอำนาจเกิดจากความรู้แต่ละคน จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพราะความรู้ที่แต่ละคนเรียนมาในอดีตที่เคยคิดว่าเป็นความสำเร็จรูป คิดว่าตนเป็นคนเก่งในยุคนั้นหากไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพิ่มเติมตลอดเวลา ก็จะกลายเป็นคนตกชั้นในยุคนี้ การเรียนรู้จึงต้องจัดกระทำให้เกิดขึ้นทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะในช่วงของวัยเรียน หรือในช่วงของการปฏิบัติงานเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life – Long Learning) นอกจากผู้สีกในสาขาวิชาเฉพาะตน (specialist) แล้ว ก็ต้องรู้กว้างในเรื่องอื่น ๆ (generalize) ด้วยการเรียนรู้จึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตเพื่อสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับความเป็นของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2540 : 10) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง นักเรียนที่ต้องเอาจริงเอาจังกับการเรียนเพราะครูสามารถฝึกได้ คือ ฝึกให้เรียนรู้ ฝึกหัด พัฒนาสามารถดำเนินชีวิตโดยการแสวงหาความรู้สม่ำเสมอ โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตที่ดั่งงามต้องลงทุนด้วยการเรียนรู้และฝึกหัดพัฒนามาเรื่อย ๆ มีชีวิตแห่งการเรียนรู้ แล้วก็จะพัฒนาไปในวิถีแห่งความมีชีวิตที่ดั่งงาม สอดคล้องกับ

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 20) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียนและนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ครูมีโอกาสปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการทำงานเป็นกลุ่มจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมือง และพลโลกในทำนองเดียวกัน สุทธนันท์ ปรัชญาฤทธิ (2543 : 88) ให้ความเห็นว่า ความรู้ที่อยู่นอกเหนือห้องเรียน และบริบทของโรงเรียนนั้นมีอยู่มากมายมหาศาล ไม่มีขอบเขตจำกัดและความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ออกสู่นามใหญ่แห่งความรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยสอดคล้องกับการเข้าสู่เนื้อหาวิชา ทั้งนี้ ควรจะต้องวางแผนการออกสู่การเรียนรู้จากแหล่งภายนอกอื่น ๆ ที่มาจากแผนการเรียน และจัดเตรียมประเด็น เครื่องมือแห่งการจุดประกาย การสร้างคำถามการแสวงหาความรู้ให้ไปสู่ นักเรียนได้มากที่สุด กระทั่งนักเรียนสามารถใช้กลยุทธ์รอบตัว กลไก อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูล ความเห็นข้อสังเกตมาประมวลได้อย่างมีแก่นสาร และสามารถถ่ายทอดผลงานสู่บุคคลอื่นได้และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 25) สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์นั้น คือ การจัดการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักแสวงหาและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการสอนที่ให้นักเรียนมีอิสระการสร้าง แสวงหาความรู้ และมี

ความรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ โดยครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็น การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนในเรื่องที่ตนเองสนใจ ใฝ่รู้ สอดคล้องกับความต้องการ ปลูกฝัง นิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาด้วยตนเอง มีความสามารถในการหาข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปข้อความรู้ ตลอดจนการฝึกให้มีนิสัยเป็นคนกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ ตลอดเวลา และให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ส่วนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 54) อธิบายว่า การสร้างโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความ จำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤตต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหา แล้วผันมุมของปัญหาไปใน ทิศทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหา ต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหามุมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทาง ที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 19) เพื่อให้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพมีผลในทาง ปฏิบัติสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2524 คุรุสภาได้จัดทำร่าง เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานที่ สิบสอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ และนำเสนอกระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูให้กรมที่มีครูในสังกัด ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งให้นำเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาข้าราชการครู ดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาและวิกฤติต่าง ๆ มีลักษณะเดียวโดย พิจารณาจาก

หนึ่ง การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาแบบตรงตัว ใช้ตัวแปรตัวเดียว ลักษณะเดียว มีสูตรตายตัว

สอง กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนหรือการแก้ปัญหา มีทางเลือกทางเดียว ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ

- คุณภาพระดับสอง การพัฒนาหรือแก้ปัญหาใช้องค์ประกอบรอบด้าน โดยพิจารณาจาก
- หนึ่ง นำองค์ประกอบรอบด้านมาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา
 - สอง นำเอาข้อมูลมารวบรวมสร้างทางเลือกหลาย ๆ ทางแล้วจึงเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
 - สาม สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหน้า
 - สี่ ใช้แนวทางในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไข

คุณภาพระดับสาม สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง มีการนำเสนอองค์ประกอบตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ
- สอง ให้ผู้เรียนรู้จักผลกระทบของการกระทำของตน ประเมินการแสดงของตนว่ามีผลดี มีจริยธรรม ความงามมากน้อยเพียงใด
- สาม ให้ผู้เรียนสร้างแนวทางในการพัฒนาตน เพื่อป้องกันปัญหาและวิกฤตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถาวร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนำมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ จนสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ให้ตนเองได้ในทุกสถานการณ์

มาตรฐานการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่ เรี่ยกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนร่วมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

จากที่กล่าวมาในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาศึกษา 2 ฉบับ คือ แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scalc) 5 ระดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยไว้ดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยไว้ดังนี้

ลีลาเบลล์ (มาณฑพ ภาษิตวิไลธรรม. 2520 : 28 : อ้างอิงมาจาก Lillabells,) ได้ศึกษาถึงสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ในโครงการศึกษานอกห้องเรียนแบบมีการพักแรม (Program of School Camping or Resident Outdoor Education) เพื่อจำแนกสมรรถวิสัยที่ครูประถมศึกษาจำเป็นต้องมีเพื่อให้การทำงานในโครงการศึกษานอกห้องเรียนแบบมีการพักแรมประสบผลสำเร็จ และยังเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดสมรรถวิสัยพื้นฐานของครูประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วยสมรรถวิสัยด้านต่าง ๆ 165 ประการ ให้ผู้อำนวยการการศึกษานอกห้องเรียนในมลรัฐโอไฮโอ และครูประถมศึกษาที่อยู่ในข่ายการบริการ การศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ประมาณว่าสมรรถวิสัยใดที่ครูประถมศึกษาพึงมี ผลจากการค้นคว้าปรากฏว่า ผู้อำนวยการศึกษาเห็นว่าครูประถมศึกษาควรมีสมรรถวิสัยด้านการสอนนอกห้องเรียน 115 ประการ แต่ครูประถมศึกษาเห็นว่าควรมีเพียง 91 ประการ สำหรับการเสริมสร้างสมรรถวิสัยในการเป็นครูนั้น ควรจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ครูในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

ไรอันส์ (Ryans, 1960 : 37) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงคุณลักษณะของครูในโครงการ National Committee on Education (N.C.E) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 6,179 คน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาพฤติกรรมของครู โดยใช้วิธีการพฤติกรรมวิฤต (The Critical Incident Techniques) พบว่าพฤติกรรมที่ดีของครูมีดังนี้

1. เตรียมการสอน
2. สนใจกิจกรรมของชั้น สนใจในตัวนักเรียน และสนใจปัญหาของนักเรียน ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ยอมรับความสามารถของนักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี
3. ร่าเริงแจ่มใส สุภาพอ่อนน้อม มีอารมณ์ขัน เมตตากรุณา
4. มีความอดทน มีความยุติธรรม ยอมรับเมื่อตนเองทำผิด ควบคุมตัวเองได้ มีความตื่นตัวอยู่เสมอ

บรานแฮม (Branham, 1974 : 49) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของครู ประถมศึกษาตามทัศนะของครูใหญ่และครูผู้ร่วมงาน พบว่าความคาดหวังในเรื่องบทบาทของครู ประถมศึกษาตามสถานภาพต่าง ๆ เช่น อายุ สถานภาพสมรส คุณวุฒิ แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ และจากผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพครูที่ควรฝึกให้นักศึกษาเพื่อให้สามารถ ออกไปปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านการสอน
3. ด้านสุขภาพ
4. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ
5. ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย
6. ด้านการตัดสินใจ
7. ด้านมนุษยสัมพันธ์
8. ด้านบุคลิกภาพ
9. ด้านอบรมแนะแนวและปกครองชั้นเรียน

ดูมาร์ และริบเบิล (Dumas and Wrible, 1984 : 57) ได้ศึกษาถึงมาตรฐานในการ รับรองวิทยฐานะของครูประถมศึกษาของรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะ นำไปกำหนดหลักสูตรในการเตรียมครูประถมศึกษา และมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาคือเพื่อที่จะ ยืนยันเกี่ยวกับข้อกำหนดในเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาวิชาครูประถมศึกษาจะต้องเรียน ได้แก่ ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาการศึกษาทั่วไป ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา และ ข้อกำหนด อื่น ๆ เช่น วิชาเอก เรื่องที่นักศึกษาสนใจ เป็นต้น การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าแผนกมาตรฐานวิชาครูของรัฐต่าง ๆ จำนวน 50 รัฐ ในระหว่างฤดูฝนของปี 1982 ผลการศึกษาพบว่า

ในด้านข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 30 รัฐ เห็นว่ามีการฝึก พื้นฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ด้วยค่าพิสัย 24-28 ชั่วโมงต่อภาคเรียน โดยมี ค่าเฉลี่ย 51.5 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มี 20 รัฐ เห็นว่าควรจัดเวลาเรียนส่วนหนึ่งไว้สำหรับฝึก เกี่ยวกับระเบียบวินัย และมี 14 รัฐ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องกำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับปริมาณของ การปฏิบัติงาน แต่ควรเน้นที่การฝึกให้เกิดสมรรถวิสัยด้านต่าง ๆ ในแต่ละรายวิชา

ในด้านข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา จำนวน 37 รัฐ เห็นว่าควรจัดให้มี เวลาเรียนเกี่ยวกับวิชาชีพทางการศึกษา ด้วยค่าพิสัยระหว่าง 16-72 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 29.3 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีจำนวน 46 รัฐ ที่กำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษา เป็นวิชาบังคับไว้ได้อย่างชัดเจน รัฐส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดได้กำหนดรูปแบบของสมรรถวิสัยที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของครูไว้ และมีรายวิชาเน้นการฝึกการนำไปใช้โดยตรง โดยการฝึกสมรรถวิสัยหรือการฝึกสอน

ส่วนข้อกำหนดอื่น ๆ รัฐส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดให้เน้นที่การสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนอ่าน นอกจากนี้ก็เป็นเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กและพัฒนาการวัยเด็ก ทั้งนี้โดยให้ถือว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องทั้งศาสตร์และศิลป์

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยไว้ดังนี้

อ้อยทิพย์ ผู้พัฒน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถวิสัยด้านการสอนของครู – อาจารย์ คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานของครู – อาจารย์คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 2) สมรรถวิสัยด้านการสอนของครู – อาจารย์ ในเรื่องทักษะในการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการสอนในชั้นเรียนและทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย 3) เปรียบเทียบสมรรถวิสัยด้านการสอนของครู – อาจารย์ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา และที่มีวุฒิทางการศึกษา 4) รวบรวมข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับสมรรถวิสัยด้านการสอนของครู – อาจารย์ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ครู - อาจารย์คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25 – 34 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และจำนวน 2 ใน 3 มีวุฒิทางการศึกษา ครู – อาจารย์คหกรรมศาสตร์จำนวนมากกว่าครึ่งเล็กน้อย มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี โดยส่วนใหญ่ทำการสอนเฉพาะวิชาในสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวนคาบที่ทำการสอนอยู่ระหว่าง 15 – 19 คาบต่อสัปดาห์เป็นส่วนมาก ครู - อาจารย์คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ระบุว่ามีความสามารถทั้งด้านทักษะในการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการสอนในชั้นเรียน และด้านทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกายอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ครู - อาจารย์คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ที่มีประสบการณ์ในการสอนและวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ระบุว่า

ระดับความสามารถด้านทักษะในการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการสอนในชั้นเรียน ในเรื่อง ทักษะที่ใช้ในระหว่างดำเนินการสอนสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ทักษะที่ใช้ในการวางแผนการสอน และอันดับสุดท้ายคือ ทักษะที่ใช้ในขั้นเสร็จสิ้นการสอน และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทั้งครู – อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนและวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความสามารถในสมรรถวิสัยด้านการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในเรื่อง ทักษะที่ใช้ในการวางแผนการสอน ทักษะที่ใช้ในระหว่างดำเนินการสอน และทักษะที่ใช้ในขั้นเสร็จสิ้นการสอน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครู - อาจารย์คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ที่มีประสบการณ์ในการสอนและวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน ระบุว่า มีระดับความสามารถด้านทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย ในเรื่อง ทักษะที่เกี่ยวกับการตัดเย็บเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ทักษะที่เกี่ยวกับผ้าและเส้นใย และอันดับสุดท้ายคือ ทักษะที่เกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกายและผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าครู – อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนและมีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความสามารถในสมรรถวิสัยด้านการสอนเนื้อหาวิชาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในเรื่อง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการตัดเย็บ และทักษะที่เกี่ยวกับผ้าและเส้นใย สำหรับทักษะที่เกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกายนั้น ครู – อาจารย์คหกรรมศาสตร์ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาและที่มีวุฒิทางการศึกษา มีระดับความสามารถวิสัยด้านการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ครู – อาจารย์คหกรรมศาสตร์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับความสามารถในสมรรถวิสัยด้านการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในหัวข้อเรื่องการออกแบบเสื้อโดยใช้หลักความสมดุลย์ จังหวะและจุดเด่น จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่น .05

อุบลรัตน์ อินทวงศ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถวิสัยของครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถวิสัยที่มีอยู่จริงและที่ควรจะมีของครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา และเปรียบเทียบระดับสมรรถวิสัยที่มีอยู่จริงของครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีจำนวนปีประสบการณ์การสอนงานเกษตรแตกต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 262 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test การวิจัยนี้ศึกษาสมรรถวิสัยของครูผู้สอนงานเกษตร 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอนงานเกษตร ด้านเทคนิคและวิธีสอนงานเกษตร ด้านจิตวิทยาในการเรียนการสอนงานเกษตรด้านสื่อการเรียนการสอนงานเกษตร และด้านการวัดผลและประเมินผล

การเรียนการสอนงานวิจัย ผลการศึกษาพบว่าสมรรถวิสัยที่ควรจะมีเกือบทุกสมรรถวิสัย ครูผู้สอนงานเกษตรมีความเห็นว่าตนควรมีในระดับมาก ส่วนสมรรถวิสัยที่มีอยู่จริงส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีอยู่ในระดับปานกลางและมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถวิสัยที่มีอยู่จริงและที่ควรจะมีของครูผู้สอนงานเกษตร พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกสมรรถวิสัย และเมื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถวิสัยที่มีอยู่ของครูผู้สอนงานเกษตรที่มีประสบการณ์การสอนงานเกษตรแตกต่างกัน พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกสมรรถวิสัย

จิราภา ทานกระโทก (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอนของครูในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอนวิชาชีพ 2) ศึกษาระดับสมรรถวิสัยและระดับความต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน 3) เปรียบเทียบระดับสมรรถวิสัยและระดับความต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน จำแนกตาม วุฒิทางวิชาชีพครูและประสบการณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร เฉพาะโรงเรียนที่ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการจำแนกความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $t - test$ และ $F - test$ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า 1) ครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ในขณะที่ประมาณครึ่งหนึ่งมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่มีวุฒិวิชาชีพครู สอนวิชาชีพคหกรรมและอายุ 40 ปี ขึ้นไป ประมาณ 1 ใน 3 เท่ากัน มีประสบการณ์การสอน 1 – 2 ปี และ 3 – 7 ปี 2) ครูผู้สอนประเมินสมรรถวิสัยด้านการสอนอยู่ในช่วงต้นของระดับมาก และมีความต้องการได้รับการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน 3) ประสบการณ์การสอน และวุฒิทางวิชาชีพครู ไม่มีผลต่อการประเมินระดับสมรรถวิสัยและระดับความต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน

ชุติมา ไบแสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถวิสัยด้านการสอนของครู : ศึกษาเฉพาะโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอนวิชาชีพ 2) ศึกษาระดับสมรรถวิสัยและระดับความต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน 3) เปรียบเทียบระดับสมรรถวิสัยและระดับความต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน จำแนกตาม วุฒิทางวิชาชีพครูและประสบการณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการจำแนกความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $t - test$ และ $F - test$ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) 2 ใน 3 ของครูผู้สอนวิชาชีพไม่มีวุฒิวิชาชีพครู มีอายุระหว่าง 26 – 39 ปี ในขณะที่กว่าครึ่ง

เล็กน้อยเป็นหญิง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2 ใน 5 สอนในหมวดคหกรรม อุตสาหกรรม และมีประสบการณ์สอน 1 – 2 ปี 2) ครูผู้สอนประเมินสมรรถวิสัยด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลางและต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน และ 3) วุฒิทางวิชาชีพครูและประสบการณ์การสอน ไม่มีผลต่อการประเมินระดับสมรรถวิสัยและระดับความต้องการพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอน

ดาวเทียม ยวานนท์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถวิสัยของครูพลศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยศึกษาสมรรถวิสัยทั้ง 9 ด้าน คือด้านหลักสูตรและวิชาการ ด้านการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและการเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาครู ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านสิทธิหน้าที่และระเบียบกฎหมาย ด้านสุขภาพและด้านความเฉลียวฉลาด ทางอารมณ์ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามทุกโรงเรียนจำนวน 88 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 88 คน และฝ่ายวิชาการโรงเรียน 88 คน รวมเป็น 176 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบสมรรถวิสัยของครูพลศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารกับฝ่ายวิชาการโดยการทดสอบค่า Z – test ผลการวิจัยพบว่าสมรรถวิสัยของครูพลศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สมรรถวิสัยของครูพลศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและฝ่ายวิชาการโรงเรียนทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน เพื่อนำไปใช้ประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549 ต่อไป

กรอบแนวความคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 ประกอบด้วยสมรรถวิสัย ด้านการปฏิบัติงาน และสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน ดังนี้

สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

- มาตรฐานที่1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่4 พัฒนแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

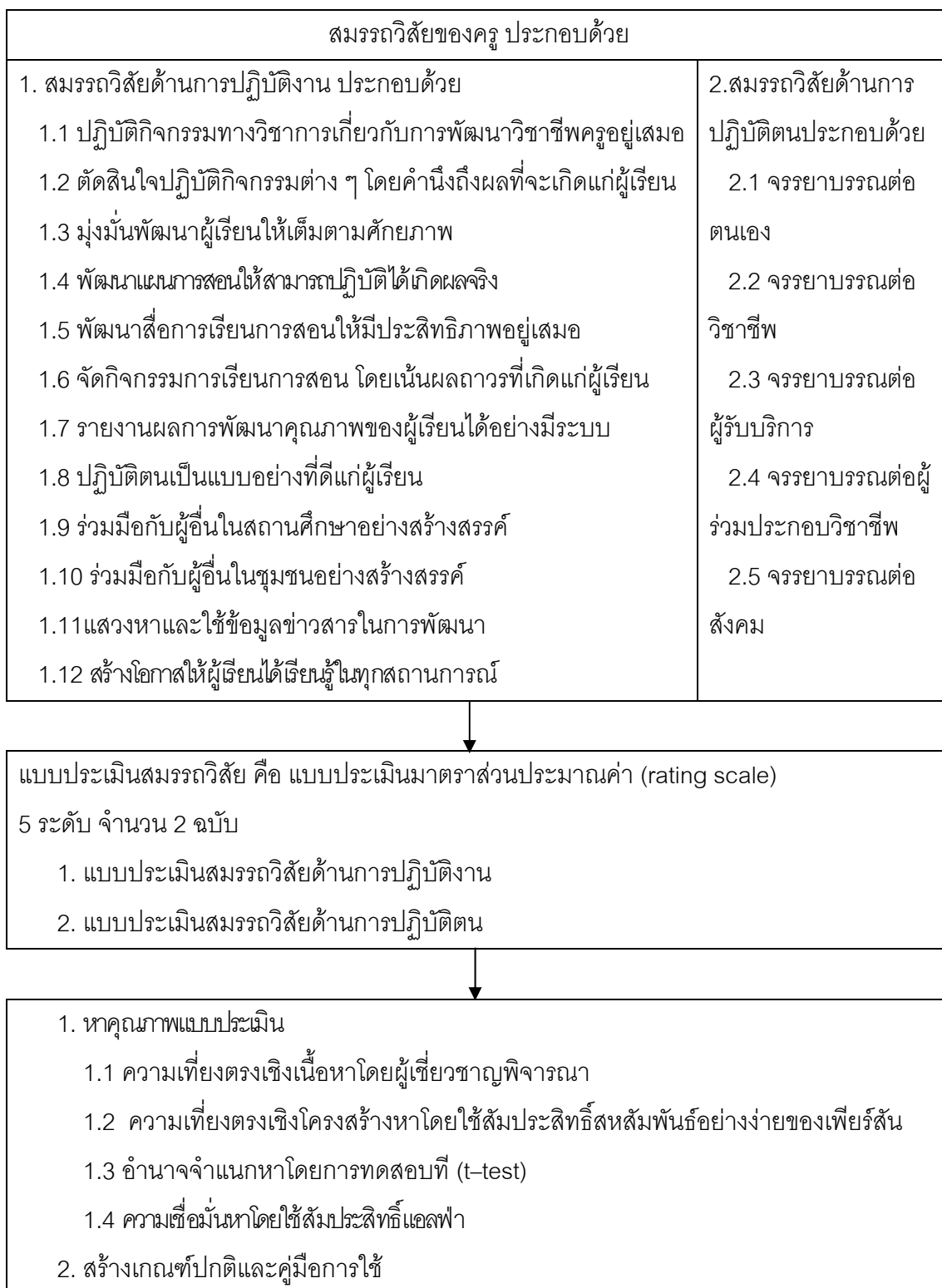
สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน ประกอบด้วย

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
5. จรรยาบรรณต่อสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเอง ซึ่งเป็นแบบ ประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 1 ฉบับ 60 ข้อ และแบบประเมินสมรรถวิสัย ด้านการปฏิบัติตน จำนวน 1 ฉบับ 25 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

5 ระดับ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยหาคุณภาพของแบบประเมินด้านอำนาจจำแนกโดยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ (item analysis) ด้วยการทดสอบที (t-test) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) หาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบโดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินกับลักษณะเฉพาะพฤติกรรม (IOC) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายมาตรฐานกับคะแนนรวมทั้งฉบับ และคะแนนรวมแต่ละด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ความเชื่อมั่น (reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค และสร้างเกณฑ์ปกติ (norms) ของเครื่องมือ โดยการนำคะแนนจากการหาคุณภาพของแบบประเมิน ไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) และทำการปรับคะแนนโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด เพื่อให้ได้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 ที่มีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนภาพรอบความคิด ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดของการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถวิสัย สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 และเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 146 โรงเรียน จำนวนครู 2,143 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. 2549 : 1-2)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 ที่ได้มาจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage random sampling) จำนวน 405 คน ตามลำดับขั้นการสุ่มดังนี้

1. ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ตารางยามานะ (ลัวิน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 298 ; อ้างอิงมาจาก Yamane.1970 : 886 - 887)
 - 1.1 เพื่อใช้ทดลองครั้งที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 330 คน
 - 1.2 เพื่อใช้ทดลองครั้งที่ 2 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 331 คน
 - 1.3 เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 405 คน
2. จำแนกโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา.2543) ซึ่งมี 4 ขนาดดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป
 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 - 2,499 คน
 โรงเรียนขนาดกลาง คือ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน
 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน
 ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 มีทั้งหมด 146 โรงเรียน มี 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 1 โรงเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 9 โรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 136 โรงเรียน

3. สุ่มอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต1 จากจำนวนทั้งหมด 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอระโนด อำเภอนาหม่อม อำเภอกระแสดินธุ์ โดยวิธีการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่าง 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอระโนด อำเภอนาหม่อม

4. สุ่มโรงเรียนตามที่ตั้งใน 5 อำเภอ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 อำเภอเมืองสงขลา มี 18 โรงเรียน

4.2 อำเภอสิงหนคร มี 13 โรงเรียน

4.3 อำเภอสทิงพระ มี 14 โรงเรียน

4.4 อำเภอระโนด มี 6 โรงเรียน

4.5 อำเภอนาหม่อม มี 1 โรงเรียน

5. ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1 กลุ่มทดลองครั้งที่ 2 และกลุ่มทดสอบหาคุณภาพในแต่ละขนาดดังนี้

5.1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้แบบประเมินสมรรถกวีสัยครั้งที่ 1 จำนวน 21 โรงเรียน จาก 3 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง 330 คน ดังนี้

5.1.1 ขนาดเล็ก 21 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดอ่างทอง โรงเรียนวัดทรายขาว โรงเรียนบ้านป่ออิฐ โรงเรียนบ้านบางदान โรงเรียนวัดท้ายยอด โรงเรียนวัดแหลมพ้อ โรงเรียนชุมชนบ้านด่าน โรงเรียนบ้านยางงาม โรงเรียนวัดเกาะถ้ำ และโรงเรียนวัดแหลมอุทิศ ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา โรงเรียนวัดจันทร์ โรงเรียนในเมือง โรงเรียนวัดกระดังงา โรงเรียนวัดสนามไชย โรงเรียนวัดประเจียก โรงเรียนชุมชนวัดคลองวีรมิตรภาพที่220 และโรงเรียนวัดดีหลวง

ตั้งอยู่ในอำเภอสทิงพระ โรงเรียนวัดบ่อสระวิทยาทาน โรงเรียนวัดवास โรงเรียนวัดทำนบตางหน
และโรงเรียนวัดเปรมศรัทธา ตั้งอยู่ในอำเภอสิงหนคร

5.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้แบบประเมินสมรรถกวีสัยครั้งที่ 2 จำนวน 22
โรงเรียน จาก 4 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน ดังนี้

5.2.1 ขนาดเล็ก 22 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดทุ่งหวังใน โรงเรียนวัดสาม
กอง โรงเรียนบ้านกลาง โรงเรียนบ้านคอนขี้เหล็ก และโรงเรียนอนุบาลบ้านท่าสะอ้าน ตั้งอยู่ใน
อำเภอเมืองสงขลา โรงเรียนวัดสามี่ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 37 (วัดหัวถิน) โรงเรียนชุมชนวัดสาม
บ่อ โรงเรียนวัดเจติยงาม โรงเรียนบ้านบ่อตรุ และโรงเรียนวัดสีหยัง ตั้งอยู่ในอำเภอระโนด
โรงเรียนวัดผาสูกาวาส โรงเรียนวัดกลาง โรงเรียนบ้านชะแม โรงเรียนวัดคูซุด และโรงเรียนวัด
ธรรมประดิษฐ์ ตั้งอยู่ในอำเภอสทิงพระ โรงเรียนวัดเลียบ โรงเรียนวัดดีหลวงนอก โรงเรียนวัดบาง
เขียด โรงเรียนบ้านขนุน โรงเรียนวัดธรรมโฆษณ์ และโรงเรียนวัดโลกาตั้งอยู่ในอำเภอสิงหนคร

5.3 กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้แบบประเมินสมรรถกวีสัยในการหาคุณภาพ
เครื่องมือ จำนวน 9 โรงเรียน จาก 4 อำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง 405 คน ดังนี้

5.3.1 ขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน คือโรงเรียนอนุบาลสงขลา ตั้งอยู่ใน
อำเภอเมืองสงขลา

5.3.2 ขนาดกลาง 4 โรงเรียน คือโรงเรียนบ้านน้ำกระจาย โรงเรียนวิเชียร
ชม ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา โรงเรียนวัดแม่เปี้ยะ ตั้งอยู่ในอำเภอนาหม่อม และโรงเรียน
บ้านม่วงงามตั้งอยู่ในอำเภอสิงหนคร

5.3.3 ขนาดเล็ก 4 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดบ่อแดง และโรงเรียนบ้านวัด
ใหม่ ตั้งอยู่ในอำเภอสทิงพระ โรงเรียนวัดประตู่ไชย และโรงเรียนวัดหนองหอย ตั้งอยู่ใน
อำเภอสิงหนคร

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการพัฒนาเครื่องมือ ได้จำนวนครูจาก 52 โรงเรียน
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและครั้งที่ใช้ในการทดลอง

อำเภอ	โรงเรียน	การทดลอง (จำนวนครู)		หา คุณภาพ
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
เมือง	โรงเรียนวัดอ่างทอง (เล็ก)	13		
สงขลา	โรงเรียนวัดทรายขาว (เล็ก)	12		
	โรงเรียนบ้านบ่ออิฐ (เล็ก)	17		
	โรงเรียนบ้านบางदान (เล็ก)	18		
	โรงเรียนวัดท้ายยอ (เล็ก)	14		
	โรงเรียนวัดแหลมพ้อ (เล็ก)	15		
	โรงเรียนชุมชนบ้านดำน (เล็ก)	32		
	โรงเรียนบ้านยางงาม (เล็ก)	9		
	โรงเรียนวัดเกาะถ้ำ (กลาง)	45		
	โรงเรียนวัดเขมอทิศ (เล็ก)	12		
	โรงเรียนวัดทุ่งหวังโน (เล็ก)		14	
	โรงเรียนวัดสามกอง (เล็ก)		12	
	โรงเรียนบ้านกลาง (เล็ก)		30	
	โรงเรียนบ้านดอนขี้เหล็ก (เล็ก)		23	
	โรงเรียนอนุบาลบ้านท่าสะอ้าน (เล็ก)		20	
	โรงเรียนอนุบาลสงขลา (ใหญ่)			123
	โรงเรียนบ้านน้ำกระจาย (กลาง)			35
	โรงเรียนวิเชียรชม (กลาง)			104

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	การทดลอง (จำนวนครู)		หา คุณภาพ
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
สติงพระ	โรงเรียนวัดจันทน์ (เล็ก)	7		
	โรงเรียนในเมือง (เล็ก)	12		
	โรงเรียนวัดกระดังงา (เล็ก)	10		
	โรงเรียนวัดสนามไชย (เล็ก)	10		
	โรงเรียนวัดประเจียด (เล็ก)	15		
	โรงเรียนชุมชนวัดคลองวีรมิตรภาพที่ 220 (เล็ก)	13		
	โรงเรียนวัดดีหลวง (เล็ก)	17		
	โรงเรียนวัดผาสุกาวาส (เล็ก)		12	
	โรงเรียนวัดกลาง (เล็ก)		14	
	โรงเรียนบ้านชะแม (เล็ก)		10	
	โรงเรียนวัดคูขุด (เล็ก)		12	
	โรงเรียนวัดธรรมประดิษฐ์ (เล็ก)		10	
	โรงเรียนวัดบ่อแดง (เล็ก)			25
	โรงเรียนบ้านวัดใหม่ (เล็ก)			15

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	การทดลอง (จำนวนครู)		หา คุณภาพ
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
สิงหนคร	โรงเรียนวัดบ่อสระวิทยาทาน (เล็ก)	10		
	โรงเรียนวัดवास (เล็ก)	14		
	โรงเรียนวัดท่านบตางหน (เล็ก)	18		
	โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา(เล็ก)	17		
	โรงเรียนวัดเลียบ (เล็ก)		13	
	โรงเรียนวัดดีหลวงนอก (เล็ก)		9	
	โรงเรียนวัดบางเขียด (เล็ก)		15	
	โรงเรียนบ้านขนุน (เล็ก)		26	
	โรงเรียนวัดธรรมโฆษณ์ (เล็ก)		14	
	โรงเรียนวัดโลกา (เล็ก)		12	
	โรงเรียนวัดประตู่ไชย (เล็ก)			17
	โรงเรียนวัดหนองหอย (เล็ก)			21
	โรงเรียนบ้านม่วงงาม (กลาง)			38
ระโนด	โรงเรียนวัดสามี่ (เล็ก)		8	
	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา37(วัดหัวถิน) (เล็ก)		15	
	โรงเรียนชุมชนวัดสามบ่อ (เล็ก)		20	
	โรงเรียนวัดเจดีย์งาม (เล็ก)		17	
	โรงเรียนบ้านบ่อตรู (เล็ก)		15	
	โรงเรียนวัดสี่หยัง (เล็ก)		10	
นาหม่อม	โรงเรียนวัดแม่เปี้ยะ (กลาง)			27

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
0	<u>11.แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการ พัฒนา</u> แสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ...	
00	รวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็น ปัจจุบัน.....	

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
0	<u>12.สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม สถานการณ์</u> ใช้แนวทางป้องกันปัญหามากกว่า แนวทางแก้ปัญหา.....	
00	สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเพื่อ ขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ใน ภายหน้า.....	

เกณฑ์การให้คะแนนและความหมาย

มากที่สุด	5 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
มาก	4 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ
ปานกลาง	3 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อย ๆ
น้อย	2 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
น้อยที่สุด	1 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

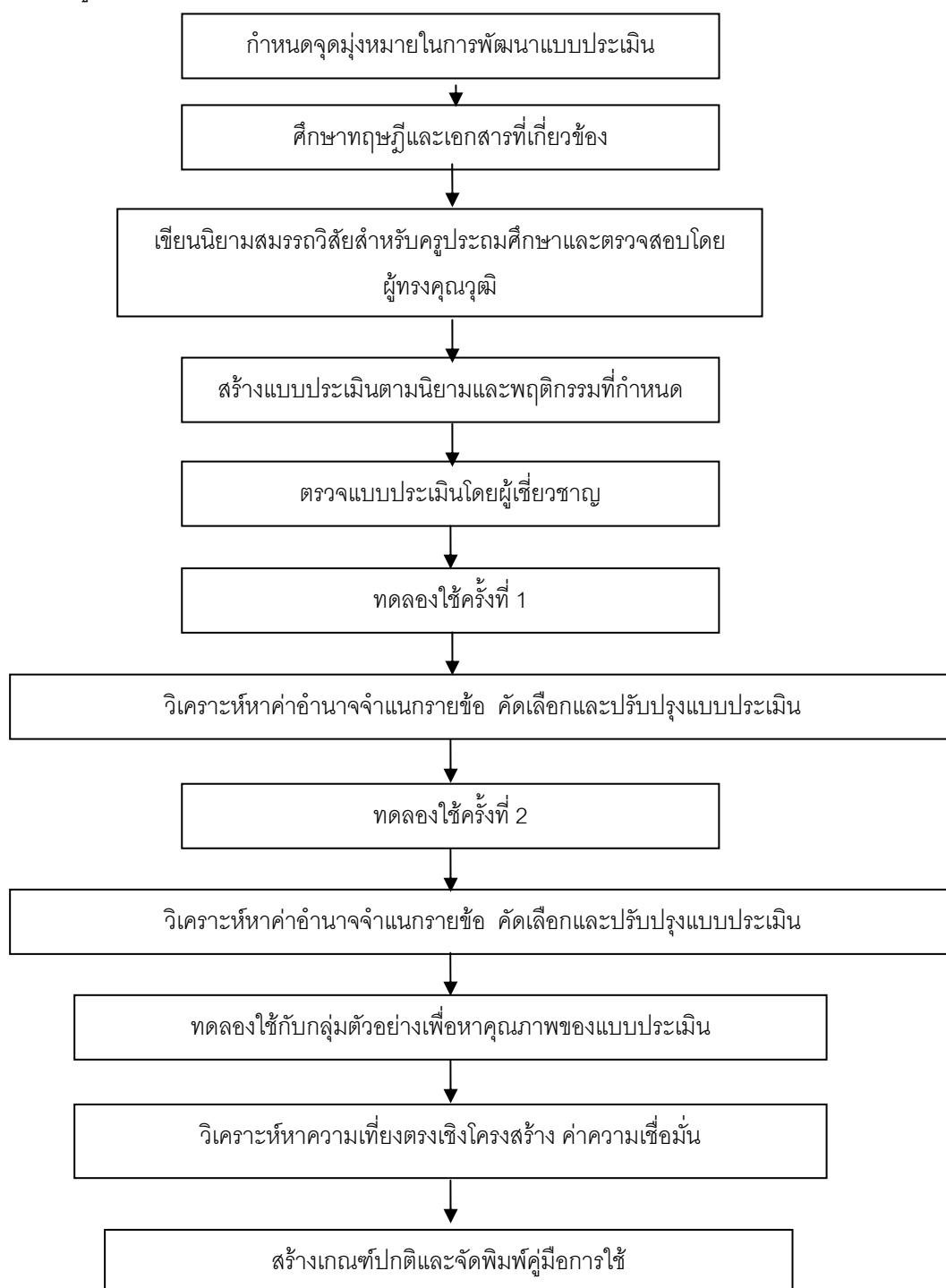
ข้อที่	การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
0	จรรยาบรรณต่อสังคม กระตือรือร้นในการเข้ารับการอบรมเพื่อ นำมาใช้ประโยชน์ในการสอน.....	
00	ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อ ทำประโยชน์ต่อชุมชน.....	

เกณฑ์การให้คะแนนและความหมาย

มากที่สุด	5	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
มาก	4	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ
ปานกลาง	3	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อย ๆ
น้อย	2	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
น้อยที่สุด	1	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินตามลำดับขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงลำดับขั้นตอนของการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบประเมิน

ในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมิน

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

2.1 ศึกษานิยามความหมาย ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 รวบรวมคำนิยาม

2.3 ศึกษารูปแบบของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ผู้วิจัยเลือกใช้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามเนื้อหาและขอบข่ายที่กำหนด

3. เขียนนิยามความหมายที่เกี่ยวข้องกับสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ได้ดังนี้

สมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษาในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา หมายถึง แบบประเมินที่ประกอบไปด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

1.1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาที่พครูอยู่เสมอ

1.2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

1.3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

1.4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

1.5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

1.6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

1.7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

1.8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

- 1.9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- 1.10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- 1.11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- 1.12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์
2. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตนประกอบด้วย
 - 2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง
 - 2.2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
 - 2.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
 - 2.4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
 - 2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม
3. เขียนแบบประเมินตามนิยามของสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษามีจำนวนแบบสอบถาม 2 ฉบับ รวม 85 ข้อ
4. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบประเมิน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าแบบประเมินแต่ละข้อสามารถวัดคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินข้อนั้นสามารถวัดพฤติกรรมบ่งชี้ได้เหมาะสม ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบประเมินข้อนั้นสามารถวัดพฤติกรรมบ่งชี้ได้เหมาะสม และให้คะแนน - 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินข้อนั้นไม่สามารถวัดพฤติกรรมบ่งชี้ได้เหมาะสม จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ได้แบบประเมินที่ผ่านเกณฑ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ฉบับ
5. นำแบบประเมินไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 กับครูประถมศึกษา จำนวน 330 คน แล้วตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกแบบประเมินเป็นรายข้อโดยการทดสอบที แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า t มีนัยทางสถิติที่ระดับ .05
7. ทดลองใช้ครั้งที่ 2 นำแบบประเมินที่คัดเลือกจากการทดลองครั้งที่ 1 ทั้ง 2 ฉบับ ทดลองกับครูประถมศึกษา จำนวน 331 คน
8. นำผลการทดลองใช้แบบประเมินครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ แล้วทำการคัดเลือกข้อที่มีค่า t มีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา
9. นำแบบประเมินที่ได้ทดลองกับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน

405 คน

10. นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

10.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน และคะแนนรวมแต่ละด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

10.2 ความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient)

11. สร้างเกณฑ์ปกติ โดยการนำคะแนนจากการหาคุณภาพของแบบประเมินแปลงเป็นคะแนนที่ปกติ แล้วปรับขยายคะแนนที่ปกติทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด (เสริม ทศศรี.2545 : 116 -120)

12. จัดพิมพ์เครื่องมือและคู่มือการใช้

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือติดต่อ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมินสมรรถวิสัยของคุณ ประถมศึกษา ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เตรียมแบบประเมินให้เพียงพอกับจำนวนผู้ตอบแบบประเมิน สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง และวางแผนในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. อธิบายให้ครูเข้าใจวิธีการทำแบบประเมินก่อนที่จะเริ่มประเมิน
4. นำผลการประเมินไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 2 จนครบ
5. นำแบบประเมินไปตรวจให้คะแนน วิเคราะห์ และแปลความหมายข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน
 - 1.1 อำนาจจำแนกโดยการวิเคราะห์เป็นรายข้อ (item analysis) ด้วยการทดสอบที (t-test) (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. 2537 : 131)
 - 1.2 ความเที่ยงตรง

1.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินกับลักษณะเฉพาะพฤติกรรม (IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 208)

1.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน และคะแนนรวมแต่ละด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

1.3 ความเชื่อมั่น (reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 209)

2. เกณฑ์ปกติ (norms) ของเครื่องมือ โดยการนำคะแนนจากการหาคุณภาพเครื่องมือไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) และทำการปรับคะแนนโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด (เสริม ทศศรี. 2545 : 116-120)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ประเมินกลุ่มของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$S.E_{meas}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
T	แทน	คะแนนที่ปกติ (normalized T – score)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.2 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน จากการทดลองครั้งที่ 1

1.3 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จากการทดลองครั้งที่ 1

1.4 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน จากการทดลองครั้งที่ 2

1.5 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จากการทดลองครั้งที่ 2

1.6 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการประเมินคุณภาพเครื่องมือ

1.7 ความเชื่อมั่น จากการประเมินคุณภาพเครื่องมือ

2. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ในการประเมินคุณภาพของเครื่องมือ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน จำนวน 60 ข้อ และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 3 คน และด้านการปฏิบัติงานของครู จำนวน 2 คน เป็นผู้พิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือทางด้านภาษา ข้อความ เพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน มีแบบประเมินผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตน

ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ มีแบบประเมินผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จำนวน 25 ข้อ และผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงข้อความด้านภาษาตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเครื่องมือประเมินไปทดลองครั้งที่ 1

1.2 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากการสอบถามครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน จำนวน 60 ข้อ ที่สร้างขึ้นทดลองกับกลุ่มของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 สุ่มมา จำนวน 330 คน แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบที(t-test)โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน โดยการทดสอบที จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	4.16	0.37	3.49	0.52	13.43*	คัดเลือกไว้
2	3.86	0.71	3.45	0.62	5.47*	คัดเลือกไว้
3	3.25	0.73	2.95	0.71	3.79*	คัดเลือกไว้
4	3.70	0.57	3.56	0.54	2.16*	คัดเลือกไว้
5	2.64	0.97	2.41	0.97	2.08*	คัดเลือกไว้
6	4.08	0.65	3.70	0.55	5.62*	คัดเลือกไว้
7	4.22	0.55	3.89	0.51	5.63*	คัดเลือกไว้
8	4.29	0.61	4.00	0.55	4.60*	คัดเลือกไว้
9	4.08	0.62	3.84	0.55	3.72*	คัดเลือกไว้
10	3.97	0.55	3.62	0.56	5.70*	คัดเลือกไว้
11	4.00	0.54	3.58	0.58	6.64*	คัดเลือกไว้
12	3.86	0.60	3.58	0.68	4.03*	คัดเลือกไว้
13	3.87	0.62	3.48	0.61	5.18*	คัดเลือกไว้
14	3.90	0.59	3.61	0.65	4.11*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
15	3.83	0.65	3.43	0.61	5.60*	คัดลอกไว้
16	4.16	0.59	3.75	0.62	6.22*	คัดลอกไว้
17	4.08	0.54	3.75	0.55	5.49*	คัดลอกไว้
18	4.12	0.59	3.67	0.59	6.84*	คัดลอกไว้
19	3.99	0.71	3.63	0.61	4.88*	คัดลอกไว้
20	4.04	0.58	3.60	0.61	6.60*	คัดลอกไว้
21	3.82	0.68	3.34	0.63	6.58*	คัดลอกไว้
22	3.95	0.63	3.52	0.57	6.41*	คัดลอกไว้
23	3.78	0.70	3.40	0.58	5.44*	คัดลอกไว้
24	3.60	0.88	3.18	0.70	4.74*	คัดลอกไว้
25	3.26	0.94	3.00	0.76	2.74*	คัดลอกไว้
26	4.08	0.59	3.58	0.63	7.31*	คัดลอกไว้
27	4.09	0.60	3.67	0.57	6.36*	คัดลอกไว้
28	3.98	0.59	3.49	0.62	7.42*	คัดลอกไว้
29	3.97	0.58	3.60	0.57	5.90*	คัดลอกไว้
30	4.07	0.57	3.67	0.57	6.33*	คัดลอกไว้
31	4.36	0.69	4.55	0.61	0.58	ตัดออก
32	3.73	0.69	3.56	0.64	2.22*	คัดลอกไว้
33	3.95	0.61	3.69	0.60	3.90*	คัดลอกไว้
34	3.73	0.66	3.48	0.63	3.48*	คัดลอกไว้
35	3.64	0.63	3.47	0.63	2.25*	คัดลอกไว้
36	4.40	0.57	4.07	0.63	5.02*	คัดลอกไว้
37	4.56	0.52	4.22	0.59	5.59*	คัดลอกไว้
38	4.55	0.51	4.24	0.57	5.26*	คัดลอกไว้
39	4.43	3.25	3.76	0.96	2.52*	คัดลอกไว้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
40	4.24	0.56	3.93	0.67	4.59*	คัดลอกไว้
41	4.42	0.56	4.03	0.59	6.08*	คัดลอกไว้
42	4.49	0.58	4.08	0.59	6.25*	คัดลอกไว้
43	4.00	0.63	3.63	0.61	5.36*	คัดลอกไว้
44	4.18	0.61	3.83	0.64	5.19*	คัดลอกไว้
45	4.16	0.62	3.76	0.60	5.82*	คัดลอกไว้
46	4.31	0.61	3.92	0.67	5.59*	คัดลอกไว้
47	3.84	0.68	3.49	0.76	4.42*	คัดลอกไว้
48	4.36	0.61	3.84	0.63	7.57*	คัดลอกไว้
49	3.72	0.91	3.36	0.83	3.77*	คัดลอกไว้
50	4.29	0.69	3.74	0.73	6.89*	คัดลอกไว้
51	4.11	0.55	3.71	0.56	6.50*	คัดลอกไว้
52	3.93	0.62	3.58	0.58	5.29*	คัดลอกไว้
53	3.96	0.66	3.55	0.55	6.12*	คัดลอกไว้
54	3.83	0.63	3.45	0.57	5.69*	คัดลอกไว้
55	3.88	0.63	3.50	0.56	5.73*	คัดลอกไว้
56	4.05	0.59	3.76	0.55	4.47*	คัดลอกไว้
57	3.88	0.63	3.60	0.55	4.21*	คัดลอกไว้
58	3.84	0.65	3.49	0.54	5.29*	คัดลอกไว้
59	3.80	0.60	3.53	0.57	4.09*	คัดลอกไว้
60	3.81	0.64	3.40	0.58	6.02*	คัดลอกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อัตรา 12 มาตรฐาน จำนวน 60 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 0.58 ถึง 13.43 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 59 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 31

1.3 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากการทดลองที่ 1 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อัตรา 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อที่สร้างขึ้นทดลองกับกลุ่มของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 สุ่มมา จำนวน 330 คน แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบที่ (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อัตรา 5 จรรยาบรรณ โดยการทดสอบที่ จากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
61	4.31	0.55	3.92	0.52	6.62*	คัดเลือกไว้
62	4.27	0.59	3.93	0.62	5.15*	คัดเลือกไว้
63	4.53	0.58	4.10	0.67	6.24*	คัดเลือกไว้
64	4.32	0.56	3.89	0.61	6.71*	คัดเลือกไว้
65	4.15	0.51	3.76	0.61	6.22*	คัดเลือกไว้
66	4.44	0.60	4.09	0.67	5.07*	คัดเลือกไว้
67	4.46	0.60	4.11	0.62	5.06*	คัดเลือกไว้
68	4.66	0.53	4.27	0.63	5.98*	คัดเลือกไว้
69	4.69	0.54	4.29	0.63	6.12*	คัดเลือกไว้
70	4.67	0.56	4.39	0.62	4.36*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
71	4.53	0.55	4.32	0.57	4.40*	คัดลอกไว้
72	4.57	0.55	4.21	0.61	5.65*	คัดลอกไว้
73	4.62	0.57	4.23	0.62	5.96*	คัดลอกไว้
74	4.58	0.54	4.21	0.68	5.51*	คัดลอกไว้
75	4.66	0.53	4.30	0.67	5.32*	คัดลอกไว้
76	4.49	0.58	4.15	0.58	5.29*	คัดลอกไว้
77	4.49	0.52	4.16	0.58	5.43*	คัดลอกไว้
78	4.61	0.56	4.25	0.58	5.64*	คัดลอกไว้
79	4.53	0.54	4.21	0.58	5.16*	คัดลอกไว้
80	4.65	0.51	4.26	0.62	6.26*	คัดลอกไว้
81	4.40	0.54	4.10	0.61	5.60*	คัดลอกไว้
82	4.29	0.62	3.94	0.62	5.01*	คัดลอกไว้
83	4.13	0.67	3.87	0.77	3.16*	คัดลอกไว้
84	3.83	0.83	3.53	0.81	3.27*	คัดลอกไว้
85	3.85	0.63	3.71	0.65	1.96*	คัดลอกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.96 ถึง 6.62 ซึ่งทุกข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแบบประเมินบางข้อที่ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและรวมกับข้อที่เลือกไว้ นำไปทดลองครั้งที่ 2 ซึ่งแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน จำนวน 59 ข้อ และภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ

1.4 อำนาจจำแนกรายชื่อของแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากการทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อำนาจจำแนกจำนวน 59 ข้อที่คัดเลือกไว้และทำการปรับปรุงจากการทดลองครั้งที่ 1 นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แล้วนำมาคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบที (t – test) โดยพิจารณาว่าค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อำนาจจำแนกจำนวน โดยการทดสอบที จากการทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	4.54	0.49	3.74	0.43	15.56*	คัดเลือกไว้
2	4.01	0.59	3.72	0.51	4.74*	คัดเลือกไว้
3	3.78	0.53	3.53	0.58	4.05*	คัดเลือกไว้
4	3.51	0.89	3.14	0.99	3.55*	คัดเลือกไว้
5	3.92	0.54	3.70	0.51	3.79*	คัดเลือกไว้
6	4.21	0.50	3.91	0.38	6.10*	คัดเลือกไว้
7	4.29	0.52	3.95	0.50	6.13*	คัดเลือกไว้
8	4.46	0.60	4.04	0.59	6.24*	คัดเลือกไว้
9	4.17	0.55	3.92	0.46	4.43*	คัดเลือกไว้
10	4.06	0.53	3.75	0.50	5.34*	คัดเลือกไว้
11	4.14	0.54	3.78	0.46	6.49*	คัดเลือกไว้
12	3.93	0.65	3.77	0.50	2.52*	คัดเลือกไว้
13	3.87	0.59	3.65	0.51	3.64*	คัดเลือกไว้
14	3.98	0.54	3.63	0.54	5.74*	คัดเลือกไว้
15	3.92	0.56	3.68	0.50	4.07*	คัดเลือกไว้
16	4.15	0.60	3.89	0.52	4.26*	คัดเลือกไว้
17	4.06	0.58	3.83	0.48	3.88*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
18	4.09	0.56	3.84	0.47	4.40*	คัดลอกไว้
19	4.00	0.63	3.79	0.55	3.20*	คัดลอกไว้
20	4.02	0.66	3.67	0.57	5.13*	คัดลอกไว้
21	3.78	0.67	3.45	0.59	4.69*	คัดลอกไว้
22	4.00	0.57	3.66	0.47	5.73*	คัดลอกไว้
23	3.84	0.69	3.57	0.56	3.87*	คัดลอกไว้
24	3.71	0.76	3.56	0.67	1.95*	คัดลอกไว้
25	3.58	0.81	3.51	0.67	0.77	ตัดออก
26	4.04	0.61	3.77	0.50	4.51*	คัดลอกไว้
27	4.03	0.63	3.83	0.46	3.24*	คัดลอกไว้
28	4.01	0.6669	3.61	0.59	5.79*	คัดลอกไว้
29	4.03	0.6038	3.63	0.53	6.46*	คัดลอกไว้
30	4.01	0.6625	3.62	0.54	5.78*	คัดลอกไว้
31	3.93	0.6780	3.56	0.63	5.16*	คัดลอกไว้
32	4.30	3.17	3.70	0.59	2.41*	คัดลอกไว้
33	3.92	0.66	3.68	0.50	3.71*	คัดลอกไว้
34	3.84	0.74	3.40	0.66	5.61*	คัดลอกไว้
35	4.60	0.53	4.25	0.61	5.47*	คัดลอกไว้
36	4.72	0.44	4.31	0.61	7.03*	คัดลอกไว้
37	4.70	0.46	4.36	0.58	5.85*	คัดลอกไว้
38	4.74	0.46	4.36	0.62	6.24*	คัดลอกไว้
39	4.46	0.56	4.11	0.52	5.87*	คัดลอกไว้
40	4.53	0.55	4.14	0.48	6.77*	คัดลอกไว้
41	4.56	0.57	4.07	0.55	7.88*	คัดลอกไว้
42	4.38	0.56	3.99	0.51	6.53*	คัดลอกไว้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
43	4.53	0.59	4.15	0.54	6.16*	คัดลอกไว้
44	4.43	0.57	4.01	0.52	6.98*	คัดลอกไว้
45	4.50	0.54	4.06	0.55	7.28*	คัดลอกไว้
46	4.09	0.70	3.59	0.68	6.63*	คัดลอกไว้
47	4.53	0.54	4.00	0.60	8.29*	คัดลอกไว้
48	4.26	0.73	3.69	0.68	7.17*	คัดลอกไว้
49	4.41	0.58	3.86	0.65	8.18*	คัดลอกไว้
50	4.13	0.60	3.83	0.45	5.04*	คัดลอกไว้
51	3.92	0.57	3.62	0.58	4.77*	คัดลอกไว้
52	4.04	0.51	3.69	0.55	5.93*	คัดลอกไว้
53	3.93	0.59	3.58	0.62	5.31*	คัดลอกไว้
54	3.94	0.61	3.62	0.52	5.16*	คัดลอกไว้
55	4.24	0.55	3.83	0.49	7.09*	คัดลอกไว้
56	4.37	3.15	3.75	0.47	2.51*	คัดลอกไว้
57	4.18	0.59	3.72	0.57	7.09*	คัดลอกไว้
58	4.15	0.59	3.69	0.52	7.47*	คัดลอกไว้
59	4.07	0.57	3.71	0.50	6.05*	คัดลอกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อาณาเขต 12 มาตรฐาน จำนวน 59 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 0.77 ถึง 15.56 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 58 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 25

1.5 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากการทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู

ด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อที่สร้างขึ้น ทดลองกับกลุ่มของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 สุ่มมา จำนวน 331 คน แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อำนาจจำแนกของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ โดยการทดสอบที จากการทดลองครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการ พิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
60	4.33	0.63	3.86	0.51	7.42*	คัดเลือกไว้
61	4.35	0.58	3.91	0.55	7.05*	คัดเลือกไว้
62	4.53	0.55	4.11	0.56	7.81*	คัดเลือกไว้
63	4.39	0.58	3.90	0.57	7.71*	คัดเลือกไว้
64	4.24	0.57	3.83	0.50	6.78*	คัดเลือกไว้
65	4.48	0.60	3.96	0.66	7.39*	คัดเลือกไว้
66	4.51	0.62	3.97	0.64	7.77*	คัดเลือกไว้
67	3.68	0.53	4.25	0.62	6.70*	คัดเลือกไว้
68	4.73	0.49	4.22	0.62	8.21*	คัดเลือกไว้
69	4.72	0.48	4.28	0.65	6.81*	คัดเลือกไว้
70	4.17	0.46	4.27	0.64	7.05*	คัดเลือกไว้
71	4.67	0.50	4.22	0.59	7.49*	คัดเลือกไว้
72	4.69	0.49	4.27	0.58	6.99*	คัดเลือกไว้
73	4.64	0.50	4.28	0.59	5.94*	คัดเลือกไว้
74	4.66	0.52	4.36	0.59	4.85*	คัดเลือกไว้
75	4.44	0.59	4.06	0.55	6.10*	คัดเลือกไว้
76	4.50	0.55	4.07	0.56	6.95*	คัดเลือกไว้
77	4.63	0.50	4.12	0.59	8.39*	คัดเลือกไว้
78	4.55	0.55	4.06	0.57	7.91*	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
79	4.63	0.55	4.20	0.61	6.59*	คัดเลือกไว้
80	4.27	0.64	3.90	0.70	5.06*	คัดเลือกไว้
81	4.28	0.66	3.86	0.64	5.80*	คัดเลือกไว้
82	4.23	0.71	3.73	0.68	6.47*	คัดเลือกไว้
83	3.95	0.77	3.53	0.75	5.08*	คัดเลือกไว้
84	3.89	0.88	3.48	0.73	4.63*	คัดเลือกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.63 ถึง 8.39 แสดงว่ามีอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การคัดเลือกแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและรวบรวมเป็นฉบับใหม่เพื่อนำไปหาคุณภาพ จากการวิเคราะห์แบบประเมินครั้งที่ 2 จากข้อที่มีค่า t สูงสุดของแต่ละมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถาม จากแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน จำนวน 48 ข้อ และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองหาคุณภาพ

1.6 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) จากการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้าน กับคะแนนทั้งฉบับ (item–test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient) ผลปรากฏดังตารางที่ 6 - 7

ตารางที่ 6 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

มาตรฐาน	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ข้อที่	r_{xy}
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ		0.54*
		1	0.79*
		2	0.85*
		3	0.91*
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน		0.68*
		4	0.68*
		5	0.79*
		6	0.77*
		7	0.77*
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ		0.82*
		8	0.78*
		9	0.75*
		10	0.80*
		11	0.79*
		12	0.82*
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง		0.71*
		13	0.84*
		14	0.82*
		15	0.83*
		16	0.83*
		17	0.78*

ตารางที่ 6 (ต่อ)

มาตรฐาน	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ข้อที่	r_{xy}
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ		0.79*
		18	0.78*
		19	0.83*
		20	0.88*
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน		0.78*
		22	0.79*
		23	0.86*
		24	0.83*
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ		0.83*
		26	0.79*
		27	0.87*
		28	0.85*
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน		0.65*
		30	0.85*
		31	0.84*
		32	0.87*
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์		0.70*
		35	0.83*
		36	0.90*
		37	0.79*

ตารางที่ 6 (ต่อ)

มาตรฐาน	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ข้อที่	r_{xy}
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน		0.67*
		38	0.87*
		39	0.90*
		40	0.87*
		41	0.50*
11	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา		0.82*
		42	0.82*
		43	0.88*
		44	0.88*
		45	0.89*
		46	0.80*
12.	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์		0.67*
		47	0.86*
		48	0.85*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.91 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.83 แสดงว่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

มาตรฐาน	การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ข้อที่	r_{xy}
1.	จรรยาบรรณต่อตนเอง		0.83*
		1	0.76*
		2	0.70*
		3	0.84*
		4	0.81*
2.	จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ		0.80*
		5	0.87*
		6	0.87*
3.	จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ		0.82*
		8	0.60*
		9	0.77*
		10	0.88*
		11	0.83*
4.	จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ		0.84*
		13	0.86*
		14	0.89*
		15	0.85*

ตารางที่ 7 (ต่อ)

มาตรฐาน	การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ข้อที่	r_{xy}
5.	จรรยาบรรณต่อสังคม		0.79*
		16	0.82*
		17	0.84*
		18	0.84*
		19	0.89*
		20	0.87*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.89 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.84 แสดงว่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.7 ความเชื่อมั่น จากการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งเครื่องมือประเมินแต่ละฉบับได้คัดเลือกแบบประเมินข้อที่มีค่า t สูงของฉบับที่ 1 จำนวน 48 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 20 ข้อ นำเครื่องมือประเมินไปทดลองกับครูประถมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 405 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสถิติพื้นฐาน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน และภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

เครื่องมือประเมิน	n	k	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	α	S.E. _{meas}
แบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน	405	48	240	193.74	19.68	0.96	3.93
แบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ	405	20	100	86.24	8.84	0.93	2.33

จากตารางที่ 8 แบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน จำนวน 48 ข้อ คะแนนเต็ม 240 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 193.74 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.68 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด เท่ากับ 3.93 และแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 86.24 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.84 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด เท่ากับ 2.33

1. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบประเมิน

2.1 เกณฑ์ปกติของแบบประเมิน ผู้วิจัยได้ใช้ดำเนินการนำคะแนนจากการทดลองคุณภาพแบบประเมิน แปลงเป็นคะแนนที่ปกติ แล้วขยายขอบเขตของคะแนนที่ปกติ โดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 9 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
240	72	216	60	192	49	168	38
239	71	215	60	191	48	167	37
238	71*	214	59	190	48	166	37
237	70*	213	59	189	48	165	36*
236	70	212	58	188	47	164	36*
235	69*	211	58	187	47	163	35*
234	69	210	57	186	46	162	35*
233	68	209	57*	185	46	161	34*
232	68	208	57*	184	45	160	34*
231	67*	207	56*	183	46	159	33
230	67*	206	56*	182	44	158	33*
229	66*	205	55*	181	44	157	32
228	66	204	55*	180	43	156	32*
227	66	203	54	179	43	155	32
226	65*	202	54	178	42	154	31
225	65	201	53	177	42	153	30*
224	64*	200	53	176	41	152	30*
223	64	199	52	175	41	151	30*
222	63	198	52	174	40	150	29*
221	63*	197	51	173	40	149	29*
220	62*	196	51	172	39	148	28*
219	62	195	50	171	39	147	28
218	61*	194	50	170	39	146	27*
217	61*	193	49	169	38	145	27*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนน T		คะแนนดิบ	คะแนน T		
	คะแนนดิบ	ปกติ		คะแนนดิบ	ปกติ	
144	26		126	18*	108	9*
143	26*		125	17*	107	9*
142	25		124	17*	106	8*
141	25*		123	16*	105	8*
140	24*		122	16*	104	7*
139	24*		121	15*	103	7*
138	23*		120	15*	102	6*
137	23*		119	14*	101	6*
136	22*		118	14*	100	5*
135	22*		117	13*	99	5*
134	21*		116	13*	98	4*
133	21		115	12*	97	4*
132	21*		114	12*	96	3*
131	20*		113	12*	95	3*
130	20*		112	11*	94	3*
129	19*		111	11*	93	2*
128	19*		110	10*	92	2*
127	18*		109	10*	91	1*
					90	1*

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

จากตารางที่ 9 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน มีคะแนนดิบตั้งแต่ 142 ถึง 240 คะแนน และมี
คะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{25} ถึง T_{72}

ตารางที่ 10 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถนะของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

คะแนนดิบ	คะแนน T		คะแนน T		คะแนน T
	ปกติ	คะแนนดิบ	ปกติ	คะแนนดิบ	
100	66	79	43	58	20*
99	65	78	42	57	19*
98	64	77	41	56	18*
97	63	76	40	55	17*
96	62	75	39	54	16*
95	61	74	38	53	15*
94	60	73	37	52	13*
93	59	72	35	51	12
92	57	71	34	50	11*
91	56	70	33	49	10*
90	55	69	32	48	9*
89	54	68	31	47	8*
88	53	67	30*	46	7*
87	52	66	29	45	6*
86	51	65	28*	44	5*
85	50	64	27	43	4*
84	49	63	26	42	3*
83	48	62	24	41	1*
82	46	61	23*	40	1*
81	45	60	22*		
80	44	59	21*		

* ส่วนที่ปรับขยาย

จากตารางที่ 10 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 62 ถึง 100 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{24} ถึง T_{66}

2.2 คู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

2.2.2 ความมุ่งหมายของการใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครู
ประถมศึกษา

2.2.3 โครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

2.2.4 การพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

2.2.5 วิธีการดำเนินการตอบแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

2.2.6 วิธีการตรวจให้คะแนน

2.2.7 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

(รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ค)

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถกวีสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถกวีสัยด้านการปฏิบัติตน ในประเด็นต่อไปนี้

1. หาคุณภาพของแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูประถมศึกษา
2. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 146 โรงเรียน จำนวนครู 2,143 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 ที่ได้มาจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage random sampling) จำนวน 405 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเครื่องมือ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดกรอบของแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูประถมศึกษา
4. การทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1 เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนกเครื่องมือ และปรับปรุงเครื่องมือ

5. การทดลองเครื่องมือครั้งที่ 2 เพื่อหาอำนาจจำแนกของเครื่องมือ และปรับปรุงเครื่องมือ
6. ทดลองคุณภาพเครื่องมือ เพื่อหาความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือ และสร้างเกณฑ์ปกติ
7. จัดพิมพ์เครื่องมือและคู่มือการใช้เครื่องมือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
2. อำนาจจำแนก (discrimination) โดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ร้อยละ 50
3. ความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)
4. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านและความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ (item test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)
5. เกณฑ์ปกติ (norms) โดยนำคะแนนจากแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน และแบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 วรรยาบรรณ แปลงเป็นคะแนนที่ปกติ (normalized T score) แล้วขยายขอบเขตของคะแนนที่ปกติโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด (least squares method)

เครื่องมือที่พัฒนา

เครื่องมือที่พัฒนาในครั้งนี้ คือ แบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถกวีสัยด้านการปฏิบัติงาน และแบบประเมินสมรรถกวีสัยด้านการปฏิบัติตน

1. แบบประเมินสมรรถกวีสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน จำนวน 48 ข้อ

2. แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 20 ข้อ

สรุปผล

1. คุณภาพของเครื่องมือ

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ เครื่องมือประเมิน ว่าวัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จาก ผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อ 12 มาตรฐาน มีข้อที่ผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จำนวน 48 ข้อ และแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อ 5 จรรยาบรรณ มีข้อที่ผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ จึงอาจกล่าวได้ว่าเครื่องมือแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่เชื่อถือได้

1.2 จำนวนจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อ 12 มาตรฐาน จากการทดลองครั้งที่ 1 โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่ามีค่า t ตั้งแต่ 0.58 ถึง 13.43 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 59 ข้อ และมีค่า t ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ

1.3 จำนวนจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อ 5 จรรยาบรรณ จากการทดลองครั้งที่ 1 โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่ามีค่า t ตั้งแต่ 1.96 ถึง 6.62 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 จำนวนจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อ 12 มาตรฐาน จากการทดลองครั้งที่ 2 โดยการใช้การ ทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่ามีค่า t ตั้งแต่ 0.77 ถึง 15.56 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 58 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ

1.5 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จากการทดลองครั้งที่ 2 โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่า มีค่า t ตั้งแต่ 4.63 ถึง 8.39 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.6 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ (item-test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

1.6.1 แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านมีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.91 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.83 แสดงว่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้านและความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.6.2 แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.89 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.84 แสดงว่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้านและความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.7 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูประถมศึกษา หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าดังนี้

1.7.1 แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งสรุปได้ว่าแบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน มีความเชื่อมั่น

1.7.2 แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ซึ่งสรุปได้ว่า

แบบประเมินสมรรถนะของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ มีความเชื่อมั่น

2. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้เครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะของครู ประถมศึกษา ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติ (normalized T - score) ผลปรากฏว่า แบบประเมินสมรรถนะของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน มีคะแนนดิบตั้งแต่ 142 ถึง 240 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{25} ถึง T_{72} และแบบประเมินสมรรถนะของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 62 ถึง 100 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{24} ถึง T_{66}

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงเนื้อหา (content validity)

จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบแต่ละข้อคำถามว่าแต่ละข้อคำถามสามารถวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.8 ถึง 1.00 สรุปว่าแบบประเมินผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543 : 208) ซึ่งกล่าวได้ว่า ถ้าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเครื่องมือแบบประเมินสมรรถนะของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่เชื่อถือได้

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ (item - test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) แบบประเมินสมรรถนะของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านมีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.91 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกมาตรฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.83 สรุปว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ส่วนแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.89 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกมาตรฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.84 ได้ค่าใกล้เคียงกับความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูพลศึกษา ซึ่งสร้างโดย ดาวเทียม ยุวานนท์ (2545 :77) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านตั้งแต่ 0.75 ถึง 0.88 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงอาจกล่าวได้ว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่เชื่อถือได้

1.3 อำนาจจำแนกของเครื่องมือ โดยการทดสอบที (t-test) ผลการทดลองครั้งที่ 1 ปรากฏว่า แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน จำนวน 60 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ -2.58 ถึง 13.43 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 59 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.96 ถึง 6.62 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่าแบบประเมินส่วนใหญ่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ยังมีแบบประเมินบางข้อที่ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินครั้งแรกจึงมีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น ภาษาที่ใช้ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้สอน ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกและปรับปรุงแบบประเมินใหม่ เพื่อนำไปทดลองครั้งที่ 2 หลังจากการทดลองครั้งที่ 2 ปรากฏว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน จำนวน 59 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 0.77 ถึง 15.56 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 58 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.63 ถึง 8.39 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่า t ส่วนใหญ่สูงกว่าการประเมินครั้งที่ 1 ทั้งนี้เพราะได้ผ่านการปรับปรุงและคัดเลือกแบบประเมินที่มีคุณภาพสูง มาทำการประเมิน ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกแบบประเมินเพื่อนำไปประเมินครั้งที่ 3 โดยการคัดเลือกแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน ที่มีค่า t ตั้งแต่ 8.47 ถึง 17.02 จำนวน 48 ข้อ และ แบบประเมินสมรรถวิสัย

ของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ ที่มีค่า t ตั้งแต่ 9.34 ถึง 18.53 จำนวน 25 ข้อ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกตามมาตรฐานสามารถจำแนกผู้สอนได้ดี

1.4 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(alpha-coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สอดคล้องกับล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543 : 209) ซึ่งกล่าวว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงจะเป็นแบบประเมินที่เชื่อมั่นได้ นอกจากนี้ยังมีค่าความเชื่อมั่นใกล้เคียงกับค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูพลศึกษา ซึ่งสร้างโดย ดาวเทียม ยุวานนท์ (2545 :76) มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 จึงอาจกล่าวได้ว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้น เป็นแบบประเมินที่เชื่อมั่นได้

2. เกณฑ์ปกติ (norms)

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปแบบ (normalized T - score) เพื่อใช้เปรียบเทียบสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา จากคะแนนดิบของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

การประเมินแบบสอบถาม ถ้าต้องการทราบระดับสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ว่าสูงต่ำเพียงใด ให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพร์ตกุล. 2520 : 53)

ตั้งแต่ T_{65} ขึ้นไป แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาสูงมาก

ตั้งแต่ $T_{55} - T_{64}$ แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาสูง

ตั้งแต่ $T_{45} - T_{54}$ แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาปานกลาง

ตั้งแต่ $T_{35} - T_{44}$ แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาต่ำ

ต่ำกว่า T_{35} แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาต่ำมาก

แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน มีคะแนนดิบตั้งแต่ 142 ถึง 240 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{25} ถึง T_{72} อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีคะแนน T ปกติจากแบบประเมิน

สมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ซึ่งถือว่ามีสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาต่ำมากถึงสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาสูงมาก และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 62 ถึง 100 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{24} ถึง T_{66} ซึ่งถือว่ามีสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาต่ำมากถึงสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาสูงมาก ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน มีสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาเท่าเทียมกันกับแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้เครื่องมือแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา แต่ละครั้ง ผู้ใช้เครื่องมือแบบประเมินควรศึกษาคู่มือการใช้เครื่องมือประเมินให้เข้าใจ และอธิบายวิธีการทำให้ผู้ตอบเข้าใจตรงกัน
2. ควรนำเครื่องมือแบบประเมิน ไปประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา เพื่อนำผลการประเมิน วิเคราะห์สำหรับเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา อันเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องใช้สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา
3. การนำเครื่องมือแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่แตกต่างออกไป ควรหาเกณฑ์ปกติใหม่สำหรับการแปลผลคะแนนของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านวิชาการ สำหรับครูประถมศึกษา
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการสอนเพื่อฝึกฝนให้ครูมีสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน และด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุคประเสริฐ. (2532). “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน” สารพัฒนาลักษณ์. (86) : 41 – 43 ; สิงหาคม.
- กันยา สุวรรณแสง. (2532). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.(2541 ข). การเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2537). คู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2539 ค). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพมหานคร. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540 ข). และสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา. แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2534). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2542). ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2535). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2534. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2535). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2550) พุทธศักราช 2544. พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- จรรยา บุญล้อม. (2544). ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการเรียนการสอนของพนักงานครูเทศบาลโรงเรียนในจังหวัดตรัง. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ ชุ่มเมืองปักษ์. (2528). “องค์กรวิชาชีพ” เอกสารหมายเลข 16 ประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องทิศทางการคุรุสภา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. (2527). “สมรรถภาพครูวิทยาศาสตร์”. เอกสารการสอน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ชุดวิชาการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- จิราภา ทานกระโทก. (2542). การพัฒนาสมรรถวิสัยด้านการสอนของครูในโรงเรียนฝึกอาชีพ
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนาระบบการสอน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ 1
(2). 5 – 9 มกราคม – เมษายน.
- ชวาล แพ้วัดกุล. (2520). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ. (2532). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและการศึกษาหน่วย
ที่ 1-5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2537). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
_____. (2538). “ครูและอาชีพของครู” ประชาศึกษา. 9 (45) : 37 – 39 ; มิถุนายน.
_____. (2536). เทคนิคการเป็นหัวหน้างาน. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซท.
- ชำนาญ อริยะกุล. (2540). “ครูกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาคน” วารสารข้าราชการครู.
: 24-29.
- ชิต ภิบาลแทน และชูลีพร สุสุวรรณ. (2541). พจนานุกรมนักเรียนฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- ชุตินา ไบแสง. (2542). สมรรถวิสัยด้านการสอนของครู ศึกษาระดับโรงเรียนฝึกอาชีพ
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศักดิ์ แสนปัญญา. (2536). “ครูกับการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ในโรงเรียน,” สารพัฒนาหลักสูตร.
12 (113) : 70 -74 ; มกราคม-มีนาคม.
- เซ็น แก้วยศ. (2540). “การพัฒนาโรงเรียนจากภายใน” อาทิตย : 34-38 ; 18-24.
- ดาวเทียม ยุวานนท์. (2545). สมรรถวิสัยของครูพลศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดิเรก พรสีมา และคณะ. (2542). ปฏิรูปการศึกษาไทย ทำอย่างไร. กรุงเทพฯ : ส.รุ่งทิพย์ ออฟเซ็ท.

- ทวีป อภิสัทธ. (2524). “ภารกิจครูอาจารย์กับงานสอน,” วิทยาจารย์. 79 (3) : 7-10 ;
กรกฎาคม-กันยายน.
- ทัศนีย์ สงวนสัตย์. (2534). “บทบาทของครูกับกระบวนการเรียนการสอน” สารพัฒนาหลักสูตร.
10(104) : 14-17 ; มกราคม-มีนาคม.
- ธเนศ ข้าเกิด. (2541). “องค์กรแห่งการเรียนรู้” วารสารวิชาการ. 41 (5) : 28 -31 ; พฤษภาคม.
- ธีรภูมิ ประทุมณพรัตน์ และคนอื่น ๆ. (2530). การบริหารการศึกษา. สงขลา :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นุกูล มณีวงศ์. (2539). “การสอนซ่อมเสริม” เอกสารฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริม
สำหรับบัณฑิตนักศึกษาครุทายาทภาคใต้. หน้า 133. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, อัดสำเนา.
- นุรักษ์ สิงห์ศิลป์. (2542). “ครูมืออาชีพ” วารสารข่าวครูศรีสะเกษ. 10-19.
- บรรจง จันทรสา. (2522). ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. (2527). จักรวาลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- บุปผา คุมมานนท์. (2527). วิธีสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี. (2539). “ปฏิรูปการศึกษาไทย,” หมอชาวบ้าน. กรุงเทพฯ.
- ประสงค์ ภูมิพัทธ์. (2542). การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการครุทายาท ในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สงขลา :
มหาวิทยาลัยทักษิณ, ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541). แง่คิดข้อสังเกต เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2529). ครูในอุดมคติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิพนพาน.
- มนตรี ศิวาลัยกุล. (2538). สมรรถวิสัยที่พึงประสงค์ของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มานพ ภาษิตวิไลธรรม. (2520). สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังคมต้องการในจังหวัด
สกลนครและนครพนม. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. (2541). เทคนิคและวิธีสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีด จำกัด.

- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). “รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้า” วารสาร การศึกษาปฐมวัย. 1 (3) : 13 ; กรกฎาคม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2526). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2530). พจนานุกรมไทย. (พิมพ์ครั้งที่สาม). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2534). เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2538). เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (สมุดปกสำหรับครู) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2539). คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2545). รายงานประจำปี 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2544). “เอกสารการประชุมรับฟังความคิดเห็น” เรื่อง แผนพัฒนาวิชาชีพครู พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- วัชรวิ ภูธรธรรม. ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน. กรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท.,ม.ป.ป.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เดิฟ แอนด์ ลิฟ เพลส.
- วันชัย ดนัยตโมนุท. (2543). “การปฏิรูปคืออะไร? ทำไมต้องปฏิรูปการศึกษา?”. วารสารปฏิรูป การศึกษา. 2, (33) ; 11–12 : พฤษภาคม.
- วาสนา ประवालพฤกษ์. (2539). การประยุกต์ใช้การวัดและประเมินความสามารถจริงในสภาพ การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2526). “ความหมายของหลักสูตรและการสอน”. สารพัฒนานักศึกษ. 20 (พฤษภาคม) : 19.

- วิชาการ,กรม. (2540). การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาทของ
กระทรวงศึกษาธิการ(พุทธศักราช 2535-2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- วิชาการ,กรม. (2542 ก). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2534). คู่มือหลักสูตรการประเมินศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช
2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2539). เกียรติบัตรครูภาษาต่างประเทศดีเด่น วันประเมินศึกษา ปี 2539.
 _____. (2544). แนวทางการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาตามนโยบายปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สงบ ลักษณะ. (2543). “การปฏิรูปครูว่าด้วยการผลิตครูและพัฒนาครู” 108 ปี
กระทรวงศึกษาธิการและการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมบัติ มหารศ. (2528). เอกสารการสอนวิชาจริยธรรมวิชาชีพ. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สมบุญรณ์ โพธิยะ. (2537). “ครูประเมินศึกษากับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน,” ประชาศึกษา.4 (44)
 : 15-16 ; มกราคม.
- สมศักดิ์ สีนุตราเวชกุล. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม. (2540). แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมิต อาชวนิจกุล. (ม.ป.ป.). การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามบรอนด์.
- สามัญศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงาน. (2546). ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
ปีการศึกษา 2546. สงขลา : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา.
- สายหยุด จำปาทอง. (2532). “บทบาทของครูกับการพัฒนาสังคม,” การวิจัยและการบริหาร
การศึกษาวิทยาลัยครูจันทร์เกษม. 3(3): 17-1-25 ; ตุลาคม.
- สายัณห์ ผาน้อย. (2530). “คุณลักษณะครูที่ดี – ครูไทยในอนาคต,” ประชาศึกษา 8 (37) : 12 ;
 พฤษภาคม.

- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศ. (2540). การวิจัยและประเมินคุณภาพประสิทธิภาพการศึกษา 2540 เล่ม 2. กรุงเทพฯ.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศ. (2542). เทคนิคการพัฒนาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน. กรุงเทพฯ.
- _____. (2541). เทคนิคการสอน สปช.ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. (2539). การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุชาติ สังข์รุ่ง. (2543)“การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา”. 108 ปี กระทรวงศึกษาธิการและการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุทินันท์ ปรัญญพฤทธิ. (2543). “การเรียนรู้สู่โลกกว้างภาคสนาม,” สารปฏิรูป. 3 (32) 88 ; พฤศจิกายน.
- สุนทร มุสิกรังสี. (2535). การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปัตตานี : มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- สุพล วัจนินธุ์. (2535). “คุณธรรมสำหรับพัฒนาวิชาชีพครู.” ประชากรศึกษา. 41 : 8-10 ; 9 มิถุนายน
- _____. (2535). “ลักษณะครูที่สอดคล้องกับสังคมไทย,” สารพัฒนาหลักสูตร, 12(113) : 46-47 ; ตุลาคม-พฤศจิกายน.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2542). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเรขา (นามปากกา). “สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนด้วยการบ้าน,” สารปฏิรูป. 4 (40) : 26 – 30 ; กรกฎาคม.
- เสริม ทศศรี. (2545). “การสร้างเกณฑ์ปกติโดยวิธีกำลังสองต่ำสุด” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาการวิจัยทางการวัดและประเมินทางการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อ้อยทิพย์ ผู้พัฒน์. (2534). สมรรถนะวิจัยด้านการสอนของครู – อาจารย์คหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- อัปสร มีสิงห์. (2534). “บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง,” สารพัฒนาหลักสูตร.
10(104) : 11-13 ; มกราคม-มีนาคม.
- อำภา บุญช่วย. (2531). “มหาวิทยาลัยกับการผลิตบัณฑิตเพื่อสังคม” วารสารศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 11 กุมภาพันธ์-พฤษภาคม.
- อุบลรัตน์ อินทวงศ์. (2535). สมรรถวิสัยของครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2532). ครูวาทะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนเกษตร.
- Hall, G.E. and H.L. Jones. (1976). Competencies Based Education. New York :
Prentice-Hall.
- Ryans, D. (1969) C. Characteristics of Teachers. Delhi : New Era Offset Printers.
- Yamane, T. (1970). Statistics : An Introductory Analysis. 6 th. New York : Harper and Row
publication.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู
ประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ด้านการวัดผลการศึกษา

อาจารย์กัลยา เอียดวาโย

อาจารย์อุไรวรรณ ชินพงษ์

อาจารย์นอม เทียนรัตน์

โรงเรียนควนเนียงวิทยา จังหวัดสงขลา

วิทยาลัยชุมชน จังหวัดนราธิวาส

โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ

จังหวัดสงขลา

2. ด้านการปฏิบัติงานของครู

อาจารย์นิคม ยอดมณี

อาจารย์จรรยาจรรยา ยอดศรี

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

เขต 1 จังหวัดสงขลา

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา

เขต 1 จังหวัดสงขลา

ภาคผนวก ข
ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา
ในจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 11 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงาน
ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	0	1	0.80
6	1	0	1	1	1	0.80
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	0	1	0.80
10	1	1	1	0	1	0.80
11	1	1	1	0	1	0.60
12	1	1	1	0	1	0.80
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	0	1	1	1	0.80
19	1	0	1	1	1	0.80
20	1	1	1	0	1	0.80
21	1	0	1	1	1	0.80

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
22	1	1	1	1	1	1.00
23	1	1	1	1	1	1.00
24	1	1	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1	1	1.00
26	1	1	1	1	0	0.80
27	1	1	1	1	1	1.00
28	1	1	1	1	1	1.00
29	1	1	1	1	1	1.00
30	1	1	1	1	1	1.00
31	1	1	1	1	1	1.00
32	1	1	1	1	1	1.00
33	1	1	1	1	1	1.00
34	1	1	1	1	1	1.00
35	1	1	1	1	1	1.00
36	1	1	1	1	1	1.00
37	1	1	1	1	1	1.00
38	1	1	1	1	1	1.00
39	1	1	1	0	1	0.80
40	1	1	1	1	1	1.00
41	1	1	1	1	1	1.00
42	1	1	1	1	1	1.00
43	1	1	1	1	1	1.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
44	1	1	1	1	1	1.00
45	1	0	1	1	1	0.80
46	1	1	1	1	1	1.00
47	1	1	1	1	1	1.00
48	1	1	1	1	1	1.00
49	1	1	1	1	1	1.00
50	1	1	1	1	1	1.00
55	1	1	1	1	1	1.00
52	1	1	1	1	1	1.00
53	1	1	1	1	1	1.00
54	1	1	1	1	1	1.00
55	1	1	1	1	1	1.00
56	1	0	1	1	1	0.80
57	1	0	1	1	1	0.80
58	1	1	1	1	1	1.00
59	1	1	1	1	1	1.00
60	1	0	1	1	1	0.80

ตารางที่ 12 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตน
ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1	1	1.00
21	1	1	1	1	0	0.80

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
22	1	1	1	1	1	1.00
23	1	1	1	1	1	1.00
24	1	1	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1	1	1.00

ภาคผนวก ค
คู่มือการใช้ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา
ในจังหวัดสงขลา

คู่มือการใช้แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา

ความหมายของสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

สมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษาในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการปฏิบัติตน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษาในการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความสามารถ และความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ ประกอบด้วย

1.1 การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรอบรู้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง การเข้าร่วมพัฒนาตนเองเป็นสิ่งจำเป็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการได้ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและวิชาชีพ สามารถเสนอความรู้ใหม่ ๆ กับผู้เรียน ชุมชนและสังคมได้

1.2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องสัมพันธ์กันโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเองมากที่สุด จนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

1.4 การพัฒนาการเรียนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ การปรับปรุง หรือการสร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบการสอนทุกด้าน เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

1.5 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การหาวิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต คิดค้น เลือกใช้ และปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

1.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ ชี้นำแหล่งความรู้โดยการปฏิบัติด้วยตนเองและมุ่งสร้างนิสัยการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพติดตัวถาวรตลอดไป

1.7 การรายงานผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่ได้จากการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและก่อนเรียน ที่แสดงถึงข้อบกพร่อง สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

1.8 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับความเป็นครูหรือคุณลักษณะของครูที่ดีอย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและเชื่อถือ

1.9 การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์เพื่อการปฏิบัติให้กิจกรรมต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.10 การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง เป็นการให้ความสำคัญในการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การยอมรับความรู้ความสามารถของบุคคลในชุมชน การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเกิดผลให้การพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.11 การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การใช้ความพยายามในการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้านไว้อย่างเป็นระบบ และพร้อมจะนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.12 การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนำมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ จนสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ให้ตนเองได้ในทุกสถานการณ์

2. สมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน หมายถึง ความสามารถของครูประถมศึกษาในการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับ ประกอบด้วย

2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

2.1.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

2.2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2.2.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

2.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

2.3.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

2.3.2 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2.3.3 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

2.3.4 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความ เจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ

2.3.5 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

2.4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

2.4.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสรวางสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

2.5 จรรยาบรรณต่อสังคม

2.5.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนร่วมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ความมุ่งหมาย

แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา พัฒนาขึ้นเพื่อนำแบบประเมินไปใช้วัดการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนของครูประถมศึกษา ว่ามีการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

โครงสร้างของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

โครงสร้างแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา มีดังนี้
ฉบับที่ 1 แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 48 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที

ฉบับที่ 2 แบบประเมินสมรรถวิสัยด้านการปฏิบัติตน จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 20 นาที

แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา แต่ละฉบับมีลักษณะดังนี้

แบบประเมินฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา 12 มาตรฐาน

ลักษณะแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ
ประกอบด้วย

แบบประเมินฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา

12 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ.....
00) เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาชีพครู.....

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ปฏิบัติกิจกรรมที่พัฒนา ความสามารถของผู้เรียนได้จริง.....
00) ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยในการลง มือปฏิบัติแก่ผู้เรียน.....

มาตรฐานที่ 3 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก.....
00) จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมตามความสามารถและข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....
00) แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกระบวนการแสวงหาความรู้และการสร้างความรู้.....

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน.....
00) ใช้สื่อการสอนเหมาะกับกิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้.....

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้
00) ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนลงมือ ทำงานตามกระบวนการสร้างความคิด รวบยอด.....

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายบุคคล.....
00) รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายกลุ่ม.....

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้วาจา สุภาพ.....
00) เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความ ประพฤติ.....

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้บรรลุวัตถุประสงค์.....
00) ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดผลประโยชน์ของส่วนรวม.....

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ยอมรับความรู้ความสามารถในชุมชน.....
00) วางแผนทำงานร่วมกับชุมชน.....

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) แสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่าง สม่ำเสมอ.....
00) รวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็น ปัจจุบัน.....

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสถานการณ์

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) ใช้แนวทางป้องกันปัญหามากกว่า แนวทางแก้ปัญหา.....
00) สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพื่อขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ใน ภายหน้า.....

แบบประเมินฉบับที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนของครูยึดตามจรรยาบรรณของวิชาชีพตาม
เกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา

ลักษณะแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ
ประกอบด้วย

จรรยาบรรณต่อตนเอง

การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0) รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และนำมา ปรับปรุงตนเอง.....
00) วางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสม และปฏิบัติงานให้ทันเวลา.....

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0) สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร วิชาชีพครู.....
00) ร่วมมือและส่งเสริมให้มีการพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพครู.....

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) มีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ให้ กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตาม บทบาทหน้าที่โดยเสมอ.....
00) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และ ผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถ.....

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) รับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของ ผู้อื่น.....
00) ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพอย่างสร้างสรรค์.....

จรรยาบรรณต่อสังคม

การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0) กระตือรือร้นในการเข้ารับการอบรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสอน.....
00) ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำประโยชน์ต่อชุมชน.....

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

1. คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ในการประเมินคุณภาพของแบบประเมิน ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน จำนวน 60 ข้อ และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ จำนวน 25 ข้อ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 3 คน และด้านการปฏิบัติงานของครู จำนวน 2 คน เป็นผู้พิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินทางด้านภาษา ข้อความ เพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.70 ถึง 1.00 ซึ่งแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน มีแบบประเมินผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ มีแบบประเมินผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จำนวน 25 ข้อ และผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงข้อความด้านภาษาตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเครื่องมือประเมินไปทดสอบครั้งที่ 1

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ (item - test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

1.2.1 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านมีค่าตั้งแต่ 0.05 ถึง 1.00 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกมาตรฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.05 ถึง 0.18 สรุปว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.2.2 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรายด้านตั้งแต่ 0.26 ถึง 1.00 และความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนทั้งฉบับ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกมาตรฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.09 ถึง 0.19 สรุปว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.3 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน จากการสอบถามครั้งที่ 1 โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่ามีค่า t ตั้งแต่ -2.58 ถึง 13.43 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 59 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ

1.4 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อายุ 5 จรรยาบรรณ จากการสอบถามครั้งที่ 1 โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่ามีค่า t ตั้งแต่ 1.96 ถึง 6.62 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน จากการสอบถามครั้งที่ 2 โดยใช้การทดสอบที (t-test) โดยพิจารณาค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่ามีค่า t

ตั้งแต่ 0.77 ถึง 15.56 มีข้อที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 58 ข้อ และมีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ

1.6 อำนาจจำแนกรายข้อของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ จากการสอบถามครั้งที่ 2 โดยการทดสอบที (t-test) โดยพิจารณา ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่า มีค่า t ตั้งแต่ 4.63 ถึง 8.39 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.7 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าดังนี้

1.7.1 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งสรุปได้ว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 12 มาตรฐาน มีความเชื่อมั่น

1.7.2 แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ซึ่งสรุปได้ว่าแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้ 5 จรรยาบรรณ มีความเชื่อมั่น

2. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้เครื่องมือแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติ (normalized T - score) ผลปรากฏว่า แบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน มีคะแนนดิบตั้งแต่ 142 ถึง 240 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{25} ถึง T_{72} และแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ มีคะแนนดิบตั้งแต่ 62 ถึง 100 คะแนน และมีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ T_{24} ถึง T_{66}

วิธีดำเนินการตอบแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

วิธีดำเนินการตอบแบบประเมินแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ การเตรียมตัวก่อนตอบแบบประเมิน วิธีดำเนินการตอบแบบประเมิน และวิธีปฏิบัติเมื่อตอบแบบประเมินเสร็จ มีลำดับขั้นดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนตอบแบบประเมิน ควรปฏิบัติดังนี้

1.1 กำหนดวัน เวลา สถานที่ล่วงหน้าและแจ้งให้ผู้ตอบแบบประเมินทราบ
วัตถุประสงค์ของการตอบแบบประเมิน

1.2 ผู้ดำเนินการประเมินเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมิน
โดยให้มากกว่าผู้ตอบแบบประเมินประมาณ ร้อยละ 5

1.3 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการประเมิน ผู้ดำเนินการประเมินต้องศึกษาคำ
ชี้แจง วิธีทำแบบประเมินล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการประเมินได้อย่าง
ถูกต้อง

2. วิธีดำเนินการตอบแบบประเมิน ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 การดำเนินการตอบแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู โดยเริ่มตอบแบบประเมิน
ตามลำดับ ดังนี้

2.1.1 ฉบับที่ 1 แบบประเมินด้านการปฏิบัติงาน เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่าแบบลิเคอร์ท จำนวน 48 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที

2.1.2 ฉบับที่ 2 แบบประเมินด้านการปฏิบัติตน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่าแบบลิเคอร์ท จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 20 นาที

2.2 ผู้ดำเนินการประเมินพูดโน้มน้าวจิตใจผู้ตอบแบบประเมินให้มีความกระตือรือร้น
ที่จะทำการตอบแบบประเมินให้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

2.3 การให้คำชี้แจง รายละเอียดคำชี้แจงจะปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบ
ประเมิน ผู้ดำเนินการประเมินต้องชี้แจงเฉพาะเท่าที่ปรากฏอยู่เท่านั้น โดยอธิบายวิธีการตอบแบบ
ประเมินให้ผู้ตอบแบบประเมินเข้าใจทุกคน และอย่าให้ผู้ตอบแบบประเมินลงมือทำก่อนเวลา
ควรลงมือทำพร้อมกันแล้วเริ่มจับเวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการประเมินอนุญาตให้ลงมือตอบแบบ
ประเมินได้

2.4 การเตือนเวลา ใช้เตือน 2 ครั้งเท่านั้น คือ เมื่อหมดเวลาครั้งแรก และเหลือ
เวลาอีก 2-3 นาที

3. วิธีปฏิบัติเมื่อตอบแบบประเมินเสร็จ ควรปฏิบัติดังนี้

3.1 เมื่อหมดเวลา ผู้ดำเนินการประเมินสั่งให้ผู้ตอบแบบประเมินวางปากกา
หยุดทำทันทีแล้วเก็บแบบประเมิน

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการตอบแบบประเมินแล้วก่อนที่จะให้ผู้ตอบแบบประเมินออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวชมเชยผู้ตอบแบบประเมินที่ตั้งใจตอบแบบประเมินเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นการสร้าง เจตคติที่ดีในการตอบแบบประเมิน

วิธีการตรวจให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ควรยึดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. แบบทดสอบฉบับที่ 1 ด้านการปฏิบัติงาน และฉบับที่ 2 ด้านการปฏิบัติตน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคอร์ท์

เกณฑ์การให้คะแนนและความหมาย

ตอบ	มากที่สุด	ให้	5	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
	มาก	ให้	4	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ
	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อย ๆ
	น้อย	ให้	2	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
	น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

เกณฑ์ปกติ (norms)

คะแนนเกณฑ์ปกติ ของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครู เป็นเกณฑ์ระดับท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 คะแนนที่ปกติเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (normalized T-score)

การใช้เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา

เมื่อได้คะแนนดิบจากการประเมินการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนแล้วให้เทียบคะแนนดิบกับคะแนนที่ปกติได้เลยทันที ในกรณีที่ผู้ประเมินได้คะแนนดิบต่ำกว่าคะแนนดิบตามเกณฑ์ปกติของแบบประเมินแต่ละฉบับให้เทียบกับคะแนนดิบต่ำสุดที่ปรากฏในตารางเกณฑ์ปกติ

ตารางที่ 13 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถนะของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพครูภายใต้ 12 มาตรฐาน

คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนน ดิบ	คะแนน T ปกติ
240	72	216	60	192	49	168	38
239	71	215	60	191	48	167	37
238	71*	214	59	190	48	166	37
237	70*	213	59	189	48	165	36*
236	70	212	58	188	47	164	36*
235	69*	211	58	187	47	163	35*
234	69	210	57	186	46	162	35*
233	68	209	57*	185	46	161	34*
232	68	208	57*	184	45	160	34*
231	67*	207	56*	183	46	159	33
230	67*	206	56*	182	44	158	33*
229	66*	205	55*	181	44	157	32
228	66	204	55*	180	43	156	32*
227	66	203	54	179	43	155	32
226	65*	202	54	178	42	154	31
225	65	201	53	177	42	153	30*
224	64*	200	53	176	41	152	30*
223	64	199	52	175	41	151	30*
222	63	198	52	174	40	150	29*
221	63*	197	51	173	40	149	29*
220	62*	196	51	172	39	148	28*
219	62	195	50	171	39	147	28
218	61*	194	50	170	39	146	27*
217	61*	193	49	169	38	145	27*

ตารางที่ 13 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนน T	คะแนนดิบ	คะแนน T	คะแนนดิบ	คะแนน T
	ปกติ		ปกติ		ปกติ
144	26	126	18*	108	9*
143	26*	125	17*	107	9*
142	25	124	17*	106	8*
141	25*	123	16*	105	8*
140	24*	122	16*	104	7*
139	24*	121	15*	103	7*
138	23*	120	15*	102	6*
137	23*	119	14*	101	6*
136	22*	118	14*	100	5*
135	22*	117	13*	99	5*
134	21*	116	13*	98	4*
133	21	115	12*	97	4*
132	21*	114	12*	96	3*
131	20*	113	12*	95	3*
130	20*	112	11*	94	3*
129	19*	111	11*	93	2*
128	19*	110	10*	92	2*
127	18*	109	10*	91	1*
				90	1*

* หมายถึงส่วนที่ปรับขยาย

ตารางที่ 14 เกณฑ์ปกติของแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐาน
วิชาชีพครูภายใต้ 5 จรรยาบรรณ

คะแนนดิบ	คะแนน T		คะแนน T		คะแนนดิบ	คะแนน T	
	ปกติ	คะแนนดิบ	ปกติ	คะแนนดิบ		ปกติ	คะแนนดิบ
100	66	79	43	58	20*		
99	65	78	42	57	19*		
98	64	77	41	56	18*		
97	63	76	40	55	17*		
96	62	75	39	54	16*		
95	61	74	38	53	15*		
94	60	73	37	52	13*		
93	59	72	35	51	12		
92	57	71	34	50	11*		
91	56	70	33	49	10*		
90	55	69	32	48	9*		
89	54	68	31	47	8*		
88	53	67	30*	46	7*		
87	52	66	29	45	6*		
86	51	65	28*	44	5*		
85	50	64	27	43	4*		
84	49	63	26	42	3*		
83	48	62	24	41	1*		
82	46	61	23*	40	1*		
81	45	60	22*				
80	44	59	21*				

* ส่วนที่ปรับขยาย

การแปลผล

การประเมินแบบสอบถาม ถ้าต้องการทราบระดับสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษา ว่าสูง
ต่ำเพียงใด ให้พิจารณาเกณฑ์ดังนี้

ตั้งแต่ T_{65} ขึ้นไป	แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาสูงมาก
ตั้งแต่ $T_{55} - T_{64}$	แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาสูง
ตั้งแต่ $T_{45} - T_{54}$	แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาปานกลาง
ตั้งแต่ $T_{35} - T_{44}$	แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาต่ำ
ต่ำกว่า T_{35}	แปลว่าสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาต่ำมาก

ภาคผนวก ง

แบบประเมินสมรรถนะของครูประถมศึกษาในจังหวัด

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน
ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 12 มาตรฐาน มีจำนวน 48 ข้อ
ตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินสมรรถวิสัยของครูด้านการปฏิบัติตนตามเกณฑ์
มาตรฐานวิชาชีพครู ภายใต้อายุ 5 วรรยาบรรณ มีจำนวน 20 ข้อ
2. กรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อตรงตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด
3. ข้อมูลจากแบบประเมินฉบับนี้ของท่านไม่มีผลเสียหาย หรือกระทบกระเทือนต่อ
โรงเรียนหรือการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
4. ข้อมูลจากแบบประเมินของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และนำมาใช้เพื่อการ
วิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1
สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

สำหรับผู้วิจัย

1

2. ประสบการณ์ในการทำงานของท่าน

ต่ำกว่า 10 ปี

ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

สำหรับผู้วิจัย

2

ตอนที่ 2

แบบประเมินสมรรถกวิสัยของครูด้านการปฏิบัติงาน

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ</u>					
1.	เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทาง วิชาชีพครู.....
2.	เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น.....
3.	เป็นวิทยากรประชุม อบรม สัมมนาหรือ กิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา วิชาชีพครู.....
	<u>ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึง ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน</u>					
4.	ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติ แก่ผู้เรียน.....
5.	ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยที่พัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน.....
6.	ปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน.....
7.	ปฏิบัติกิจกรรมแสดงถึงการพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ.....

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
8.	<u>มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ</u> ตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้ จุดประสงค์เป็นหลัก.....
9.	จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมตาม ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....
10.	จัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนที่บกพร่องอย่าง เหมาะสม.....
11.	จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน อย่างเหมาะสม ตามลำดับขั้นการพัฒนา...
12.	จัดกิจกรรมตอบสนองความถนัด ความ สนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบอย่างเป็น ระบบ.....
13.	<u>ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึง ผลที่จะเกิดกับผู้เรียน</u> จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.... แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ
14.	ตามกระบวนการแสวงหาความรู้และการ สร้างความรู้.....
15.	ปรับปรุงแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากขึ้น.....
16.	แผนการสอนมีองค์ประกอบครบถ้วนและ สัมพันธ์กัน.....

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17.	แผนการสอนที่สร้างเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วย ตัวเอง..... <u>พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ</u>
18.	ผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน.....
19.	ใช้สื่อการสอนเหมาะกับกิจกรรมและ จุดประสงค์การเรียนรู้.....
20.	สื่อมีความหลากหลาย ตอบสนองความ แตกต่างของผู้เรียน
21.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดค้นผลิต และใช้สื่อ การเรียนการสอน..... <u>จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน</u>
22.	ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนลงมือทำงานตาม กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด.....
23.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียน ค้นหาความรู้และสรุปความคิดรวบยอด ได้เอง.....
24.	กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้โดยใช้ สถานการณ์อย่างหลากหลาย.....
25.	จัดกิจกรรมที่สร้างนิสัยการแสวงหาความรู้ให้ ผู้เรียนติดตัวถาวรตลอดไป.....

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ อย่างมีระบบ</u>					
26.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นราย กลุ่ม.....
27.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนทั้งชั้น เรียน.....
28.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ.....
29.	เสนอแนะการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
	<u>ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน</u>					
30.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ วาจาสุภาพ.....
31.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความ ประพฤติ.....
32.	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการเรียน การสอน.....
33.	แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับ กาลเทศะ.....
34.	เสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน และเผยแพร่ วิธีการที่ถูกต้องในการสร้างคุณธรรม.....

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์</u>					
35.	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้บรรลุ วัตถุประสงค์.....
36.	เป็นผู้นำ และผู้ตามในการพัฒนางานอย่าง มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ.....
37.	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและพัฒนา ผู้ร่วมงาน.....
	<u>ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน</u>					
38.	ยอมรับความรู้ความสามารถของบุคลากรใน ชุมชน.....
39.	ปฏิบัติงานกับชุมชนด้วยความเต็มใจ.....
40.	มีส่วนร่วม ในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน.....
41.	มีส่วนร่วมในการพัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....
	<u>แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา</u>					
42.	แสวงหาข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ.....
43.	รวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็นปัจจุบัน
44.	วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอน.....
45.	จัดระบบและบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอน.....

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
46.	นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการพัฒนาและจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่าง เป็นระบบ.....
	<u>สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม</u> <u>สถานการณ์</u>					
47.	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนในทุกสถานการณ์.....
48.	จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ ด้วยตนเอง.....

ตอนที่ 3

แบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพของครูด้านการปฏิบัติตน

ข้อที่	การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>จรรยาบรรณต่อตนเอง</u>					
1.	วางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานให้ทันเวลา.....
2.	มีความพยายามที่จะสอนเด็กให้บรรลุจุดมุ่งหมาย.....
3.	มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์.....
4.	ประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม.....
	<u>จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ</u>					
5.	สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู.....
6.	ร่วมมือและส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.....
7.	มีความรัก ศรัทธา รับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ.....
	<u>จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ</u>					
8.	มีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ให้กำลังใจศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอ.....

ข้อที่	การปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถ.....
10.	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ.....
11.	ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ของศิษย์และผู้รับบริการ.....
12.	ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกร้องหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งโดยมิชอบ.....
<u>จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ</u>						
13.	รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน.....
14.	ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผลทางคุณธรรม.....
15.	เต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานตามกำลังความสามารถ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม
16.	สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....
<u>จรรยาบรรณต่อสังคม</u>						
17.	เข้ารับการอบรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคม.....
	ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำประโยชน์ต่อชุมชน.....

ข้อที่	การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.	มีส่วนร่วมให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากร ชุมชน พร้อมทั้งพยายามใช้แหล่งวิทยากร ชุมชนให้เป็นประโยชน์.....
19.	นำความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาสู่ชุมชน ตามความเหมาะสม.....
20.	เป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนตามความเหมาะสม.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอมรรรัตน์ สังโคมินทร์
วัน เดือน ปี เกิด	20 มิถุนายน 2522
สถานที่เกิด	อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	16/1 หมู่ 1 ตำบลท่าหิน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนแจ้จวิทยา ตำบลปออย อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดห้วยลาด จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป สถาบันราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2549	กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา